

ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

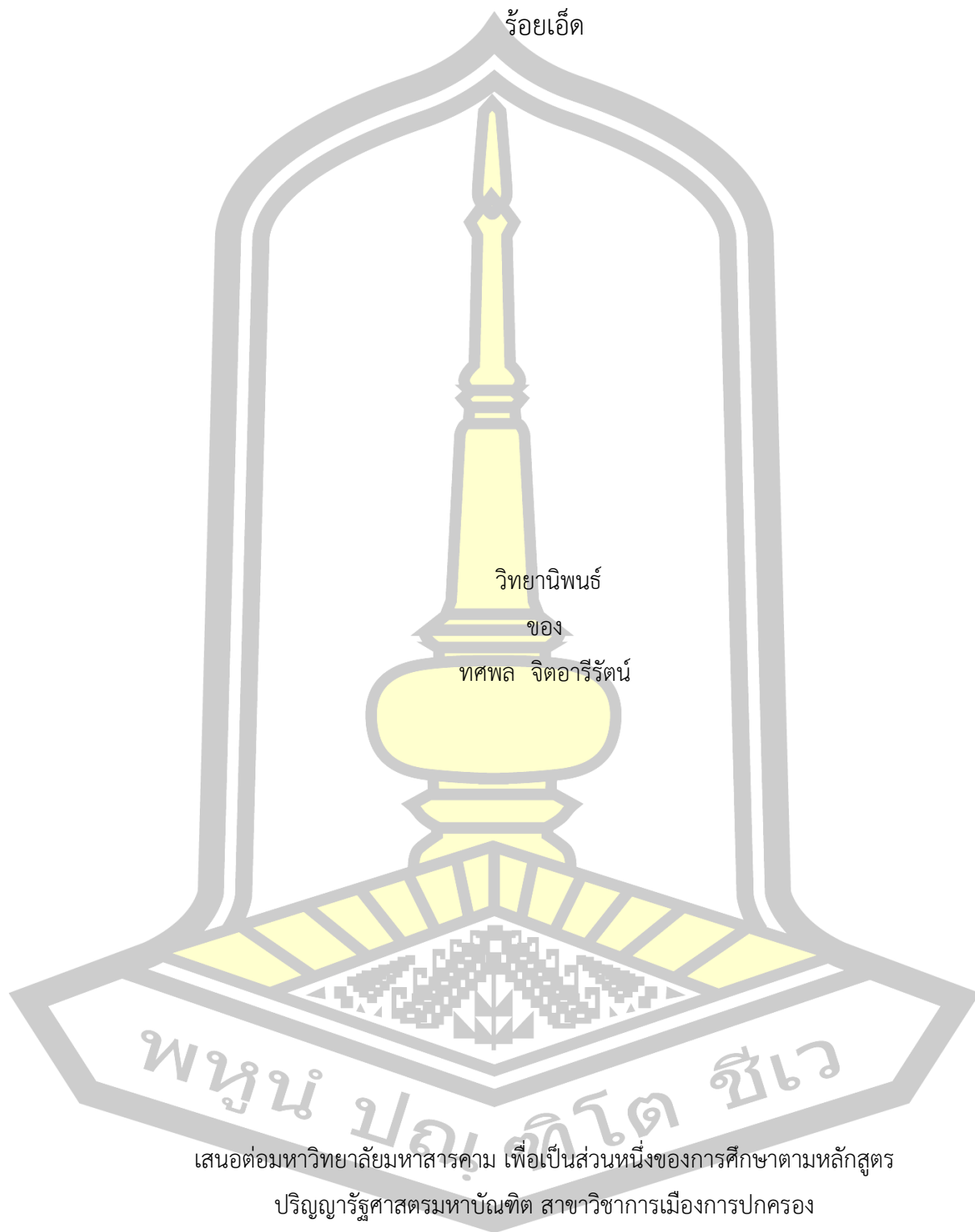
วิทยานิพนธ์
ของ
ทศพล จิตอารีรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
ปีการศึกษา 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัด

ร้อยเอ็ด

วิทยานิพนธ์

ของ

ทศพล จิตอารีรัตน์

พูน ปลูกโต ชีเว

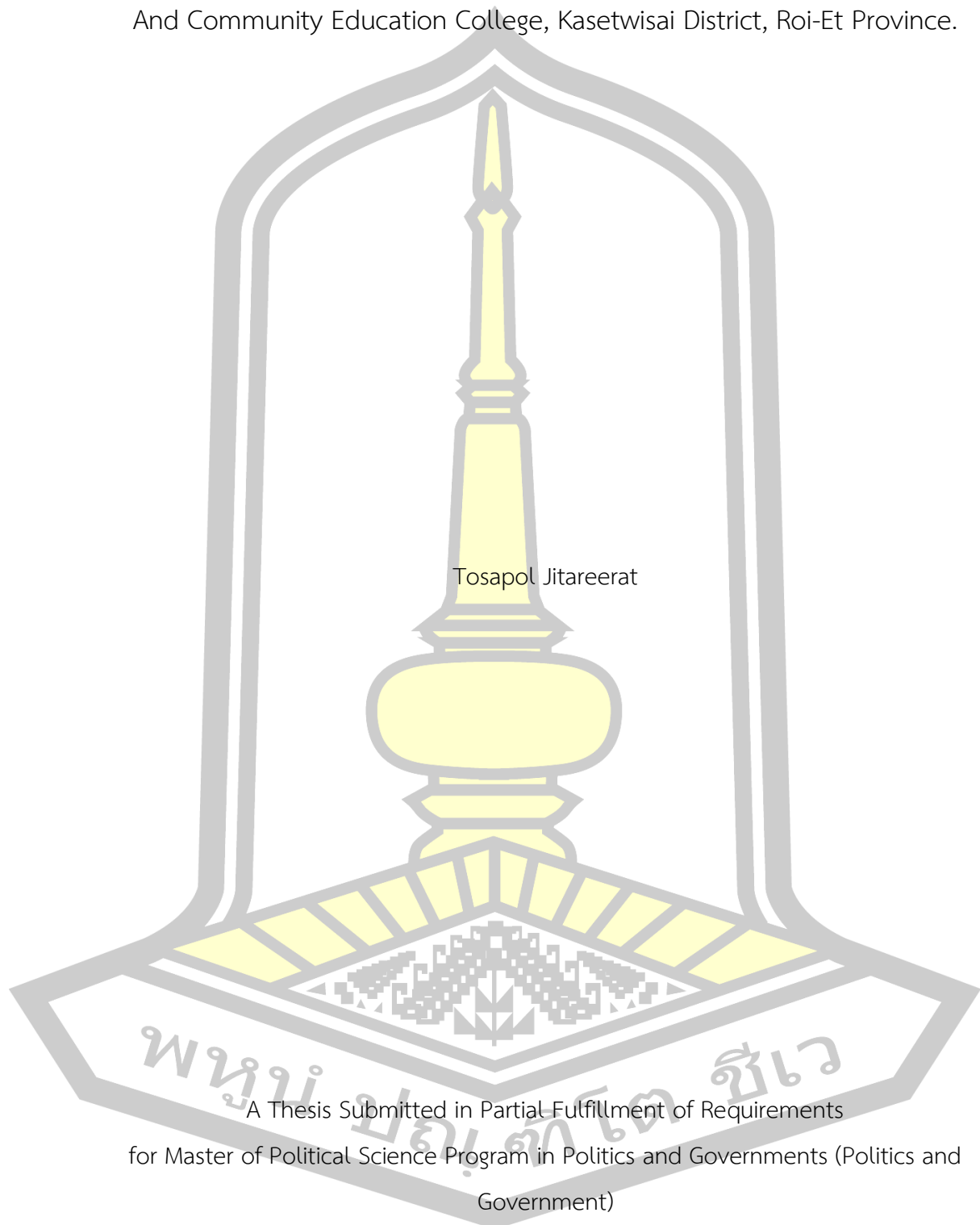
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

ปีการศึกษา 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Problems of Educational Administration: Case study of Kasetwisai Industrial
And Community Education College, Kasetwisai District, Roi-Et Province.

Tosapol Jitareerat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science Program in Politics and Governments (Politics and
Government)

Academic Year 2018

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายทศพล จิตอารีรัตน์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ปิยะพงษ์ บุชบงก์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง)

.....กรรมการ

(อ. ดร. พบสุข ชำชอง)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(อ. ดร. ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. เขิงชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด		
ผู้วิจัย	ทศพล จิตอารีรัตน์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารการศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์ ชนิดกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลักที่เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 7 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 3 คน นักเรียนนักศึกษา จำนวน 7 คน ผู้ปกครองจำนวน 5 คน รวม 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ที่พบคือ งานบริหารด้านการเงิน และงานบริหารด้านบุคลากร ข้อเสนอแนะต่อการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย คือ ทางราชการควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ โดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษา และควรบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับให้เหมาะสม ควรมีการบรรจุแต่งตั้งครูผู้สอนให้ตรงตามวิชาเอกที่ขาดแคลน เพื่อให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อตัวผู้เรียน

คำสำคัญ : ปัญหาการบริหารสถานศึกษา, วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย, ข้อเสนอแนะ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

TITLE	Problems of Educational Administration: Case study of Kasetwisai Industrial And Community Education College, Kasetwisai District, Roi-Et Province.		
AUTHOR	Tosapol Jitareerat		
ADVISORS	Assistant Professor Alongkorn Akkasaeng , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science Program in Politics and Governments	MAJOR	Politics and Government
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2018

ABSTRACT

This qualitative study aims to ascertain problems of the education administration and probe recommendations for the resolution. In-depth interview with semi-structural form of questionnaire was conducted for the case study of the Kasetwisai Industrial and Community Education College, Kasetwisai District, Roi-Et Province. The 25 people were selected as key informants for purposive sampling including three administrators, seven teachers, three college staff, seven students, and five parents. The study found that the educational problems of the Kasetwisai Industrial and Community Education College were caused by the financial and human resource administration. There are three recommendations for the college's educational administration: 1) the government should allocate adequate educational budget for instructional media and educational equipment, 2) the college should have good financial management, and 3) for the effective educational administration and greatest benefit of the students, the college should assign the qualified teachers fitting the majors in need.

Keyword : Problems of Educational Administration, Kasetwisai Industrial and Community Education College, Suggestion

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงสุดในการดูแลเอาใจใส่ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยด้วยความเมตตา รวมทั้งเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ บุชบงก์ อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ อาจารย์ ดร.พบสุข ชำชอง ประธานและกรรมการสอบ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิทยาลัยการเมืองการปกครองทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ทักษะ ประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่ง รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาขาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง เจ้าหน้าที่สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และเจ้าหน้าที่สาขาวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยอย่าง เป็นกัลยาณมิตรด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตลอดจนขอคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบคุณผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่านที่สละเวลามา ให้ข้อมูลในการวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และกราบขอบพระคุณผู้ร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยดียิ่งตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทุกท่าน ในสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ และให้ความช่วยเหลือทุกอย่างที่ผู้วิจัยขอความช่วยเหลือ

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน พี่น้องเพื่อนกัลยาณมิตรสาขาวิทยาลัยการเมืองการปกครองทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อกราบบูชาในพระคุณอันยิ่งใหญ่แก่คุณพ่อน้อย คุณแม่จรรยา จิตอารีรัตน์ และครอบครัวทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษานี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลัง.....	1
1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
1.3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	3
1.4 วิธีการศึกษา.....	4
1.5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	5
1.7 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	5
1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	6
1.9 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	7
1.10 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
1.11 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร.....	22

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ.....	31
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	40
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม.....	44
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน.....	46
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ (System Theory).....	54
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
บทที่ 3 ประวัติและความเป็นมาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย.....	64
3.1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย.....	64
3.2 สภาพปัจจุบันของปัญหาการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา.....	72
บทที่ 4 ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะ.....	79
4.1 ปัญหาการบริหารการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า.....	79
4.2 ปัญหาด้านด้านกระบวนการ.....	89
4.3 ปัญหาด้านผลผลิตที่พึงประสงค์.....	94
4.4 ข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย.....	101
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	106
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	106
5.2 อภิปรายผล.....	112
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสัมภาษณ์).....	122
ประวัติผู้เขียน.....	130

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้ให้หลักการและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและมาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ได้กำหนดให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนของการศึกษาไทยที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากสาระตามพระราชบัญญัติจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแล้วยังเป็นการเปลี่ยนวิธีการในการจัดการศึกษาพร้อมกันไปด้วย เมื่อแนวคิดกระบวนการของการศึกษาเปลี่ยนไปเช่นนี้ การผลิตและการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว การปฏิรูปการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติก็จะสำเร็จได้ดีด้วยยาก และจากกระแสการเรียกร้องของคนในชาติให้มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 นั้น ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูอาชีพด้วยการคิดค้น แนวทางใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้เด็กเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ เหมาะสมสำหรับสังคมซึ่งในขณะนี้การจัดการศึกษาแบบโครงการถือเป็นแนวทางใหม่สำหรับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา

การจัดการศึกษาที่ดีนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายปัจจัยที่เป็นส่วนสนับสนุนให้การศึกษาก่อเกิดคุณภาพและประสิทธิผล นับตั้งแต่งบประมาณ ความพร้อมของบุคลากร นโยบายและการบริหารจัดการ บทบาทของสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษ ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้ที่ต้องรับผิดชอบมีบทบาทในการบริหารจัดการด้านการศึกษาในสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่จะให้นักเรียนที่เรียนจบจากสถานศึกษา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เก่ง ดี มีสุข ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีของสังคม และเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป และที่สำคัญบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือการบริหารจัดการในสถานศึกษา วิธีที่จะบริหารจัดการให้การศึกษามีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ ทรัพยากรที่สำคัญมากและเป็นหัวใจ ที่จะทำให้การศึกษาก่อเกิดคุณภาพคือครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียน เป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ครูจะเป็นแม่แบบแก่นักเรียน ซึ่งมีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ทรรศนะว่าประเทศไทยจะปฏิรูปการศึกษาได้ต้องปฏิรูปการเรียนการสอนของครูผู้สอนก่อน

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ผลิดกำลังคนทางด้านแรงงานทั้งฝีมือ ช่างฝีมือและช่างเทคนิค เปิดทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งหลักสูตรที่เปิดสอน คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม แผนกช่างกลโรงงาน แผนกเทคนิคพื้นฐาน แผนกช่างยนต์ แผนกไฟฟ้ากำลัง แผนกอิเล็กทรอนิกส์ และประเภทวิชาพาณิชยกรรม แผนกการบัญชี และแผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นต้น

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีรูปแบบบริหารการศึกษามีการจัดการศึกษาในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพ ด้านความถนัดของสายงาน มีระดับการศึกษาทั้ง ปวช. และ ปวส. การจัดการเรียนการสอนเน้นปฏิบัติการเพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างทักษะฝีมือและความต้องการของสถานประกอบการตลาดแรงงาน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนักเรียน นักศึกษาจะต้องมีความสามารถและมีทักษะทั้งการคิดวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้ภาษาจึงเป็นที่มาของ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและการประเมินตามสภาพจริงนับตั้งแต่การจัดเตรียมแผนการเรียนรู้อุทิศกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินที่ต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงโดยครูผู้สอน คือองค์ประกอบ ที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังเจตนารมณ์ดังกล่าวได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจและได้ศึกษาในเรื่องปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ อาจนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารการศึกษา สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

ครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตวิจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ บรรลุตามความมุ่งหมาย โดยกำหนดขอบเขต ดังนี้

1.3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กรอบเนื้อหา ดังนี้คือ

1.3.2.1 การบริหารจัดการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า

1.3.2.2 การบริหารจัดการศึกษาด้านกระบวนการ

1.3.2.3 การบริหารจัดการศึกษาด้านผลผลิตที่พึงประสงค์

1.3.3 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 25 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์อาจปรับเปลี่ยนคำถามและเรียงลำดับของคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มและบริบทของการสัมภาษณ์จริงในแต่ละกรณี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลเอาไว้ ดังนี้ 1) ผู้บริหาร 3 คน 2) ครู 7 คน 3) เจ้าหน้าที่ 3 คน 4) นักเรียน นักศึกษา 7 คน 5) ผู้ปกครอง 5 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

พื้นที่การวิจัยในครั้งนี้ คือ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3.5 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คือ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลา 2 เดือน

1.4 วิธีการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพ เกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีวิจัยหรือกระบวนการวิจัยดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการศึกษา โดยสรุปดังต่อไปนี้

1.4.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) นั้น โดยเบื้องต้นทางผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการศึกษา ตามระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 การสัมภาษณ์ (in-depth interview)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์นั้น ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1.5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.5.2 กำหนดประเด็นในการสอบถาม
- 1.5.3 กำหนดรูปแบบสอบถาม
- 1.5.4 สร้างแบบสอบถามตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่กำหนด

1.5.5 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

1.5.6 นำผลจากข้อ 5 มาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับจริง

1.5.7 พิจารณาปรับข้อคำถามมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.5.8 พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาวិทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยอาศัยแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ จะเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษ ผลของปัญหาการบริหารการศึกษ และความต้องการผลจากปัญหาการบริหารการศึกษที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูล และรวมไปถึงความเพียงพอของการบริหารการศึกษ และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ให้ข้อมูลของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และสะท้อนผลที่ได้ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในแง่การกำหนดนโยบาย ระเบียบหรือขั้นตอนในการบริหารการศึกษที่ยืดความต้องการที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก และในส่วนของเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามการวิจัยเพื่อยืนยันแบบสัมภาษณ์ว่าผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแบบใด ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแนะนำในเรื่องปัญหาของการบริหารการศึกษ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.7 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ

1.7.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

1.7.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยอาศัยความรู้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก

1.7.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.7.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่อยู่ในวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความใกล้เคียงกัน แล้วทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แล้วนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กระบวนการหรือแนวทาง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ทางวิชาการ และแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

1.8.1 ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.8.2 เมื่อผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน

1.8.3 เมื่อได้สัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์และทำการศึกษาและนำข้อมูลคำตอบที่สมบูรณ์ในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์หาข้อมูลทางขั้นตอนเชิงคุณภาพต่อไป

1.9 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.9.1 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

1.9.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

1.9.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.10 นิยามศัพท์เฉพาะ

10.1.1 **วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย** หมายถึง หน่วยงาน หรือองค์กรที่ให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป เปิดสอนหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.)

10.1.2 **ปัญหาการบริหารสถานศึกษา** หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งครอบคลุม 6 งาน คือ งานวิชาการ งาน

บุคลากร งานธุรการการเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์กับชุมชน

10.1.3 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

10.1.4 **ครู** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสอนในวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

10.1.5 **ผู้ปกครอง** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปกครองดูแล ผู้ที่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

10.1.6 **ผู้เรียน** หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

10.1.7 **หลักสูตร** หมายถึง ขอบข่ายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นสำหรับการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.)

10.1.8 **งบประมาณ** หมายถึง งบประมาณการรายรับ และรายจ่าย ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

10.1.9 **การบริหารการจัดการศึกษาด้านปัจจัย** หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน หลักสูตร งบประมาณ

10.1.10 **การบริหารการจัดการศึกษาด้านกระบวนการ** หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานและจัดการด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

10.1.11 **การบริหารการจัดการศึกษาด้านผลผลิตที่พึงประสงค์** หมายถึง ผลผลิตที่พึงประสงค์ ที่ได้จากการบริหารจัดการศึกษา เน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง ประกอบด้วย ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีเจตคติที่ดี มีสุขภาพดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

1.11 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.11.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.11.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้มากำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดหลายแนว โดยจำแนกเป็นการบริหารการจัดการศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตที่พึงประสงค์

การบริหารจัดการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่

1. ผู้เรียนมีความพร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย
2. มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน
3. ครูมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
4. ผู้บริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานศึกษา

5. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนา
6. หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลายเพียงพอ และมีประสิทธิภาพมีการสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. งบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

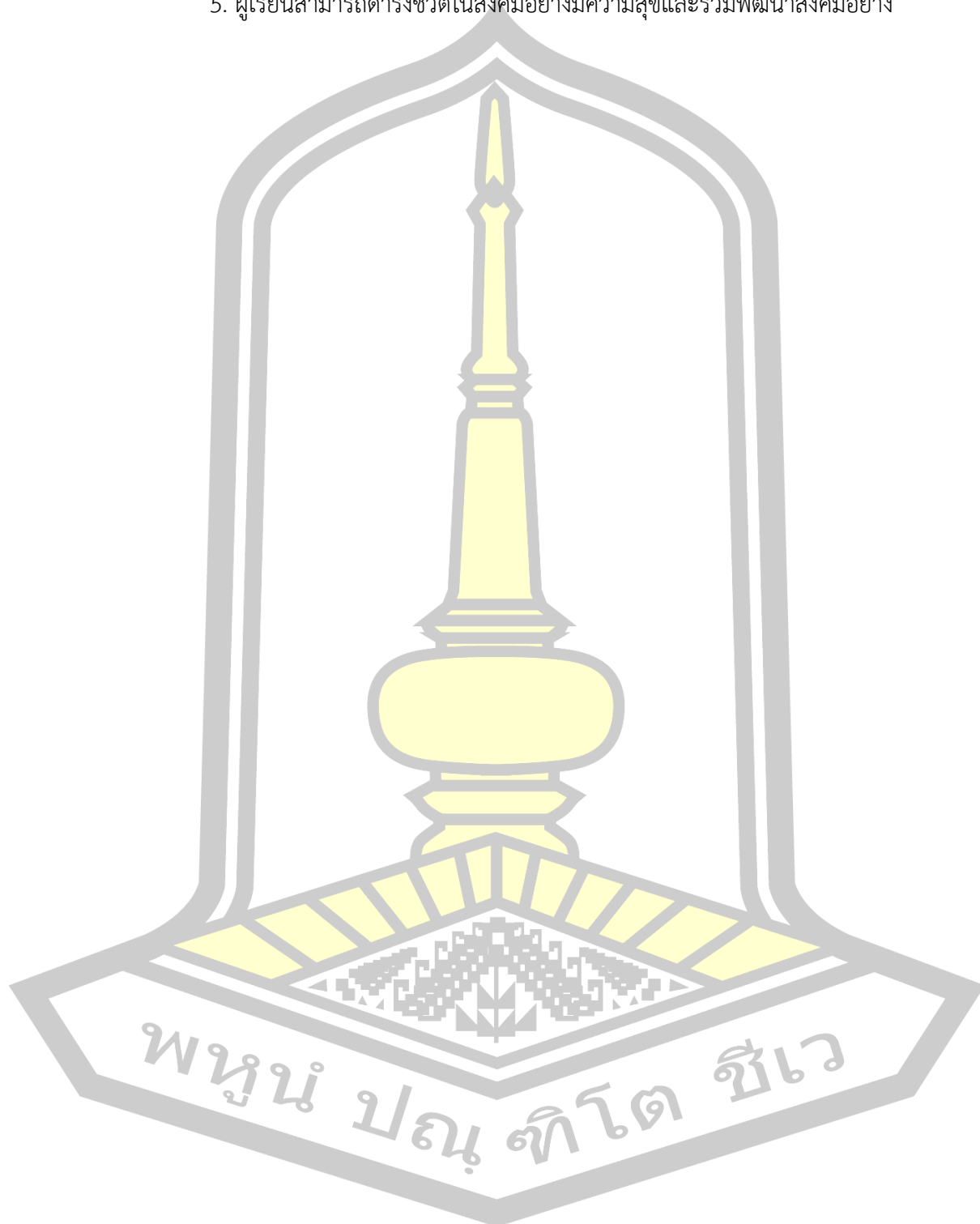
การบริหารจัดการศึกษาด้านกระบวนการ ได้แก่

1. วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยบริหารงานและจัดดำเนินการบริหารงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างเป็นระบบ
3. วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดกิจกรรมและบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การบริหารจัดการศึกษาด้านผลผลิตที่พึงประสงค์ ได้แก่

1. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน มีความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต
2. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทำงานและมีความสามารถในการจัดการ
3. ผู้เรียนมีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

4. ผู้เรียนมีสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพที่ดี
5. ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและร่วมพัฒนาสังคมอย่าง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม
- 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชน
- 2.8 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ (System Theory)
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

การให้ความหมายของคำเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความเข้าใจความคิดเบื้องต้น ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องอื่นต่อไป สำหรับการให้ความหมายของการบริหารการศึกษา (Education administration) อาจจะแยกให้ความหมายเป็นสองคำคือ การบริหารกับการศึกษา สำหรับการบริหารนั้นมีการให้ความหมายไว้หลายอย่าง แต่ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปหมายถึงกิจกรรมที่กลุ่มคนหรือบุคคลตั้งแต่สองสองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ดังนั้นการบริหารการศึกษา จึงหมายถึงกิจกรรมที่กลุ่มคนหรือบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม

Good (1973 : 21) ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา คือ การอำนวยความสะดวก และการดำเนินการที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหลายของโรงเรียนรวมทั้งงานธุรการลักษณะหน้าที่ทั้งหลายของโรงเรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ทางการศึกษาเป็นหลักในการพิจารณา

William (1980 : 7) กล่าวว่า การบริหาร ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 ประการ ใน การบริหารคือ การดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย การบำรุงรักษาองค์การให้อยู่รอด และการ ป้องกันองค์การจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 14) ให้ความหมายการบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลปะ นำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative resources) มาประกอบการตามกระบวนการบริการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสนาะ ตีเยาว์ (2521 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ของทุกคน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการที่มี ผู้บริหารใช้อำนาจ ตลอดจนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมี จัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 26) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิจิตร (ธีรกุล) วรุตบางกุล (2520 : 3) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนไว้ว่า การ บริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ เยาวชนและผู้สนใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถ ทักษะคติ ค่านิยมพฤติกรรมต่าง ๆ และเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

นิพนธ์ กีนาวงศ์ (2523 : 2) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนไว้ว่า การบริหาร โรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเราเรียกว่าผู้บริหาร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม การดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเป็นไป ตามระบบที่สังคมกำหนดไว้

สรุป การบริหารสถานศึกษาเป็นการนำวิทยาการการบริหารมาใช้ในการดำเนินการจัดการ สถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

2.1.2 ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา

Ramseyer , Joha A (1955 : 18-56) ได้สรุปขอบข่ายของงานบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 8 ประการ คือ

1. พัฒนาหลักการสอนและหลักการ
2. งานธุรการ การเงิน และบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. เป็นผู้นำของชุมชนที่ตั้งอยู่
4. งานบุคคล
5. งานอาคารสถานที่
6. จัดรถรับส่งนักเรียน
7. จัดระบบบริหารโรงเรียนให้ถูกต้อง
8. ปกครองดูแลนักเรียน

Fisk Robert S (1957 : 221) แบ่งความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาเป็น 4 ประการ คือ

1. ความสัมพันธ์ชุมชน
2. การปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา
3. การบริหารบุคคลทุกชนิด
4. การบริหารธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ บริเวณ และบริการต่าง ๆ

Campbell และคนอื่น ๆ (1957 : 129) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 6 ประการ คือ

1. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School – Community Relation)
2. งานด้านหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction)
3. งานบริหารกิจการนักเรียน (Pupil Affairs)
4. งานบริหารบุคลากร (Personal)
5. งานด้านอาคารสถานที่ (Physical Facilities)
6. งานด้านงบประมาณและธุรการ (Finance and Business Management)

พหุ ประถมศึกษา

Kimbrough (1988 : 44-80) จำแนกงานบริหารสถานศึกษาเป็น 9 งาน คือ

1. งานด้านโครงสร้างองค์การ (Organizational Structure)
2. งานด้านบริหารหลักสูตรและการสอน (Administration of Curriculum and Instruction)
3. งานด้านการเงิน (Finance)
4. งานด้านบริการสนับสนุนและการจัดการธุรการ (General Affairs and Supporting Services)
5. งานด้านบริหารบุคลากร (Personnel Administration)
6. งานบริการอื่น ๆ ให้แก่นักเรียน (Student Services)
7. งานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (Building and Facilities)
8. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School Community Relation)
9. งานด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณชน (Accountability to the Public)

ภิญโญ สาร (2517 : 268) แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 8 ประเภท คือ คนงาน
 ภารโรง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย

1. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน บุคลากรหมายถึง ครู เจ้าหน้าที่ คนงาน
 ภารโรง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย
2. การปกครอง และแนะนนวนักเรียน หรือการบริหารกิจการนักเรียน การติดต่อ
 ผู้ปกครองนักเรียน
3. การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์
 ประกอบการสอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และการบริหารการสอน เพื่อให้เกิดการสอนที่มี
 ประสิทธิภาพที่สุด
4. การบริหารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนในฐานะโรงเรียนเป็นผู้นำชุมชน และเป็นศูนย์กลาง
 สังคมของชุมชน อย่างน้อยที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้าน และรับความช่วยเหลือ
 และคำแนะนำจากชุมชนด้วย
5. การจัดระบบบริหารโรงเรียน กำหนดอำนาจหน้าที่ และแผนภูมิโรงเรียน
 (Organization Chart) เพื่อให้โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีระเบียบแบบแผน เป็นองค์การที่มี
 ประสิทธิภาพ
6. การจัดการเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ บริเวณ และพัสดุครุภัณฑ์
7. การบริหารงานธุรการหรืองานเสมียน เอกสารต่างๆ การเงิน และงานบริการต่าง ๆ
 ของโรงเรียน
8. การประเมินผลงาน ซึ่งต้องทำต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 38) กล่าวถึงรูปแบบงานในโรงเรียนที่แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายวิชาการ (Academic affairs) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดหาหนังสือ และอุปกรณ์การสอน การดำเนินการจัด และประเมินผลการศึกษา การรายงานผลการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ตลอดจนการออกเอกสารรับรองการศึกษาของนักเรียน งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียน เพราะมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษแก่นักเรียนโดยตรง

2. ฝ่ายธุรการ (General affairs) ได้แก่ การจัดการในเรื่องที่เป็นส่วนช่วยสนับสนุนงานต่างๆ ของโรงเรียนดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกเรียบร้อย เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน งานทะเบียน พัสดุ การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ

3. ฝ่ายรับนักเรียน (Student affairs) ได้แก่ งานที่ช่วยเหลือให้บริการแก่นักเรียน รวมทั้งการควบคุมความประพฤติ และวินัยของนักเรียน การจัดการเรื่องอาหารกลางวัน การจัดการนันทนาการ การจัดการบริการด้านสุขภาพ และอนามัย การควบคุมดูแลความประพฤตินักเรียน การแนะแนว การติดต่อศิษย์เก่า หรือสมาคมศิษย์เก่า

กิติมา ปรีดีติลก (2532 : 40-41) แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการ และการเงิน
3. การบริหารบุคคล
4. การบริหารงานอาคารสถานที่
5. การบริหารงานกิจการนักเรียน
6. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจทางการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษา ส่งผลให้งานบริหารสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 งานหลัก คือ

1. งานวิชาการ
2. งานงบประมาณ
3. งานบริหารงานบุคคล
4. งานบริหารงานทั่วไป

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 30) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายงาน ภารกิจบริหาร โรงเรียน โดยพัฒนามาจากแนวคิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มี 8 งาน ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน (Curriculum Development and Instruction) ซึ่งครอบคลุมงานพัฒนาหลักสูตร งานปรับปรุงหลักสูตร งานประเมินหลักสูตร งานนิเทศการศึกษา งานการจัดการเรียนการสอน งานสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน งานศูนย์สื่อการเรียนรู้ (ประกอบด้วย ห้องสมุด สารสนเทศ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์) งานวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน งานทะเบียน สถิติ และงานแนะแนว
2. งานบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management) ครอบคลุมงานวางแผนอัตรากำลัง งานสรรหาและคัดเลือก งานเงินเดือนและสวัสดิการ งานให้รางวัลและความก้าวหน้า งานฝึกอบรม และพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน
3. งานบริหารกิจการนักเรียน (Student Personnel Works) ครอบคลุมงานสำมะโนนักเรียน (การคาดคะเน หรือทำนายจำนวนนักเรียน งานบริการและสวัสดิการนักเรียน งานวินัยและความประพฤตินักเรียน
4. งานธุรการและบริหารทั่วไป (Business and General Administration) ครอบคลุมงานสารบรรณและเอกสาร งานจัดซื้อจัดจ้าง งานพัสดุครุภัณฑ์ งานข้อมูลข่าวสาร (Information Center) และงานประชาสัมพันธ์
5. งานบัญชีและการเงิน (Accounting and Finance) ครอบคลุมงานบัญชี งานการเงิน งานตรวจสอบภายใน (Internal Audit)
6. งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม (Building and Environment) ครอบคลุมงานวางแผนอาคารสถานที่ งานซ่อมบำรุงรักษาอาคาร งานช่างและงานทำนุบำรุง (ระบบน้ำ ไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ ระบบสุขาภิบาล) งานรักษาความปลอดภัย งานแม่บ้านและความสะอาด งานสวนและบริเวณโรงเรียน
7. การสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (School and Community Relations) ครอบคลุมงานบริการชุมชน งานทำบุญศิลปวัฒนธรรม งานพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น งานสร้างชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
8. งานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (Quality Improvement and Standards in education) ครอบคลุมงานระบบสารสนเทศ งานประกันคุณภาพสถานศึกษา งานตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา งานปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษา งานตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา งานปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา

จากการศึกษาการแบ่งงานในสถานศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ พบว่ามีการกำหนดขอบข่ายงานที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่การแบ่งแยกรายละเอียดของงานนั้นแตกต่างกันบ้างตามบริบทของสภาพท้องถิ่นและยุคสมัย จากแนวคิดของนักศึกษา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การดำเนินการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมานี้ ถือเป็นขอบข่ายการบริหารงานในระดับมาตรฐานสากล ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ภิญโญ สาร (2523 : 324) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีคุณภาพ เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่งคือ การให้ความรู้ด้านวิชาการและผู้บริหารหรือครูใหญ่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย ธรรมเตโช (2527 : 193) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง บริหารกิจกรรมทุกชนิดภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 151) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรูป ความหมายการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดภายในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

2.2.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 85) ได้กล่าวไว้ว่า งานและขอบเขตของงานวิชาการของโรงเรียน หรือสถานศึกษาทั่ว ๆ ไปนั้น เมื่อวิเคราะห์จากองค์ประกอบพื้นฐานของงานวิชาการซึ่งครอบคลุม ด้านหลักสูตร ด้านการสอนหรือการเรียนการสอน ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศทางวิชาการและระบบบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียน

กมล ภู่งประเสริฐ (2544 : 9-18) ได้อธิบายขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศภายใน
4. การวัดและประเมินผลการศึกษา
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา (2520 : 32) แบ่งงานบริหารวิชาการออกเป็น 9 งาน คือ

1. วัตถุประสงค์นโยบายและวิธีการบริหาร
2. หลักสูตรและประมวลการสอน
3. ตารางสอน
4. อุปกรณ์การสอน
5. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
6. การจัดแบ่งหมุ่่นักเรียน
7. การนิเทศการสอน
8. การจัดห้องสมุด
9. การวัดผลและการประเมินผล

กิติมา บริดีติลล (2532 : 57-58) ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการออกเป็น 6 ประการดังนี้

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน
3. การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยงาน การจัดตารางสอนและการจัดชั้นเรียน

การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู

4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม
6. วัดและประเมินผล

พจน ภู่งประเสริฐ ชีวะ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้
  - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน
  - 1.2 โครงการสอนเป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก
2. การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้
  - 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา
  - 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน
  - 2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
  - 2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง
  - 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าทางสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น
  - 2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักการนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป
3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหาหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่งานดังต่อไปนี้
  - 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาเน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน
  - 3.2 การจัดห้องสมุด เป็นการรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข
ปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ
และวิเคราะห์ผลการเรียน

ขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการมีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการดำเนินงานดังนี้
  - 1.1 ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของ
กระทรวงศึกษา และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น
  - 1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนด
วิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระต่าง ๆ
  - 1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารการจัดการการใช้
หลักสูตรให้เหมาะสม
  - 1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร
  - 1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
  - 1.7 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้
  - 2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
  - 2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน
  - 2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ตามความเหมาะสม
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
  - 3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน
การศึกษา
  - 3.3 ส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงจาก
กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน
  - 3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์
  - 3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 4.1 ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
  - 4.2 ส่งเสริมการวิจัย คุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  - 5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี
  - 5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
  - 5.3 จัดทำสื่อและเทคโนโลยี
  - 5.4 ประเมินผลการพัฒนา การใช้สื่อและเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 6.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้
  - 6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ และประสานร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น
  - 6.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
7. การนิเทศการศึกษา
  - 7.1 จัดระบบนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา
  - 7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการในหลายรูปแบบ
  - 7.3 ประเมินผลการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา
  - 7.4 ติดตาม และประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศงานวิชาการ ในสถานศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา

จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ โดยเชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ
  - 9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 9.4 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.5 ประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

10.1 สสำรวจความต้องการ การสนับสนุนทางวิชาการแก่ชุมชน

10.2 ส่งเสริมให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา

10.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ประสานความร่วมมือช่วยเหลือการพัฒนาวิชาการกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งของ รัฐ และเอกชน และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานหรือ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุป การบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมการดำเนินงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล หรือกิจกรรมอื่น ๆ ภายในสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพของผู้เรียน

ในการวิจัยนี้ การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินการด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุด การนิเทศการประเมินคุณภาพการศึกษา และการจัดข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ซึ่งประกอบไปด้วยภารกิจสำคัญดังนี้

1. การบริหารวิชาการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรธรรมนุญโรงเรียนหรือ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ

2. การจัดข้อมูลสารสนเทศโดยถือผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วยการจัดข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การนำสื่อ นวัตกรรม มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำ จัดหา บำรุงรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การส่งเสริม และการสนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร แหล่งการเรียนรู้เพื่อบริการ และสนับสนุนการเรียน การสอน

5. การดำเนินการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินการด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการนำผลการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหา
6. การจัดกิจกรรมสอนซ่อม/เสริม
7. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร

2.3.1 ความหมายการบริหารงานบุคลากร

ภิญโญ สาร (2517 : 15) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้คนทำงานให้ได้ผลดีที่สุด ภายในเวลาสั้นที่สุด สิ้นเปลืองเงินทองและวัสดุน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่ทำงานนั้นมีความสุข มีความพอใจที่จะทำตามที่ผู้บริหารต้องการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2535 : 1) การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดเวลาที่จะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ

เสนาะ ตีเยาว์ (2543 : 11) กล่าวว่า ความหมายการบริหารงานบุคคล คือการจัดระเบียบ และดูแลบุคคลให้ทำงานเพื่อให้บุคคล ใช้ประโยชน์และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลให้ได้มากที่สุด อันเป็นการทำให้องค์การอยู่ในฐานะได้เปรียบทางด้านการแข่งขันและได้รับผลงานมากที่สุด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับสูงสุดและระดับต่ำสุด รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับคนทุกคนในองค์การนั้น

สรูป ความหมายการบริหารงานบุคลากร เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

2.3.2 ขั้นตอนและกระบวนการบริหารงานบุคลากร

Castetter (2000 : 183) ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร
2. การวางแผนพัฒนาบุคลากร
3. การนำแผนพัฒนาบุคลากรไปใช้
4. การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 115-116) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารงานบุคลากร คือการบริหารงานด้านครูอาจารย์มีกระบวนการหลัก คือ

1. การกำหนดความต้องการด้านอัตรากำลัง ได้แก่ งาน

1.1 อัตรากำลังด้านปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การกำหนดหน้าที่และการกำหนดมาตรฐานความต้องการ

1.2 อัตรากำลังด้านคุณภาพ ได้แก่ สาขาวิชาชีพที่ต้องการคุณสมบัติส่วนตัวและความสามารถทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน

1.3 โครงสร้างและค่าตอบแทน ได้แก่ เงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นที่ได้รับ

2. การตอบสนองความต้องการด้านครูอาจารย์ ได้แก่ งาน

2.1 การสรรหา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การหาแหล่งที่ผลิตครูอาจารย์ การกำหนดมาตรฐานตำแหน่ง รวมทั้งการดึงดูดผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม

2.2 การเลือกสรรและการคัดเลือก ได้แก่ การประเมินคุณสมบัติที่ต้องการ การใช้เครื่องมือประเมิน การรับสมัคร การสอบคัดเลือก และการบรรจุแต่งตั้ง

2.3 การเตรียมบุคลากรใหม่ ได้แก่ งานปฐมนิเทศ การมอบหมายงานและการนิเทศการสอน

3. การบำรุงรักษาและการพัฒนาครูอาจารย์ ได้แก่ งาน

3.1 การพัฒนาโดยการฝึกอบรมและการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

3.2 การประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ งานทดลองปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้าย และการพ้นจากหน้าที่

3.3 สวัสดิการ ได้แก่ การลา การปฏิบัติงานทดแทน การรักษาพยาบาล การอุทธรณ์ร้องทุกข์ และบำเหน็จบำนาญ

2.3.3 ขอบข่ายของการบริหารงานบุคลากร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 116) ได้ให้ขอบข่ายการบริหารงานด้านครูอาจารย์ไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. ก่อนการรับครูอาจารย์เข้าทำงาน ได้แก่ งาน

1.1 การวางแผนด้านอัตรากำลัง

1.2 การกำหนดตำแหน่ง

1.3 การกำหนดเงินเดือน

1.4 การสรรหาบุคคลเพื่อเป็นครูอาจารย์

1.5 การบรรจุและแต่งตั้ง

2. งานขณะปฏิบัติเป็นครูอาจารย์ ได้แก่ งาน

- 2.1 การทดลองปฏิบัติงาน
- 2.2 การจัดทำทะเบียนประวัติ
- 2.3 การมอบหมายงานและภาระงานสอนของครูอาจารย์
- 2.4 การปฐมนิเทศครูอาจารย์ใหม่
- 2.5 การนิเทศการสอน
- 2.6 การพัฒนาครูอาจารย์และการศึกษาต่อ
- 2.7 การประเมินผลงาน
- 2.8 การพิจารณาความดีความชอบ
- 2.9 การโอนและการย้าย
- 2.10 วินัยครูอาจารย์ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์
- 2.11 การตอบแทนครูอาจารย์

3. ขณะพ้นจากงาน ได้แก่ การให้พ้นจากงาน

นักวิชาการและนักบริหารการศึกษาได้ให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรไว้

ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดวางอัตราแผนกำลังคน
2. การสรรหาบุคลากร
3. การพัฒนาบุคลากร
4. การใช้สวัสดิการและค่าตอบแทน
5. การให้พ้นจากงาน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดวางแผนอัตรากำลังคน

อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 186-187) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนของโรงเรียนคือ การวางแผนความต้องการบุคลากร คนงาน ภารโรง ไว้เป็นการล่วงหน้า โดยคาดว่าจะต้องการบุคลากร ประเภทใด และบุคลากรที่ความต้องการนั้นจะมีเมื่อใด จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล

1.1 ข้อมูลจำนวนประชากรในวัยที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน โดยศึกษาอัตรากำลังคน เกิด คนตาย คนย้ายเข้า ย้ายออก แต่ละปีภายใน 5 ปี แล้วหาข้อมูลว่ามีเด็กในวัยเรียนปีละเท่าใด

1.2 ข้อมูลนักเรียนย้ายออก ย้ายเข้าโรงเรียนแต่ละปี

1.3 ชั้นเรียนและห้องเรียน ว่าเดิมมีเท่าไร เพิ่งใหม่เท่าใด

1.4 อัตราครูและเจ้าหน้าที่อื่นในโรงเรียนปัจจุบันมีเท่าไร ขาด เท่าไหร่ อัตราครูต่อนักเรียนในปัจจุบันมีเท่าไร

1.5 โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใด และจะมีบุคลากรเท่าใดในแต่ละขนาด

1.6 แต่ละปีจะมีครูย้ายเข้าย้ายออกเท่าใด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบว่าโรงเรียนมีบุคลากรประเภทใดบ้าง จำนวนเท่าใด และยังขาดเท่าใด

3. กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการว่าต้องการบุคลากรประเภทใด จำนวนเท่าใด โดยวิธีการใด แล้วนำไปขออัตรากำลังจากหน่วยเหนือต่อไป

เสนาะ ดิยาว (2543 : 54-57) กล่าวว่า การวางแผนบุคคล เป็นการคาดคะเนอย่างเป็นระบบในเรื่องอุปสงค์และอุปทานของพนักงานขององค์การ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวางแผนบุคลากร 4 ประการ คือ

1. เพื่อสร้างความแน่นอนในการจ้างงาน
2. เพื่อป้องกันพนักงานที่มีความรู้ความสามารถสูงออกจากงานภายหลังที่ได้รับการอบรมแล้ว
3. เพื่อลดปัญหาในการหาพนักงาน มาทดแทนตำแหน่งงานที่ว่างลงเนื่องจากพนักงานลาออก หรือตาย
4. เพื่อจัดสรรจำนวนเงินไว้เป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือนให้กับพนักงานสอดคล้องและเหมาะสมกับตำแหน่งงานหรือประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 122-126) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีการวางแผนอัตรากำลัง โดยการสำรวจกำลังที่มีในปัจจุบัน และพยากรณ์ถึงความจำเป็นในอนาคตแล้วจึงวางแผนต่อการขออัตรากำลัง โดยแบ่งตำแหน่งต่าง ๆ ในสถานศึกษา 3 ประเภท คือ

1. ตำแหน่งผู้บริหาร
2. ตำแหน่งผู้ปฏิบัติการสอน
3. ตำแหน่งผู้สนับสนุนการสอน

โดยขั้นตอนในการกำหนดอัตรากำลัง เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาว่าต้องการครู อาจารย์ ตำแหน่งใด สาขาใด โดยแสดงความประสงค์ตามแผนราชการ

2. การสรรหาบุคลากร

ธงชัย สันติวงษ์ (2535 : 84) กล่าวว่า การสรรหาพนักงาน หมายถึง การดำเนินงานในกิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่หน่วยงานจัดทำขึ้น เพื่อมุ่งที่จะจูงใจผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีตรงตามความต้องการ เพื่อเข้าร่วมทำงาน ในอันที่จะช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สุนันทา เลานันทน์ (2546 : 117) กล่าวว่า การสรรหา เป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่องค์การจัดทำขึ้น เพื่อจูงใจบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งตามที่องค์การได้ระบุไว้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ มาสมัครงานเพื่อองค์การจะได้ทำการคัดเลือกต่อไป

ชูชัย สมितिไกร (2547 : 115-132) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของการสรรหาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การสรรหาบุคลากรจากภายในองค์การ คือการเลื่อนตำแหน่ง หรือการโยกย้ายบุคลากรปัจจุบันขององค์การ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งใหม่ การสรรหาประเภทนี้ ช่วยลดช่วงเวลาการปรับตัว ทำให้องค์การมีโอกาสสูงที่จะได้บุคคลที่เหมาะสมสำหรับตำแหน่งงาน เสียค่าใช้จ่ายน้อย และช่วยเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจของพนักงาน

2. การสรรหาบุคคลจากภายนอกองค์การ คือการค้นหาและจูงใจบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาทำงานกับองค์การ ซึ่งจะทำได้บุคคลที่มีความคิดใหม่ ๆ เข้าสู่องค์การ และได้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์

สมชาติ กิจยรรยง (2548 : 112) กล่าวว่า การสรรหา คือ กระบวนการเสาะแสวงหาบุคคลจากแหล่งแรงงานต่าง ๆ ให้เข้ามาทำงานกับองค์กร การสรรหาเป็นกระบวนการทางสร้างสรรค์ ต้องพยายามเพิ่มจำนวนผู้สมัครให้ได้มากที่สุด เพื่อจะได้คัดเลือกคนที่ดีที่สุดสำหรับการจ้างงาน

3. การพัฒนาบุคลากร

ภิญโญ สาร (2517 : 443) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญ

อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 211) ได้ให้วิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ 3 ประการ คือ

1. การพัฒนาก่อนปฏิบัติงาน (Pre – Service Education) คือการที่สถาบันการศึกษาให้ความรู้แก่ผู้เรียนก่อนปฏิบัติงาน

2. การพัฒนาระหว่างปฏิบัติงาน (In – Service Education) เป็นการให้การศึกษาพัฒนาบุคลากรเมื่อเข้าทำงานแล้ว

3. การฝึกอบรมเตรียมผู้บริหาร (Pre – Promotional Training) คือการให้การศึกษาอบรมก่อนที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

กิติมา ปริดีติลล (2532 : 117-123) ให้ขั้นตอนกระบวนการการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

จุดประสงค์

1. กำหนดขอบเขต และทิศทางของการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ได้บุคลากรตรงตาม

2. วางแผนพัฒนาบุคลากรตามกำหนดขอบเขต หรือนโยบายของหน่วยงานนั้น ๆ

3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในทางปฏิบัติ ได้แก่

- 3.1 การปฐมนิเทศ

- 3.2 การสอนงาน

- 3.3 การมอบอำนาจให้ปฏิบัติงาน

- 3.4 การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่

- 3.5 การหาพี่เลี้ยงช่วยสอนงานให้

- 3.6 การทำหน้าที่ผู้ช่วยงาน

- 3.7 การให้รักษาการแทน

- 3.8 พาไปสังเกตการณ์ทำงานในบางโอกาส

- 3.9 ส่งไปศึกษาดูงาน

- 3.10 จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม

- 3.11 ส่งเข้าร่วมประชุมในเรื่องที่เกี่ยวกับงาน

- 3.12 จัดเอกสารทางวิชาการให้เพียงพอ

- 3.13 จัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานให้เพียงพอ

- 3.14 การอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฟังปาฐกถาทางวิชาการ

- 3.15 ให้ทำการทดลอง วิจัย โดยเฉพาะวิจัยที่ทำอยู่ประจำ

- 3.16 ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

- 3.17 ให้มีการฝึกงานก่อนเปิดโรงเรียน

- 3.18 การนิเทศของผู้บริหาร

4. การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 22) ได้ให้ความหมายการพัฒนาบุคคลว่า หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้คนที่ปฏิบัติงานแล้วให้เพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2548 : 182-184) ได้ให้หลักการพัฒนาบุคลากร โดยมี 3 แนวทาง คือ

1. การให้การศึกษา/เรียนรู้ (Education/Learning)

2. การฝึกอบรม (Training)

3. การพัฒนาบุคลากร (Employee development)

4. การให้สวัสดิการและค่าตอบแทน

พ้นส หันนาคินทร์ (2542 : 107) ได้แบ่งค่าตอบแทนเป็น 4 ประเภท คือ

1. ค่าตอบแทนที่ให้แก่การปฏิบัติงานโดยตรง เป็นการจ่ายค่าแรงให้กับงานที่ทำลงไป โดยมีการคำนวณเงินตามระยะเวลา เช่น เงินเดือน เงินค่าจ้าง เป็นต้น
2. ค่าตอบแทนที่ให้แก่การทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานที่ตกลงกันไว้ เช่นค่าตอบแทนนอกเวลา ค่าเบี้ยประชุม เป็นต้น
3. ค่าตอบแทนในลักษณะให้การสงเคราะห์ เป็นการตอบแทนที่ช่วยเหลือในด้านสวัสดิการโดยไม่ต้องทำงานเพิ่ม เช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ เป็นต้น
4. ค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น การให้ประกาศเกียรติคุณ การมอบเครื่องหมายหรือรางวัลที่ไม่ใช่ตัวเงิน เป็นต้น

เมธี ปิลันธนานนท์ (2545 : 36) ได้แบ่งระบบการจูงใจในภาครัฐ ประกอบด้วยสิ่งจูงใจใหญ่ ๆ 2 ประการ ได้แก่ ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าตอบแทน โดยแบ่งย่อย ได้ 3 ประเภท

1.1 ค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ปกติ ค่าตอบแทนประเภทนี้ ได้แก่ เงินทางภาครัฐจ่ายให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อทำตามสัญญาจ้างที่ได้ตกลงกันไว้ ได้แก่ เงินเดือน (Basic Salary) หรือค่าจ้าง (Wage) ตามพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 3

1.2 ค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานนอกเหนือจากภาระหน้าที่ปกติค่าตอบแทนประเภทนี้เป็นค่าตอบแทนที่ภาครัฐจ่ายบุคลากรในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมายหรือนอกเหนือสัญญาที่ตกลงกันไว้ ทั้งในด้านเวลา และภารกิจ เช่น เบี้ยประชุม กรรมการ

1.3 ค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นค่าตอบแทนที่ภาครัฐมอบให้แก่บุคลากรเนื่องจากปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเชิงปริมาณ/คุณภาพ เช่น เงินรางวัลประจำปี โบนัส เป็นต้น

2. สวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูล

2.1 สวัสดิการที่เป็นตัวเงิน สวัสดิการประเภทนี้มีความสำคัญมากกับบุคคลที่รับราชการเพราะสามารถคุ้มครองถึงครอบครัวบุคลากร ทั้งในด้านสุขภาพ การศึกษา และที่อยู่อาศัย กองทุนบำเหน็จบำนาญ (กบข.) ฯลฯ

2.2 สวัสดิการที่ไม่เป็นตัวเงิน สวัสดิการประเภทนี้ เช่น

1. การลา ประเภทต่าง ๆ
2. บ้านพักของข้าราชการ
3. เงินกู้เพื่อสงเคราะห์
4. การจัดสถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดฌาปนกิจสงเคราะห์
6. การขอพระราชทานเพลิงศพ

2.3 ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าตอบแทนที่เกิดจากการปฏิบัติงานนอกสถานที่ หรือ ภูมินาเนา (Cost of Living) เช่น ค่ายานพาหนะ ค่าที่อยู่อาศัย และเบี้ยเลี้ยง ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ทั้งในและนอกประเทศ

2.4 เครื่องบ่งบอกฐานะทางสังคม เช่น ยศ การมอบรางวัล การมอบประกาศเกียรติคุณ รถประจำตำแหน่ง เป็นต้น

2.5 การประกาศเกียรติคุณสุดดี เช่น รางวัลข้าราชการดีเด่น บุคลากรแกนนำ ครูเกียรติยศ เป็นต้น

2.6 ความมั่นคงในอาชีพ และการดำรงชีวิต บุคลากรภาครัฐได้รับหลักประกันที่มั่นคงกว่าเอกชน ทั้งด้านรายได้ที่มั่นคง แนนอน ซึ่งสามารถเป็นหลักประกันในสังคมได้

2.7 ความก้าวหน้า และโอกาสพัฒนาตนเอง การเลื่อนตำแหน่งหรือการเลื่อนยศ เป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ และยังมีโอกาสได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ สัมมนา ดูงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นต้น

5. การให้พ้นจากงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 148-149) ได้ให้ความหมายการพ้นจากงาน คือการพ้นจากตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ เช่น ลาออก จ้างออก ทุพพลภาพ ตาย เกษียณอายุ หรือการถูกออกโดยสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. ตาย
2. การพ้นจากราชการตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ
3. การลาออกจากราชการ โดยต้องลาออกในขณะที่ไม่มีความผิดติดตัวและ ผู้บังคับบัญชาอนุมัติเสียก่อนจึงจะออกจากราชการได้
4. การออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
5. การออกจากราชการเพราะเจ็บป่วย ทุพพลภาพ

6. การให้ออกจากราชการเพราะหย่อนสมรรถนะ
7. การให้ออกจากราชการเพราะมีมลทิน หรือมีหมอง ในกรณีที่ถูกสอบสวน
8. การลดจำนวนข้าราชการ

ความมุ่งหมายของการบริหารงานบุคลากร

Castetter (2000 : 33) ได้ให้ความมุ่งหมายของการบริหารบุคคลไว้ คือ ดังนี้

1. เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาครูอาจารย์
2. เพื่อวางแผนครูอาจารย์ในระยะสั้นและระยะยาว
3. เพื่อเลือกสรรครูอาจารย์ให้มีจำนวนเพียงพอ และมีคุณสมบัติในการสอน
4. เพื่อเลือกครูอาจารย์ตามความต้องการของอัตรากำลังในสถานศึกษา
5. ให้การปฐมนิเทศและการนิเทศการสอนในสถานศึกษา
6. การประเมินผลการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูอาจารย์
7. จัดการเรื่องสวัสดิการและการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการด้านครูอาจารย์
8. ให้การศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้ครูอาจารย์พัฒนาตนเองตลอดเวลา
9. จัดแผนจูงใจเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
10. จัดระบบติดต่อสื่อสาร เพื่อให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาได้เข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง
11. จัดกิจกรรมให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสเข้าร่วมกัน เพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
12. นิเทศการสอนแก่ครูอาจารย์ ตลอดจนจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ทางด้านวิชาการ

13. จัดกิจกรรมส่งเสริมอื่น ๆ เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ทำหน้าที่อย่างมีความรู้ มีความตั้งใจ และมีความผูกพันกับสถานศึกษา

สรุป การบริหารงานบุคลากร ประกอบด้วย การจัดวางแผนอัตรากำลังคน การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การให้สวัสดิการและค่าตอบแทน การให้พ้นจากงานโดยแต่ละองค์การ ใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้บุคคลตรงตามความต้องการขององค์การ

การวิจัยในครั้งนี้ การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินการด้านการวางแผนงานบุคคล การสรรหาบุคลากร การใช้ทรัพยากรบุคคล การพัฒนาบุคลากร การให้สวัสดิการและค่าตอบแทน การพิจารณาความดีความชอบ การโอน การย้าย การเปลี่ยนระดับตำแหน่ง ซึ่งประกอบไปด้วยภารกิจสำคัญดังนี้

1. การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร
2. การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น
3. การสนับสนุนการทำงาน และการส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ

4. การบำรุงขวัญครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น
5. การส่งเสริมความประพฤติ ระเบียบวินัย และจริยธรรม
6. การประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ

2.4.1 ความหมายของงานธุรการ การเงิน และพัสดุ

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 363) กล่าวว่า งานธุรการโรงเรียนหมายถึง งานที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือที่วางไว้แล้ว

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 164) กล่าวว่า งานธุรการโรงเรียนเป็นงานเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานด้านอื่นสามารถดำเนินงานไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ ได้ให้ความหมายของการบริหารงานการเงินไว้ว่า การบริหารงานการเงิน หมายถึง การดำเนินมาเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียน การจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

สรุป งานธุรการ การเงิน และพัสดุ หมายถึงงานบริการหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ หรือที่วางไว้ได้โดยไม่มีอุปสรรค

2.4.2 ขอบข่ายของการบริหารงาน ธุรการ การเงิน และพัสดุ

Kimbrough and Nunnery (1988 : 58-65) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารธุรการ การเงิน ว่า ประกอบด้วยกระบวนการงบประมาณ การจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษา การสนับสนุนอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอน การจัดรถรับส่งงาน การบริการอาหาร

อึ้ง บัวศรี (2506 : 363) อธิบายถึงงานธุรการของโรงเรียนว่า ประกอบด้วย

1. งานเกี่ยวกับระเบียบและสถิติต่าง ๆ
2. งานการเงิน
3. งานสารบรรณ
4. งานพัสดุ
5. งานอาคาร
6. งานบริเวณ
7. งานยานพาหนะ

ภิญโญ สาร (2523 : 460) ได้กล่าวถึง งานธุรการในโรงเรียนว่า อย่างน้อยควรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ 7 เรื่อง คือ

1. งานที่เกี่ยวกับการจัดการโรงเรียน (Organizing School) ซึ่งมางานที่ประกอบด้วย การจัดการโรงเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนส่วนหนึ่ง เช่น ทะเบียนต่าง ๆ และการจัดการเกี่ยวกับการทำงานและแฟ้มเอกสาร เช่น ปฏิทินปฏิบัติงาน และเอกสารรายงานต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่ง
2. งานเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน (Student Personnel) ซึ่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการในด้านข่าวสาร เวลามาเรียน รายงานถึงผู้ปกครอง และระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. งานเกี่ยวกับบุคลากร (Staff Personnel) ได้แก่ การรวบรวมจัดทำหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับครู คนงาน ภารโรง
4. งานเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน และอุปกรณ์อย่างอื่นที่เกี่ยวกับการสอน (Curriculum and Instruction Materials) ที่โรงเรียนควรรวบรวมจัดทำ กำหนดวิธีการในการแจกจ่ายหรือหยิบยืมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่จะนำไปใช้
5. งานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (Activities) ซึ่งทางโรงเรียนควรจะควบคุมดูแลรักษาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อสะดวกในการนำออกใช้เมื่อจำเป็นหรือเมื่อถึงกำหนดจัดกิจกรรมนั้น ๆ
6. งานเกี่ยวกับธุรการทั่วไป (Business) เช่น งานสารบรรณ งานงบประมาณ การเงิน บัญชี พัสดุและทรัพย์สินต่าง ๆ ของโรงเรียน
7. งานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาประสิทธิภาพของโรงเรียน (Maintenance of School Effectiveness) ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสาร การจัดรวบรวมเอกสาร หลักฐานทางราชการที่โรงเรียน ต้องใช้อยู่เป็นประจำให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสะดวกในการนำไปใช้หรืออ้างอิงในโอกาสที่จำเป็น

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 281-282) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานธุรการ เป็นการให้บริการแก่ฝ่ายการสอนและฝ่ายบริการนักเรียน ในโรงเรียนทั้งด้านงานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานบุคคล และงานบริการทั่วไปโดยได้จัดแบ่งงานธุรการในโรงเรียนเป็น 9 ส่วน คือ

1. งานเกี่ยวกับงานสารบรรณ ได้แก่ การติดต่อทางจดหมายหรือเครื่องมือสื่อสารอื่นกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งการจัดเก็บหลักฐาน และการจัดการเกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้น
2. งานเกี่ยวกับการเงิน ได้แก่ การรับ-จ่าย และการทำบัญชีควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน ภายในโรงเรียน
3. งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี
4. งานเกี่ยวกับการจัดซื้อและควบคุมพัสดุ ครุภัณฑ์

5. งานเกี่ยวกับการทะเบียนของนักเรียน การออกใบรับรอง และงานการจัดทำและรายงานกิจกรรมต่าง ๆ แก่ผู้บังคับบัญชา

6. รายงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

7. งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เช่น การติดต่อกับประชาชนในนามโรงเรียน

8. งานเกี่ยวกับการจัดรักษาความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียน

9. การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่เกี่ยวกับการสอน เช่น คนงาน ภารโรง

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 143-145) ได้กล่าวว่า การบริหารการเงินของโรงเรียนหมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียน การจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่าย ตลอดจนควบคุมการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยให้ขอบข่ายของการบริหารงานการเงินไว้ดังนี้

1. การวางแผนการเงินของโรงเรียน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของโรงเรียน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อรายได้มาหรือการจ่ายเงินของโรงเรียน

2. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนโดยส่วนรวม เช่น ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

3. การควบคุมการดำเนินงานทางการเงินเพื่อให้มีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ระบบบัญชีและวิธีการต่าง ๆ ในการตรวจสอบเงินและทรัพย์สินของโรงเรียน

4. การจัดการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ หลักการบริหารและการคลังทั่วไป

หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน คือ

1. การดูแล รายรับ – รายจ่าย ของโรงเรียน

2. การดูแลรับผิดชอบงานบัญชี คือ การทำบัญชีประเภทต่าง ๆ ตามหลักบัญชีส่วนราชการ ทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

3. งานตรวจสอบภายใน เป็นการตรวจสอบระบบบัญชี และเงินของโรงเรียนให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4. การจัดทำงบประมาณโรงเรียน เป็นการจัดทำแผนการรับจ่ายเงินของโรงเรียนการควบคุมงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์ พิจารณาแผนงานแต่ละอย่างในงบประมาณควบคุมแผนการทำงาน เพื่อไม่ให้รายจ่ายเกินดุล โดยงานการเงินที่ต้องปฏิบัติยึดหลักการดังนี้

1. การวางแผนการเงิน ควรมีการวางแผนไว้เป็นระยะ
2. ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาส ร่วมกำหนดแผนการศึกษาไว้ล่วงหน้า
3. งบประมาณของโรงเรียน ควรจะพิจารณาตามแผนงานของโรงเรียน
4. โรงเรียนควรมีอิสระอย่างพอเพียงในการตัดสินใจ และไม่มีข้อผูกพันใดเกี่ยวกับการบริหารงานการเงิน
5. การบริหารงานการเงินของโรงเรียนต้องคำนึงถึงโปรแกรมทางการศึกษา
6. การบริหารการเงินของโรงเรียน ควรเป็นไปเพื่อทางการศึกษามากกว่าที่จะมุ่งแข่งขันกัน

สนอง สุวรรณวงศ์ (2538 : 17-23) ได้ระบุขอบข่ายงานด้านธุรการของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดโรงเรียนหรือสถาบัน มีงานสำคัญ 2 ประการ คือ
  - 1.1 กำหนดงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนควรมีระเบียบต่าง ๆ ดังนี้
    - 1.1.1 ทะเบียนการใช้ห้องเรียน จัดทำเพื่อที่จะได้รู้ว่าห้องเรียนใด ใช้ทำอะไร เวลาใด ใครเป็นคนใช้ และว่างเวลาใดบ้าง หากมีกิจกรรมพิเศษก็สามารถใช้ได้ทันที
    - 1.1.2 ทะเบียนกำหนดงานของครู เป็นทะเบียนที่ใช้บันทึกการแบ่งงาน มอบหมายงานให้ครูแต่ละคนรับผิดชอบ โดยมีสาระสำคัญ เช่น งานประจำ งานพิเศษ งานที่มอบหมายเป็นครั้งคราว และมีการบันทึกการเริ่มงาน การสิ้นสุด ลักษณะงาน ผลงาน
    - 1.1.3 รายการวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน จัดทำเพื่อให้รู้ว่าวิชาใดสอนในชั้นใด ใครเป็นคนสอน ผู้สอนมีคุณสมบัติอะไร มีประสบการณ์ในการสอนมานาน้อยแค่ไหน
    - 1.1.4 รายชื่อนักเรียนแต่ละชั้น แต่ละปีและรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียน เช่น การเรียน ความประพฤติ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครอง ฯลฯ โดยพิจารณาระดับการศึกษาจำนวนนักเรียน เป็นสำคัญ
    - 1.1.5 ตารางสอนรวมทุกห้อง ทุกระดับชั้น เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศของผู้บริหาร
    - 1.1.6 ตารางของครูแต่ละคน
    - 1.1.7 รายการกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษในแต่ละวัน สัปดาห์ ภาคเรียน และตลอดปี เพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามโอกาส
  - 1.2 กำหนดการเกี่ยวกับการทำงานและแฟ้มเอกสาร มีสิ่งที่ควรทำดังนี้
    - 1.2.1 รายการ กำหนดการ การทำงานของผู้บริหารประจำวัน ประจำสัปดาห์ ซึ่งอาจจะทำแบบบันทึกเตือนความจำ โดยใช้กระดานดำ กระดานไวท์บอร์ด หรือสมุดบันทึก สำหรับเป็นประวัติการทำงาน การปฏิบัติงานย้อนหลังได้ตลอดปี

1.2.2 ปฏิทินโรงเรียน คือ กำหนดการปฏิบัติงานทุกอย่างของโรงเรียนไว้ตามลำดับตลอดทั้งปี โดยจัดทำร่วมกันล่วงหน้าตั้งแต่ระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน

1.2.3 รายการการจัดกิจกรรมพิเศษประจำสัปดาห์ของครู อาจารย์ของฝ่ายแผนกภาควิชา คณะวิชา ฯลฯ อาจทำไว้ตลอดปีเช่นเดียวกัน มีไว้สำหรับการประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกันทุกคนทุกฝ่าย

1.2.4 กำหนดการจัดส่งเอกสาร รายงานทะเบียน คำร้องไปยังส่วนราชการหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เช่น กำหนดส่งวันป่วย ลาของข้าราชการ รายการสำรวจเด็กงบประมาณ ผลการศึกษา ฯลฯ

1.2.5 แฟ้มเอกสารรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น บัตรสุขภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน

1.2.6 รายการสัญญาและเวลาที่เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาเข้าเรียน พัก เลิก แจ้งภัย ประชุมปกติ ประชุมด่วน ควรกำหนดสัญญาไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งประกาศไว้ให้ทราบทั่วกัน

1.2.7 คู่มือสำหรับครูอาจารย์ จัดทำเป็นเอกสารมีสาระสำคัญต่าง ๆ เช่น ประวัติโรงเรียน รายชื่อผู้บริหาร รายชื่อครู รายชื่อเจ้าหน้าที่ หน้าที่ของแต่ละฝ่ายแต่ละคนตลอดถึงวิธีการปฏิบัติตน การปฏิบัติงานในเวลาปกติและเวลาพิเศษ ระเบียบที่จำเป็น โดยจัดพิมพ์สำหรับครูเจ้าหน้าที่และมีไว้ประจำสำหรับงานธุรการสำหรับแจกได้ทุกโอกาส

1.2.8 คู่มือนักเรียน นิสิต นักศึกษา ควรจัดทำแจกนักเรียนโดยมีเนื้อหาสาระทำนองเดียวกับคู่มือสำหรับครู แต่เน้นเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตน ระเบียบวินัยข้อบังคับที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นพิเศษและควรมีไว้ประจำสำนักงานธุรการด้วย

1.2.9 หนังสือแนะนำโรงเรียน สถาบัน เป็นเอกสารที่ควรจะทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มาเยี่ยมเยียนทั่วไป ส่วนเนื้อหาสาระในเอกสารดังกล่าว ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม

2. งานกิจการนักเรียน (Student Personnel Work or Student Affairs) มีงานสำคัญอยู่ 4 เรื่องดังนี้ คือ

2.1 การบริหารข่าวสาร สถานศึกษาควรจัดทำทะเบียนหรือหลักฐานที่เกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนไว้ เพื่อใช้ค้นประวัตินักเรียนในโอกาสที่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นหลักฐานประกอบกิจกรรม เช่น เรื่องการเสนอชื่อขอรับทุนการศึกษา การสอบแข่งขันต่าง ๆ โดยสิ่งที่ควรจัดทำขึ้นได้แก่

2.1.1 ทะเบียนผลการเรียนตั้งแต่นักเรียนเริ่มเข้าเรียนจนจบการศึกษา

2.1.2 ทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรมบังคับ กิจกรรมอาสาสมัคร

- 2.1.3 หลักฐานการเรียนพิเศษต่าง ๆ
- 2.1.4 หลักฐานเกี่ยวกับสุขภาพ
- 2.1.5 หลักฐานการมาเรียน (Attendance Records)
- 2.1.6 รายงานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูแต่ละคน (Anecdotal Records)
- 2.1.7 รายงานเกี่ยวกับเรื่องความลับของนักเรียน (Confidential Records)
- 2.1.8 ทะเบียนสรุปความคิดเห็นของครู-อาจารย์แนะแนวแต่ละท่านที่ได้สัมภาษณ์หรือให้คำปรึกษานักเรียนแต่ละคนในแต่ละครั้ง
- 2.1.9 ประวัติเกี่ยวกับการพิจารณาโทษในกรณีที่นักเรียน นิสิตนักศึกษา กระทำผิดวินัยหรือระเบียบของสถานศึกษา
- 2.2 เวลาเรียนของนักเรียน (Attendance) ควรมีเอกสารหลักฐานทะเบียนต่าง ๆ ดังนี้
- 2.2.1 สมุดลงเวลาเรียนประจำวัน
- 2.2.2 รายงานเวลาเรียนประจำภาคเรียน ประจำปี
- 2.2.3 สรุปวันป่วย ลา ขาด ของนักเรียนภาคเรียน ประจำปี
- 2.3 รายงานถึงผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดทำเพื่อรายงานสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ ดังนี้
- 2.3.1 สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับผลการเรียนรายวิชา ผลการเรียนประจำหมวด กลุ่มวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยทุกวิชา ความเห็นของครูผู้ควบคุมดูแล ความเห็นของผู้บริหาร
- 2.3.2 รายงานความประพฤติ ความบกพร่องต่าง ๆ ความติงาม สิ่งที่ได้รับ การพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติม รวมทั้งการพิจารณายกย่องให้เกียรติและโทษที่ได้รับ
- 2.3.3 รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะแสดงความคิดเห็นส่งคืนให้โรงเรียนหลังจากได้รับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนแล้ว หรือแสดงความคิดเห็นตามโอกาสที่เห็นสมควร
- 2.4 ระเบียบวินัยของโรงเรียน โรงเรียนควรจัดทำบันทึกต่อไปนี้ คือ
- 2.4.1 บันทึกถึงครูประจำชั้น บันทึกจากครูประจำชั้นถึงครูแนะแนวถึงผู้ปกครอง บันทึกต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อมีการปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้วจะมีการเก็บไว้ในแฟ้มประวัติ
- 2.4.2 รายงานการสอบสวน การพิจารณาโทษเมื่อนักเรียนกระทำผิดระเบียบวินัย ควรจัดเก็บไว้ในแฟ้มพิเศษต่างหากที่สามารถตรวจค้นได้ง่ายและรวดเร็วเมื่อต้องการใช้ข้อมูล
3. งานบุคลากร เป็นงานที่เกี่ยวกับบุคลากรของสถานศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ พนักงาน คนงาน นักการภารโรง ควรทำหลักฐานต่าง ๆ ไว้ดังนี้
- 3.1 ประวัติส่วนตัว ครอบครัว อาชีพ ซึ่งดูรายละเอียดได้จากสมุดประวัติแล้วนำมาประยุกต์ตามความเหมาะสมของแต่ละตำแหน่ง

3.2 ประวัติการศึกษาตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นสูงสุด การศึกษาเพิ่มเติม การฝึกอบรม การดูงาน การประชุมสัมมนา การประชุมทางวิชาการ การได้รับวุฒิปริญญาพิเศษต่าง ๆ

3.3 หลักฐานการได้รับเงินเดือน เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี การปรับเงินเดือน การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า 1 ขั้น

3.4 การเลื่อนขั้นตำแหน่งตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการจนถึงปัจจุบัน

3.5 สำเนาวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท และใบประกาศเกียรติคุณต่าง ๆ

3.6 บันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคลากรที่ผู้บริหารควรทราบและเห็นควร

3.7 ประวัติสุขภาพ ซึ่งอาจจะทำนองเดียวกับนักเรียน

บันทึกผลการสนทนา หรือการตักเตือนของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนก หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้บังคับ เมื่อบุคลากรคนใดคนหนึ่งมีเรื่องราวแก่การว่ากล่าวตักเตือนตามควรแก่กรณี

4. งานหลักสูตร แบบเรียนและอุปกรณ์เกี่ยวกับการสอน งานด้านนี้โรงเรียนควรจัดทำสิ่งต่อไปนี้ไว้ให้พร้อมในที่ทำงานของผู้บริหาร คือ

4.1 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

4.2 หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู

4.4 รายการหนังสือเรียนของทุกชั้นที่ใช้อยู่ในโรงเรียน

4.5 ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

4.6 ตัวอย่างข้อสอบทุกชั้นปี ทุกวิชา

4.7 คำสั่ง ระเบียบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

5. กิจกรรมของสถาบัน สถานศึกษาควรจัดรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกักิจกรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาไว้ให้พร้อม เพื่อการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงและวางแผนปรับปรุงกิจกรรมในโอกาสต่อไป ดังกิจกรรมต่อไปนี้

5.1 ปฏิทินกิจกรรม (Activity Calendar) ของทุกปี

5.2 ระเบียบ กติกา ข้อบังคับเกี่ยวกับการกีฬาและกิจกรรมอื่น ๆ

5.3 เอกสาร ขาวสารของสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรม

5.4 หลักฐานการเงินและงบประมาณเกี่ยวกับกิจกรรม

5.5 บัญชีทะเบียนพัสดุ ทั้งวัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

2.4.3 เทคนิคการทำงานด้านธุรการ

สนอง สุวรรณวงศ์ (2538 : 23-26) กล่าวว่าเทคนิคการทำงานธุรการเป็นกลวิธีในการทำงานธุรการให้บรรลุเป้าหมาย โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานในองค์การโดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและบุคลากรอื่น ๆ ในเรื่องต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ธุรการ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะคนดีมีความรู้ มีคุณธรรมจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้การสรรหาเจ้าหน้าที่ได้เหมาะสมโดยพิจารณาคุณสมบัติคือ

- 1.1 บุคลิกลักษณะเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ
  - 1.1.1 สุขภาพแข็งแรง แต่งกายดี เหมาะสมกับโอกาส
  - 1.1.2 ซื่อสัตย์ ซื่อตรง เอาใจใส่และรับผิดชอบงาน
  - 1.1.3 มีความเชื่อมั่น และมีความคิดริเริ่ม รอบรู้ เป็นคนช่างสังเกต
  - 1.1.4 สามารถพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ดี
- 1.2 ทำกิจกรรมการงานมีระบบ มีระเบียบ มีขั้นตอน
  - 1.2.1 วางแผนก่อนการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามแผน
  - 1.2.2 มีการตรวจสอบงานก่อนนำเสนอตามลำดับขั้นตอน
  - 1.2.3 มีการแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดเกี่ยวกับงานตลอดเวลา
- 1.3 พยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ คือ
  - 1.3.1 แก้ปัญหาโดยยึดหลัก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข
  - 1.3.1 ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบวิทยาศาสตร์เป็นหลัก
- 1.4 พยายามทำงานให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้เช่น
  - 1.4.1 นำกฎเกณฑ์ หลักการมาเป็นเครื่องมือสำหรับการปฏิบัติ
  - 1.4.2 มีการตรวจสอบข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
- 1.5 ใช้ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ โดยปฏิบัติดังนี้
  - 1.5.1 ขอคำแนะนำจากผู้รู้ หรือผู้มีประสบการณ์
  - 1.5.2 มีการจดบันทึกเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ปริมาณงาน อุปสรรคและการแก้ไข
  - 1.5.3 เสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงงานต่อผู้มีอำนาจด้วยความบริสุทธิ์ใจ
  - 1.5.4 ใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ ของหน่วยงานอย่างประหยัดและถูกวิธี
  - 1.5.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานทุกคนทุกระดับ
  - 1.5.6 ตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินผลงานของตนอย่างตรงไปตรงมา
- 1.6 พยายามสร้างพลังให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้ร่วมงานตลอดเวลา โดยการสร้างพลังด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
  - 1.6.1 พลังความรู้สร้างโดยจัดให้มีการฝึกอบรม
  - 1.6.2 พลังความสามารถสร้างโดยการประชุมสัมมนา
  - 1.6.3 พลังกายสร้างโดย การฝึก การซ้อม การออกกำลังกาย
  - 1.6.4 พลังใจสร้างโดยจัดให้มีการฝึกฝน

1.6.5 พลังสมองสร้างโดยให้มีการร่วมกิจกรรม

1.6.6 พลังสามัคคีสร้างโดยการแลกเปลี่ยนความรู้

1.7 มีหลักยึดในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้แก่

1.7.1 ความแน่นอน จะทำให้เกิดความมั่นใจ เชื่อถือ และศรัทธา

1.7.2 ความแนบเนียน โดยปฏิบัติให้เข้าถึงจิตใจ

1.7.3 ความแนบแน่น เกิดความเห็นอกเห็นใจ มีความสนิทสนมกัน

2. ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ธุรการ ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่บ่งบอกถึงลักษณะการทำงาน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบ ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออก หรือบ่งบอกความรับผิดชอบของบุคคลนั้น สามารถสังเกตได้จากองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

2.1 เวลาการทำงาน

2.2 ความเป็นอยู่มีระเบียบ วินัย การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ข้อบังคับ

2.3 ความถูกต้องแม่นยำในการปฏิบัติงาน

2.4 การส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด และการตรวจงานก่อนนำส่ง

2.5 การวิเคราะห์ วินิจฉัยงานก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการ

2.6 การรู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและใช้เวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า

2.7 การแก้ไขความผิดพลาดบกพร่องของงานที่ปฏิบัติ

2.8 การพิจารณาตัดสินใจปฏิบัติงานทั้งงานปกติและงานที่มีปัญหา

2.9 ความเชื่อมั่นใจตนเองอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

จากที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผนงานธุรการ งานบริหารงานธุรการทั่วไป งานสารบรรณ งานการเงิน และบัญชี งานพัสดุ งานทะเบียนและรายงาน งานบริการด้านอื่น ๆ งานสวัสดิการผู้ทำงาน งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ซึ่งงานธุรการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง งานบางชนิดอาจมีผลกระทบโดยตรงต่อกิจกรรมทางการศึกษา

ในการวิจัยนี้ การบริหารธุรการ การเงินและพัสดุ หมายถึง การดำเนินการด้านการให้บริการใน

1. งานสารบรรณ และงานทะเบียน

2. งานพัสดุครุภัณฑ์

3. งานบริการและจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ

4. งานประชาสัมพันธ์

5. งานการเงินและบัญชี

6. การจัดการรายรับ - รายจ่ายในสถานศึกษา

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.5.1 ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

ภิญโญ สาธร (2523 : 388) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหาร และการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 165) อธิบายว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัด ดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้ง ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนและเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนระหว่างอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่ง ออกจากโรงเรียน

กรรณิกา พันธ์อำพล (2535 : 2) อธิบายว่าการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การ บริหารที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ธงชัย ช่อพฤษภา (2535 : 4) อธิบายว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การ กระทำทุกอย่างในโรงเรียน เพื่อช่วยพัฒนาให้นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการ เช่น งานพัฒนานักเรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นการช่วยเสริมสร้าง ประสบการณ์ชีวิตที่สมบูรณ์ให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองดี มีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติสืบไป

สรุปการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนในชั้นเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกายจิตใจและ สติปัญญา ของนักเรียนและเพื่อเตรียมความพร้อมในการออกสู่สังคมภายนอก

2.5.2 ขอบข่ายของงานบริหารกิจการนักเรียน

Elsbree (1967 : 189) ได้กล่าวถึงงานบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับการทำ สำมะโนนักเรียน การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์เข้าเรียน การรับนักเรียนเข้าเรียน การย้าย โอนนักเรียน การแบ่งชั้นแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความถนัด หรือตามอายุ การดูแลความ เจริญก้าวหน้าของเด็ก การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนและด้านอื่น ๆ การวัดผลการ เรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ การหาวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ในการวัดผล การสร้างข้อทดสอบ การ วางแผนการทดสอบ การสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อการประเมินผลการเรียน และเพื่อการเลื่อนชั้น ของนักเรียน การรายงานผลการเรียนและอื่น ๆ เกี่ยวกับนักเรียนให้กับผู้ปกครองทราบ การทำ บันทึกร่างต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนและเก็บรักษาไว้ เพื่อความสะดวกในการค้นหาหลักฐานเมื่อนักเรียน ย้ายหรือลาออก การบริการแนะแนวแก่นักเรียนโดยมีระเบียบสะสมและรายงานต่าง ๆ ของนักเรียน

ไว้โดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการจัดบริการให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดูแลด้านระเบียบวินัยและความประพฤติของเด็กนักเรียน ตลอดจนความรับผิดชอบในการดูแลเอาใจใส่ในการบริการและสวัสดิการ รวมทั้งสุขภาพอนามัยและจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน

Faber (1970 : 213) ได้ระบุภารกิจของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ 7 ประการ ดังนี้คือ

1. การริเริ่มและการรักษาระบบการสำรวจจำนวนนักเรียนในท้องที่การศึกษา
2. การจัดให้มีการปฐมนิเทศนักเรียน
3. การจัดให้มีการบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา
4. การจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัย
5. การจัดให้มีบริการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
6. การจัดระบบและกระบวนการ เพื่อการประเมินผลความเจริญเติบโตทางร่างกายของนักเรียน
7. การหาวิธีการแก้ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

Campbell (1971 : 149-154) เน้นความสำคัญของงานบริหารต่าง ๆ ว่ามีความสำคัญในงานบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งได้แก่ การศึกษาจิตวิทยาเด็ก การบริการแนะแนวและที่ปรึกษาการทดสอบความถนัด ความสามารถ การแก้ไขความบกพร่องทางการพูดและฟัง การบริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดการศึกษาพิเศษแก่ผู้ที่บกพร่องทางการพูดและฟัง การบริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดการศึกษาพิเศษแก่ผู้ที่บกพร่องทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางอารมณ์ และการส่งเสริมเด็กที่มีพรสวรรค์เป็นพิเศษ

Isakson (1976 : 503) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานบริหารกิจการนักเรียนว่าประกอบด้วย การบริหารงานด้านสุขภาพอนามัย งานทะเบียนนักเรียน การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กนักเรียนที่พิการทางร่างกายและสมอง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดบริการแนะแนว

Miller and Prince (1977 : 11) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนว่าควรมีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อมั่น 4 ประการ คือ

1. ความเชื่อมั่นและคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้นักเรียนแต่ละคน ได้พัฒนาถึงขีดความสามารถของแต่ละคน
2. ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค ด้านความคิดและความรู้สึก ในการทำงานหรือทำกิจกรรม ซึ่งมาสามารถที่จะแยกออกจากกันได้ งานด้านกิจการนักเรียนควรให้ความสนใจในคุณค่าของความเป็นคนเท่ากันทุกคน
3. มีความเชื่อว่า โลกนี้มีไว้สำหรับมนุษย์ทุกคน มีสังคมและชีวิตครอบครัวสำหรับเขา และมนุษย์จะต้องมีอาชีพต้องทำ จึงเป็นหน้าที่ของงานกิจการนักเรียน ในการที่จะช่วยนักเรียน

โดยเฉพาะวัยรุ่นให้เขาสามารถปรับตัวและช่วยตนเองได้ เมื่อเขาเหล่านั้นเจริญเติบโตและพัฒนาบุคลิกภาพของเขาได้อย่างเต็มความสามารถ

4. มีความเชื่อว่า หากบุคคลมีประสบการณ์จะทำให้เขาเป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์
พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 219) แบ่งการบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ
ด้วยกันคือ

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน การประชุม ชุมนุม กิจกรรมที่กระทำนอกโรงเรียน การกีฬา เป็นต้น

2. การจัดบริการแนะแนว ได้แก่ กิจกรรมการจัดการปฐมนิเทศ การหาข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน การเสนอข่าวเกี่ยวกับการอาชีพ การศึกษา และการสังคมการจัดบริการให้คำปรึกษา การจัดหางานและสถานที่เรียนต่อ

3. การรักษาวินัยในโรงเรียน ได้แก่ การดำเนินการป้องกันความผิดทางวินัย การแก้ไขความผิดทางวินัย

4. บริการอื่น ๆ ที่จัดให้นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ การจัดอาหารกลางวัน การจัดร้านค้า การใช้ความปลอดภัยแก่นักเรียน

ภิญโญ สาธร (2517 : 50) เห็นว่าการบริหารกิจการนักเรียนควรนับเอากิจกรรมต่อไปนี้เข้าไปด้วย คือ การสำรวจนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา การจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรและบริการต่าง ๆ

กิติมา ปรีดีติลก (2532 : 166-167) สรุปขอบข่ายงานกิจการนักเรียนเป็นข้อใหญ่ ๆ 4 ข้อ ได้แก่

1. การจัดทำทะเบียนประวัติ

2. การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน

3. การจัดบริการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด การแนะแนว สุขภาพและการตรวจร่างกาย อาหารกลางวัน ความปลอดภัย รักรับ - ส่งนักเรียน ฯลฯ

4. การจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมที่ควรจัดได้แก่ สภานักเรียน ชุมนุม กิจกรรมต่าง ๆ สิ่งตีพิมพ์ นิทรรศการ การแสดงละครและดนตรี การทัศนศึกษา การกีฬา การประชุม ฯลฯ

2.5.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกิจการนักเรียน

กรรณิกา พันธ์อำพล (2535 : 82-83) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกิจการนักเรียนในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน มีดังนี้ คือ

1. การจัดบุคลากรเข้าทำงาน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคัดเลือกตัวบุคคลที่เหมาะสมให้เข้ามาทำงานด้านกิจการนักเรียน และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคคล

2. การติดตามและควบคุมงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหาร เพื่อไม่ให้เกิดการบริหารงานเกิดปัญหาใช้วิธีการบริหารแบบประชาธิปไตย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความคิด ความรู้มาใช้ในการวางแผนดำเนินงานของโรงเรียน

ธงชัย ช่อพุกงา (2535 : 35-36) กล่าวว่า งานหลักซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารกิจการนักเรียน มี 4 ประการ คือ

1. การกิจด้านการธุรการและบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดทำแผนและโครงการประจำปี การจัดสรรงบประมาณให้แผนกต่าง ๆ การประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ในโรงเรียน งานสารบรรณของฝ่าย และการประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนกต่าง ๆ ในฝ่ายกิจการนักเรียน

2. การกิจด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ การจัดให้มีองค์การของนักเรียนเพื่อเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรม ส่งเสริมและดูแลการปฏิบัติงานขององค์การต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและนโยบายของโรงเรียน

3. การกิจด้านการจัดบริการและสวัสดิการ ได้แก่ การกิจทั่วไป การจัดบริการแนะแนว บริการหอพัก การอนามัยและสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน การรักษาความปลอดภัย

4. การกิจด้านวินัย การปกครอง และการพัฒนาบุคลิกภาพ ได้แก่ การควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน การวางแผนปฏิบัติและระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน การพิจารณาการสอบสวนและลงโทษนักเรียนที่ทำผิดวินัย ส่งเสริมและอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมทั้งประสานงานกับองค์กรภายนอกโรงเรียนเกี่ยวกับงานด้านวินัยและการปกครองนักเรียน

สรุปการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ โดยกิจกรรมเหล่านั้นไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งกิจกรรมได้แก่ การแนะแนว งานกิจการนักเรียน งานบริการ สุขภาพนักเรียน การเก็บข้อมูลนักเรียน การดูแลวินัยและการควบคุมความประพฤติของนักเรียน การส่งเสริมชุมนุมกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะ และพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางวิชาการ การรักษาวินัยและการควบคุมความประพฤตินักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยภารกิจสำคัญดังนี้

1. การเกณฑ์ และการรับนักเรียนเข้าเรียน
2. การให้บริการแก่นักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดกิจกรรม และการให้บริการแก่นักเรียน ตามกิจกรรม คือ การจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริมแก่นักเรียน การให้บริการด้านสุขภาพ

อนามัยแก่นักเรียน การแนะแนว และการบริการด้านทุนการศึกษา และความปลอดภัยและการป้องกันสิ่งเสพติด

3. การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น กิจกรรมส่งเสริมกีฬา นันทนาการและบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงามและศาสนา กิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์/สหการ การนิยมนไทย และหารายได้ระหว่างเรียน และกิจกรรมส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. การติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจนักเรียนที่ขาดเรียน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา วิเคราะห์สาเหตุของการขาดเรียน และการร่วมมือกันติดตามนักเรียนที่ไม่มาเรียน และวิธีการสนับสนุนนักเรียนในการเรียนต่อ และการประกายกย่องชมเชย นักเรียนของตนเอง ผ่านไปถึงผู้ปกครองหรือส่งต่อสถาบันการศึกษาอื่นถึงพฤติกรรมความสามารถของนักเรียน

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

2.6.1 ความหมายการบริหารงานอาคารสถานที่

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 197) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารอาคารสถานที่หมายถึงการรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชน และการรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ

2.6.2 ขอบข่ายของงานบริหารอาคารสถานที่

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 198) แบ่งขอบข่ายของงานบริหารอาคารสถานที่ออกเป็น 5 อย่าง โดยเสนอแนะบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไว้ด้วย คือ

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่อันรวมถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคารการควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่ง จัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่ ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนแก้ปัญหาการขาดแคลนอาคารสถานที่ในกรณีที่มีประมาณไม่เพียงพอ

2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด ทั้งต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียน และต่อชุมชน

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ คือ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือการควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตาม ผลการใช้บำรุงรักษา ตกแต่ง ควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแบบแผนของทางราชการ

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ คือการดำเนินการประเมินผลการใช้ เพื่อการ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงาน ให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเก็บข้อมูล สำหรับวางแผนการใช้อาคารสถานที่ในปีการศึกษาถัดไป

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 298) กล่าวถึงขอบข่ายการดูแลอาคารสถานที่ดังนี้

1. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่อยู่ในสภาพดีเสมอ
2. การใช้ประโยชน์จากการใช้อาคารสถานที่ให้มากที่สุด
3. การตกแต่งบริเวณให้สวยงาม
4. การจัดบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ ทั้งในและนอกอาคาร

วิจิตร (ธีรกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล (2520 : 59) กล่าวว่า งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ มี 4 ประการ คือ

1. การบริหารงานอาคารสถานที่
2. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่ สบาย ร่มรื่น ส่งเสริม สุขภาพจิตที่จะมีผลต่อเด็กในสถานศึกษา
3. การป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายต่าง ๆ ในโรงเรียน
4. ให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับความเจริญและพัฒนาทั้งทางจิตใจและทางกายของเด็ก

สรุปการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมภายใน สถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ซึ่งมีส่วนในการปลูกฝัง หล่อหลอม ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากบรรยากาศแวดล้อม โดยจะต้องมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ บริเวณสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษา และใช้ประโยชน์สูงสุด จากอาคารสถานที่

ในการวิจัยครั้งนี้ การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การวางแผนด้าน อาคารสถานที่ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหา การจัดสร้าง การใช้งาน การบำรุงรักษา การ รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และการจัดภูมิทัศน์ การบริการสาธารณูปโภค การรักษาความ สะอาด ตลอดจนการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ได้ อย่างคุ้มค่า ซึ่งประกอบไปด้วยภารกิจสำคัญดังนี้

1. การใช้ประโยชน์อาคาร ซึ่งประกอบด้วยการจัดห้อง/มุมการให้บริการ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
2. การใช้ประโยชน์พื้นที่ในบริเวณโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ซึ่งประกอบด้วยการบำรุงรักษา อาคารสถานที่ บริเวณสถานศึกษาให้ใช้งานได้ตลอดเวลา
4. การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
5. การรักษาความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วยการจัดระบบ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษา
6. การประเมินผลการใช้อาคารที่

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

2.7.1 ความหมายการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 237) ให้ความหมายว่า ความสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

พนิจดา วีระชาติ (2542 : 44) ให้ความหมายว่า ความสัมพันธ์กับชุมชนหมายถึง กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

สุพิชญา ธีรกุล (2521) ได้กล่าวถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในลักษณะของการดำเนินงานโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน

สรุป การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยต้องเอื้อประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย คือสถานศึกษาและชุมชน

2.7.2 ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. เพื่อรายงานให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมและข่าวสารของโรงเรียน
2. เพื่อรับทราบข่าวความเคลื่อนไหวจากภายนอก เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้ว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องสนใจต่อการศึกษาของท้องถิ่น
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหรือชุมชน เข้ามามีบทบาทในการวางแผนเป้าหมายของการศึกษาและการพัฒนาการเรียนการสอน
6. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนและชุมชนหรือท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และวัฒนธรรม
7. เพื่อเสนอความรู้ ความก้าวหน้าและแนวโน้มใหม่ทางการศึกษาแก่ชุมชน
8. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่น ๆ ในสังคม
9. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน
10. เพื่อเป็นการแก้ไขข้อข้องใจและสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิด ๆ ช่วยทำให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี ด้วยความซื่อสัตย์และนิยมยกย่อง

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 51-52) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน
4. เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.7.3 ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 27) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นกระบวนการสองทาง คือ โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน ความจำเป็นที่ต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้

1. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน

2. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา และคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน

3. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4. เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชนกิจกรรม และบริการต่าง ๆ เกิดขึ้นที่โรงเรียน

5. เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

6. เพราะโรงเรียนอาศัยภาษี และการสนับสนุนจากประชาชน

7. เพราะโรงเรียนต้องการความสนับสนุนและอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ จากประชาชน

सानานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2545 : 20) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะชุมชนชนบท ซึ่งครูเป็นเสมือนทรัพยากรทางสมองของชุมชน ทำหน้าที่ผลิตคนให้สนองความต้องการของชุมชน เป็นผู้รู้ซึ่งจะให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่เป็นปัญหาของชุมชน ทรัพยากรในโรงเรียนสามารถเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนก็มองชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากร ทั้งในด้านคน วัสดุ เงิน และแรงงานในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

สุวัฒน์ มุทเมธา (2524 : 104-111) กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ ดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลและชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษาแก่นักเรียน ซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ ให้ประชาชนยอมรับสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชน

3. ทำให้ครูกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

4. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่มีปัญหาต่อการศึกษา

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน

6. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษา

7. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนมากขึ้น

2.7.4 หลักการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 27) กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้
2. ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นภารกิจที่ต้องกระทำตลอดเวลา
3. ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้าน
4. ต้องมีความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินงาน
5. ต้องเป็นไปด้วยความสร้างสรรค์ มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน
6. ต้องดำเนินการให้เข้ากับสภาพของชุมชน
7. ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น
8. ควรจะคำนึงถึงความต้องการที่เกี่ยวกับความเจริญงอกงามของแต่ละคน และการพัฒนาสังคมและชุมชนไปพร้อม ๆ กัน
9. ควรใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารสองทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. ใช้วิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

กิติมา ปรีดีติลภ (2532 : 244) ให้หลักการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1. ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนต้องใช้หลักมนุษยสัมพันธ์อย่างมาก และบุคลากรต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ ข้อความที่จะเผยแพร่สู่ประชาชนย่อมมีความเชื่อถือได้ตรงไปตรงมามากที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน
3. ยึดหลักความซื่อสัตย์ บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การทำงาน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วย
4. ยึดความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสม่ำเสมอในการทำงาน การติดต่อสัมพันธ์กับคน
5. ยึดความเสียสละ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรมีความเสียสละในการทำงานเพื่อชุมชน
6. ยึดความอดทน บุคลากรต้องมีความอดทน ในการดำเนินงานของโรงเรียน และการติดต่อกับชุมชน
7. ยึดความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องใช้ความยืดหยุ่น โอนอ่อน ผ่อนปรน ตามสถานการณ์และเวลา
8. ยึดความต่อเนื่อง ยึดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องดำเนินการต่อเนื่อง และดำเนินการต่อไป

9. ยึดการครอบคลุมเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์ต้องการครอบคลุมลักษณะงาน และขอบข่ายของโรงเรียนทุก ๆ ด้านอย่างเพียงพอ มิใช่มุ่งด้านใดด้านหนึ่ง

10. ยึดความเรียบง่าย การนำเสนอของโรงเรียนต้องเป็นไปด้วยความเรียบง่าย สื่อสัมพันธ์กันเข้าใจ

11. ยึดการสร้างสรรค เป็นหลักที่โรงเรียนมุ่งที่จะกระทำ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

12. ความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในแต่ละโอกาส แต่ละสภาพปัญหา

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 54) กล่าวว่า หลักการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พอสรุปได้ดังนี้

1. การทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์ความสนใจของประชาชน และปรับปรุงโรงเรียนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. การผูกมิตรสัมพันธ์กับชาวบ้าน และรักษาบรรยากาศอันดีระหว่างชาวบ้านกับโรงเรียน

3. ศึกษาความรู้เรื่องชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อที่จะหาสิ่งที่เป็นประโยชน์มาสอนนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับโรงเรียนมากขึ้น

4. การรับใช้ชุมชนด้วยวิธีการดังนี้

4.1 ทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน

4.2 ชักชวนชาวบ้านเข้าหาโรงเรียน

4.3 เปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้โรงเรียน

4.4 จัดการศึกษาผู้ใหญ่

4.5 จัดสันตนาการต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้าน

5. จัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครองเพื่อร่วมกันบริหารโรงเรียน

6. พยายามเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบด้วยวิธีการต่าง ๆ

7. จัดตั้งสมาคมนักเรียนเก่า เพื่อให้ศิษย์เก่าได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้โรงเรียน

2.7.5 ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526 : 315) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. เพื่อเสนอรายงานให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจการและข่าวสารของโรงเรียน
2. รับทราบข่าวสารการเคลื่อนไหวภายนอก เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่ต้องสนใจการศึกษา
4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดูแลจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผนการศึกษา และแผนการพัฒนาการเรียนการสอน
6. สร้างความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน หรือ ท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ให้เกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม
7. เสนอความรู้ความก้าวหน้าและความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่นในสังคม
8. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลของการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน
9. แก้ไขข้อข้องใจและสิ่ง que ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิด ๆ ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี ด้วยความเชื่อถือและนิยมยกย่อง

สุพิชญา ธีระกุล (2521 : 44-46) กล่าวถึง ความมุ่งหมายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือการสร้างประโยชน์ให้ทั้งโรงเรียน บ้านและชุมชน ให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนและชุมชน

2.7.6 ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 413-433) เสนอกิจกรรมที่โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ดังนี้ คือ

1. จัดการแข่งขันการประกวด การแข่งขันกีฬา กรีฑา ว่ายน้ำ และอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมด้วย
2. การแสดงละครและดนตรี (Entertainment)
3. งานสังคม (Social affairs) การจัดงานโอกาสต่าง ๆ โดยเชิญผู้ปกครองและแขกผู้มีเกียรติมาร่วมด้วย
4. การออกวารสารของนักเรียน (Student Publications) ทั้งวารสารประจำและโอกาสพิเศษของโรงเรียน
5. สโมสรหรือชุมชนต่าง ๆ ของโรงเรียน (Clubs and societies)
6. สภานักเรียน โดยจัดตามวิถีประชาธิปไตย
7. การประชุมนักเรียน อาจเชิญผู้ปกครองมาช่วยให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ บ้าง
8. การทัศนศึกษา ช่วยให้บุคคลต่างถิ่นได้รู้จักโรงเรียน
9. พิธีรับใบประกาศนียบัตร (Commencement programs) ควรจัดทำในทุกปีการศึกษา เพื่อแจกรางวัลเรียนดี ความประพฤติดี เพื่อเป็นการพบปะผู้ปกครองและเชิญแขกผู้มีเกียรติตลอดจนศิษย์เก่ามาร่วมงาน

อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 167) ได้กล่าวถึง การบริการที่โรงเรียนอาจจัดเพื่อบริการชุมชนได้ ดังนี้

1. ติดต่อเยี่ยมเยือนชุมชนอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอทั้งในยามปกติและยามเดือดร้อน
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อาคารสถานที่ และสิ่งของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม
3. ช่วยเหลือประชาชนในการติดต่อธุระภายในโรงเรียน
4. มีการประชุมร่วมกับผู้ปกครอง
5. ช่วยเหลือประชาชนในการติดต่อธุระภายในโรงเรียน
6. ร่วมมือในพิธีการต่าง ๆ ตามประเพณีของชุมชน
7. จัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน
8. เชิญผู้ปกครองร่วมประชุมชี้แจงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
9. จัดตั้งสมาคมครู - ผู้ปกครอง
10. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
11. เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานโรงเรียน
12. จัดบริการชุมชนในด้านความรู้และอาชีพอย่างอื่นที่เหมาะสมกับชุมชน

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 45) ได้กำหนดงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน
3. การให้บริการชุมชน
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
5. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน
6. การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ยงยุทธ เกษสาคร (2546 : 37) ได้เสนอการบริการที่องค์กรควรจัดให้กับชุมชนดังนี้

1. การบริหารวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ชุมชน
2. ควรจัดโครงการการศึกษาฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ที่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจตามกลุ่มความสนใจของประชาชน
3. ให้บริการอาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
4. ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาชุมชน เช่น ร่วมมือกับชุมชน จัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นในรูปของกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์
5. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ เช่น การจัดตั้งสมาคมเพื่อการสังสรรค์ของพนักงานในองค์กรและนอกองค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมที่จัดกระทำกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งต่างได้รับประโยชน์จากกันและกัน การดำเนินงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งสถานศึกษาและชุมชน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานศึกษา การบริการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาและชุมชนสามารถเอื้อต่อกันและกันได้

การวิจัยในครั้งนี้ การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การรับและการให้ความช่วยเหลือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกันและกัน ซึ่งประกอบด้วยภารกิจหลักสองประการ คือ

1. การให้บริการ และให้ความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรมให้บริการ และให้ความร่วมมือกับชุมชน
2. การได้รับบริการ และความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ได้รับบริการ และความร่วมมือจากชุมชน

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ (System Theory)

2.8.1 ประวัติและความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบกระบวนการ

ความเป็นมาของทฤษฎีระบบกระบวนการ เป็นทฤษฎีระบบกระบวนการ (System Theory) เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1920 โดยผู้ที่เริ่มพูดถึงแนวคิดนี้เป็นคนแรก คือ Bertalanfy นักชีววิทยา ชาวออสเตรีย ต่อมาแนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายเมื่อทศวรรษ 1940 และ พัฒนาไปสู่สาขาอื่น ๆ เช่น ฟิสิกส์ Cybernetic (เช่นงานของ Frederic Vester) โดยในช่วงหลังแนวคิดนี้ได้พัฒนาไปเป็น Complexity Theory และบางส่วนก็พัฒนาไปเป็นทฤษฎีไร้ระเบียบหรือ Chaos Theory นั่นเอง ทฤษฎีนี้ได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาทางสายสังคมศาสตร์ด้วยเช่นกัน อาทิ Claud Levin และทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก System Theory ก็คือแนวพวก Radical Constructivism ที่เชื่อว่าโลกหรือการรับรู้ของเรานั้น เกิดจากสิ่งที่สมองของเราสร้างขึ้นทั้งสิ้น

ทฤษฎีระบบ ค้นพบโดยนักชีวชื่อเบอร์แพแลนซี ชาวเยอรมัน ประมาณปี 1930 และ ทฤษฎีนี้ถูกใช้เมื่อปี 1950 แต่ถูกใช้ในสายวิทยาศาสตร์ หลังจากปี 1970 สังคมศาสตร์จึงนำเอาทฤษฎีระบบมาใช้อธิบายว่าทำไมเกิดสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้น หัวใจของทฤษฎีระบบคือใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ทางการบริหาร ไม่ได้ต้องการจะบอกว่าจะตัดสินอย่างไรหรือ จะจัดการกับคนอย่างไร แต่ต้องการเพียงอธิบายว่าทำไมจึงเกิดสภาพเช่นนั้น และวิชาที่ใช้ทฤษฎีระบบเป็นหัวใจขณะนี้คือวิชาการระเบียบวิธีการวิจัย

ทฤษฎีระบบกระบวนการนี้เริ่มจากสายชีวพบว่าเมื่อเกิดสิ่งหนึ่งจะส่งผลกระทบต่ออีกสิ่งหนึ่ง ทฤษฎีระบบ คือ ชุดของความสัมพันธ์เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ในสิ่งหนึ่งจะส่งผลไปอีกสิ่งหนึ่งภายใต้ขอบเขตที่กำหนด เช่น มีเชื้อโรคเข้ามาสู่ร่างกายตัวหนึ่ง เราอยากรู้ว่าเชื้อโรคนี้ส่งผลอย่างไรต่อบอด เราก็คิดว่าเราจะศึกษาเฉพาะบอด ในวงการแพทย์จะขีดที่กำหนดอยู่ตลอด จะอธิบายออกเป็นระบบทั้งหมด แบ่งร่างกายออกเป็นระบบ เช่น ระบบสมอง ระบบหู คอ จมูก ระบบตา (แพทย์จักษ) จะแบ่งเป็น sector เพื่อใช้ในการอธิบายง่ายขึ้น เพราะถ้าอธิบายทั้งร่างกายจะอธิบายยาก แต่ถ้าอธิบายทีละส่วนทีละระบบ และเมื่อเกิดสิ่งหนึ่งจะส่งผลต่อสิ่งหนึ่ง ดังนั้นทุกครั้งที่ทำการวิจัยหรืออธิบายจะต้องขีด Boundary (ขอบเขต) ก่อน แต่ Boundary ไม่มีจริง เป็นเส้นสมมุติที่ใช้ในการอธิบาย

ด้วยเหตุผลของระบบกระบวนการ System Theory นี้เองจึงมีลักษณะเป็นสหวิชาการ (Interdisciplinary) เนื่องจากสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลาย ๆ สาขาวิชา โดยจุดสำคัญของ System Theory อยู่ที่การมองแบบไม่แยกส่วนหรือการมองว่าทุกอย่างสัมพันธ์กัน หรือส่วนย่อยสัมพันธ์กันส่วนใหญ่ เป็นต้น

วิธีคิดของระบบกระบวนการทาง System Theory จึงต่างกับวิธีคิดแบบเส้นตรง (Linear thinking) หรือการคิดที่ว่า “ถ้าเหตุเป็นอย่างนี้แล้ว ผลจะต้องเป็นอย่างนั้น” อย่างสิ้นเชิง เพราะ System Theory จะเป็นการคิดบนพื้นฐานของระบบที่มีความซับซ้อน (Complex System) คือถ้าเป็นอย่างนี้ก็อาจเป็น อย่างนั้นหรือเป็นอย่างโน้นได้ไม่ตายตัว (not only...but also...) คือมีความเป็นไปได้หลายอย่าง ๆ ฉะนั้น หัวใจของ System Theory จึงไม่ได้อยู่ที่ การวิเคราะห์หิววิจัย เฉพาะส่วนนั้น ๆ เท่านั้น แต่จะเป็นการพิจารณา “ความสัมพันธ์” ของปัจจัยสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดว่า สัมพันธ์กัน

ทฤษฎีระบบของกระบวนการ (Theory) จึงมีรากศัพท์มาจาก Theory (ละคร) เป็นการสะท้อนภาพของมนุษย์ เป็นภาพจำลองของชีวิต ภาพสะท้อนของสังคม มนุษย์โดยทั่วไปมักจะคิดว่า ทฤษฎีเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว และสามารถปฏิบัติตามได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วนั้น ทฤษฎีระบบ ก็คือ กรอบความคิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้เข้าใจในความจริงบางอย่างของการรับรู้ หรือเป็นการสะท้อน แนวความคิดให้มนุษย์ทุกคนรู้บางส่วนในเรื่องของแนวคิดและสิ่งที่ปฏิบัติ ซึ่งกรอบความคิดหรือ ทฤษฎีนี้ จะช่วยทำให้เข้าใจความเป็นจริงในระบบมากขึ้น

ความเป็นมาของทฤษฎีระบบและกระบวนการจึงหมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบ ที่มีความสัมพันธ์กัน และขึ้นต่อกัน โดยมีส่วนประกอบต่าง ๆ ของระบบร่วมกันทำงานอย่าง ผสมผสานกันอย่างลงตัว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ระบบทฤษฎีกระบวนการ (System Theory) เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ.1920 โดยผู้ที่เริ่มพูดถึงแนวคิดนี้เป็นคนแรก คือ Bertalanfy นักชีววิทยา ชาวออสเตรีย ต่อมาแนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปและ แพร่หลายเมื่อทศวรรษ 1940 และได้พัฒนาไปสู่สาขาอื่น ๆ เช่น ฟิสิกส์ Cybernetic (เช่นงานของ Frederic Vester) โดยในช่วงหลังแนวคิดของระบบนี้ได้พัฒนาต่อไปเป็น Complexity Theory และ บางส่วนก็พัฒนาไปเป็นทฤษฎีไร้ระเบียบหรือ Chaos Theory ของระบบนั่นเอง

2.8.2 องค์ประกอบของระบบ

จากความหมายของระบบทฤษฎีของกระบวนการนั้น ที่ได้ให้คำนิยามและความหมาย ย่อมแสดงให้เห็นว่า ทุกระบบของทฤษฎีจะต้องมีองค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ กัน เพื่อการดำเนินงานของความสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการ หรือเป็นระบบและวิธีการเชิงระบบ ระบบ เป็นการรวมกันขององค์ประกอบย่อยๆ ที่ทำหน้าที่ของตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อ ดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยระบบนั้นอาจเกิดโดยธรรมชาติหรือมนุษย์เป็น ผู้ออกแบบและสร้างสรรค์ขึ้นก็ได้ทั้งนี้ทุกระบบจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) ปัจจัย นำเข้า (input) ได้แก่ จุดมุ่งหมาย ทรัพยากร ปัญหาต่างๆ 2) กระบวนการ (process) ได้แก่ ขั้นตอน การทำกิจกรรมหรือการดำเนินงาน และ 3) ผลลัพธ์ (output) ซึ่งเป็นผลงานหรือผลผลิตที่ได้ส่วน

วิธีการเชิงระบบ (systematic approach) หรือวิธีระบบ (system approach) หรือเรียกได้ อีกรูปแบบหนึ่งว่าการจัดระบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ ดังนั้นภายในระบบจึงมีองค์ประกอบไว้ดังนี้

สิ่งที่ป้อนเข้า (Input) หมายถึง เป็นระบบปัจจัยต่าง ๆ และองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบทฤษฎี โดยรวมไปถึงสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นที่ต้องการของระบบนั้นด้วย เกี่ยวข้องกับการรับ และผสมองค์ประกอบเบื้องต้นที่ผ่านเข้าสู่ระบบ เพื่อผ่านกระบวนการ ตัวอย่างเช่น วัตถุดิบ พลังงาน ข้อมูล แรงงานซึ่งจะต้องได้รับการจัดการ เพื่อที่จะผ่านเข้าสู่กระบวนการที่จัดเตรียมไว้ ถ้าในระบบการศึกษาตัวป้อนเข้าไปได้แก่ นักเรียน สภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียน สมุด ดินสอ และอื่น ๆ เป็นต้น

กระบวนการ (Process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ หมายถึง เป็นวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบทฤษฎี เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้การเปลี่ยนสิ่งเข้าให้เป็นสิ่งออก ตัวอย่างเช่น กระบวนการผลิต กระบวนการหายใจของมนุษย์หรือกระบวนการคำนวณทางคณิตศาสตร์ และในระบบการศึกษาได้แก่ วิธีการสอน การให้แก่งคิดต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ผลงาน (Output) หรือ เป็นผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบทฤษฎีอัน หมายถึง ความสำเร็จในลักษณะขององค์รวมความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้าย องค์ประกอบที่เกิดจากกระบวนการในการเปลี่ยนไปสู่จุดหมายปลายทาง เช่น สินค้าสำเร็จรูป การบริการหรือสารสนเทศ เพื่อการจัดการสิ่งออกมาสู่สิ่งแวดล้อม อาจมีทั้งสิ่งออกที่เป็นผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสินค้า หรือการบริการ (Service) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม*ในระบบการศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะต่าง ๆ หรือ นักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้ตามอัตภาพ เป็นต้น

ทั้งสามขององค์ประกอบของระบบทฤษฎีนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างสิ้นเชิง โดย ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้อย่างแน่นอน เพราะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้น ทั้ง 3 องค์ประกอบยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการทำงานขององค์การด้วย ในขณะที่องค์การต้องดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ นั้น สิ่งที่จะช่วยให้องค์การสามารถเรียนรู้และตรวจสอบได้ว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นบรรลุผลหรือวัตถุประสงค์ ระบบใดระบบหนึ่ง จะประกอบด้วยองค์ประกอบ หรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหา หรือไม่ทำงาน ส่วนอื่นก็จะหยุดชะงักไปด้วย นอกจากนี้ ระบบยังมีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Environment) อย่างใกล้ชิดที่อาจกล่าวได้ว่า ระบบจะได้รับข้อมูลนำเข้าจากสิ่งแวดล้อม และระบบจะสร้าง หรือผลิตผลงานให้กับ

สิ่งแวดล้อมประชุม หรือไม่อย่างไรโดยมีส่วนใดที่จะต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ เราจึงต้องอาศัยข้อมูลป้อนกลับของระบบทฤษฎี (Feedback) ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงระบบ ตัวป้อน (Input) อย่างเป็นทางการ (Process) มากยิ่งขึ้น หรือ ผลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของระบบเช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับสมรรถนะในการขาย เป็นผลย้อนกลับไปสู่ผู้จัดการฝ่ายขาย

สรุป ระบบทฤษฎีแบบกระบวนการ และการปฏิบัติงานขององค์กรนั้นจะต้องประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนก็คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) โดยแต่ละส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรอย่างเป็นระบบ (ชีวรรณ เจริญสุข, 2558 : เว็บไซต์)

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนูญ ชัยสูงเนิน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรีการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและรวบรวมข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน 15 คนรวม 70 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย เป็นดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2) ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 3) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 4) ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน ซึ่ง ผู้บริหารและครู กล่าวถึงมาก ได้แก่ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ห้องสมุดควรมีความทันสมัย ภาชนะใส่อาหารควรสะอาดและผ่านการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการรับครูเพื่อมาดูแลนักเรียนประจำควรกำหนดสัดส่วนตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา สำหรับ

นักเรียนมีข้อกล่าวถึงมาก ได้แก่ โรงเรียนมีระเบียบมากเกินไป การบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรมีความเป็นกันเอง น้ำดื่ม น้ำใช้ของโรงเรียนไม่สะอาด และหอพักนักเรียนไม่ควรมีระเบียบมาก

สายสุตา กิจประยูร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจาก ผู้ช่วยครูใหญ่หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ปีการศึกษา 2543 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 361 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับดี ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก ด้านบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมากและด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
3. การบริหารการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน
4. การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน
5. ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านบรรยากาศในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในทุกด้านตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

เกษม รักชุมคง (2533 : บทคัดย่อ) การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาระดับและลำดับปัญหาการบริหาร การศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ภายใต้โครงสร้างของงานบริหารโรงเรียน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งาน กิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน

เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนที่มี ความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อ ทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทยากจน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประเภทแบบสำรวจรายการ มาตรฐานประมาณค่า และแบบ สอบถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า ความแปรปรวน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใน ชนบทยากจน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ทั้งโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ใน ระดับปานกลาง

2. ลำดับปัญหาสูงสุดในการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก คือ งานบริหารด้านบุคลากร รองลงมาได้แก่ งานบริหารด้านอาคารสถานที่ งานบริหารด้านธุรการและการเงิน งานบริหารด้าน วิชาการ งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานบริหารด้านกิจการนักเรียน ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนที่มี อายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบ

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ที่สำคัญและมีความถี่สูง มากได้แก่ ทางราชการควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ชุดสนาม เด็กเล่น เครื่องใช้ที่จำเป็น อาหารว่าง อาหารเสริม อาหารกลางวัน โดยการจัดสรรงบประมาณให้

เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาขั้นต้นเล็ก ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงได้มาตรฐาน และควรแยกงบประมาณออกจากระดับประถมศึกษา

ควรบรรจุแต่งตั้งผู้ที่จะบริหารเอกอนุบาลศึกษาให้สอนชั้นต้นเล็ก ครบทุกโรงเรียนและควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก สามารถเอื้ออำนวยและส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้านและควรเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้ปกครอง เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติต่อไป

นิเวศ อินสุวอ (2550 : 124-127) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3 พบว่า สภาพปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ การสรรหาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสภาพปัญหามาจากโรงเรียนไม่สามารถสรรหาบุคลากรเองได้รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ยังมาเอื้อต่อสถานศึกษา

วัลลิกา โสดาทิพย์ (2551 : 67) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารตนเอง รองลงมาได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ และอันดับสุดท้ายได้แก่ การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อันดับแรก ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมาได้แก่ การตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนและอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ และเมื่อทำการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสพการณ์ และขนาดโรงเรียน พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

อ้อต สมพะมิตร (2551 : 123-125) พบว่า การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีระดับการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน และสถานศึกษาที่อยู่ในเขตที่ตั้งของโรงเรียนต่างกันมีการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

คเชนทร์ กลางโคตร (2552 : 68) ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่หนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายอยู่ในระดับมาก แต่ปัญหาอยู่ในระดับน้อยและมีความคิดเห็นทั้งสภาพและปัญหาที่ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นสภาพด้านการคืนอำนาจให้ประชาชนมีความแตกต่าง 2) สภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนทุกขนาด อยู่ในระดับมาก แต่ปัญหาอยู่ในระดับน้อย และมีความคิดเห็นทั้งสภาพและปัญหาที่ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านปัญหาด้านการกระจายอำนาจมีความแตกต่างกัน

สมยศ มีศิลป์ (2550 : 164) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านแนวการจัดประสบการณ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ด้านความปลอดภัย สุขภาพอนามัย และด้านโภชนาการ ผลการวิจัยพบว่า รายการที่มีการปฏิบัติร้อยละ 100 คือ รายการที่ส่งเสริมด้านความรู้และทักษะในการสอน การกำหนดวิธีการและการสรรหาครูผู้สอนการสนับสนุนให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ การจัดสถานที่ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดสื่อการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและกลางแจ้ง ตลอดจนการตรวจสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกัน แต่การผลิตสื่อขึ้นใช้เองมีน้อย รายการที่กล่าวมาดังกล่าวล้วนมีอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากขาดการประชุม อบรม สัมมนา และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งบประมาณไม่เพียงพอบุคลากรขาดการศึกษาเพิ่มเติมและการนิเทศติดตามการสอน

อรวรรณ เครือใหม่ (2555 : 64-66) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครลำปาง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการปฏิบัติมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการตนเอง 2) ปัญหาการกระจายอำนาจไม่มีกรอบที่ชัดเจน ผู้บริหารไม่มีอิสระในการบริหารการจัดการบุคลากรไม่เหมาะสมกับงาน การปฏิบัติงานบางเรื่องเป็นการเพิ่มภาระงานโรงเรียนมากเกินไป กรรมการสถานศึกษามีบทบาทน้อยในการร่วมกำหนดนโยบายโรงเรียนระบบประกันคุณภาพมีความซ้ำซ้อน 3) แนวทางการแก้ไข

ปัญหา คือ ควรจัดประชุมชี้แจงบทบาทของทุกฝ่ายให้เข้าใจการกระจายอำนาจ และจัดบุคลากรในโรงเรียนให้มีบทบาทตามความสามารถทุกฝ่าย ควรมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียนทุกด้าน

อุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 115) ใดศึกษาแนวทางการบริหาร และการจัด การศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่น่าจะเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย น่าจะมีชุมชนเป็นหลัก (Community Control) ซึ่งใหญ่แทนจากชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการบริหารโรงเรียนใหญ่ประธาน และรองประธาน มาจากการเลือกตั้งโดยใหญ่บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 วรรคสาม

สุกัญญา รัตนารมณ์ (2547 : บทคัดย่อ) การศึกษาออกแบบมาเพื่อรองรับการพัฒนาสังคมที่ผ่านมาสังคมและระดับการศึกษาของประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นกระทรวงหลักและรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดวิธีการให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ โดยการ “ปฏิรูปการศึกษา” เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข จากการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมา จะสังเกตเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้การศึกษาของประเทศไทยไม่ดีเท่าที่ควรนั้น เนื่องจากขาดการบริการที่ดี และเหมาะสม ผู้ศึกษาเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะแนวทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสม และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการ และตำแหน่งที่แตกต่างกัน จำนวน 186 คน ในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยใช้การสุ่มแบบสะดวก การเก็บเกี่ยวข้อมูลใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ F-Test (ANOVA)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาระบบการบริหารการศึกษาไทย รวมปัญหาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ การติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วม ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับกลาง

2. บุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ด้าน คือด้านการนำเทคโนโลยี ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร

ด้านงบประมาณ และด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. บุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร ด้านการตรวจสอบติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป ปัญหาการบริหารการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่แล้ว พบว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารการศึกษาต่างกัน ซึ่งข้อสนเทศนี้มีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาจะนำไปเสนอแนะและกำหนดแนวทางการบริหารการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

ประวัติและความเป็นมาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย โดยมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการ ศึกษาประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย และสภาพปัจจุบันของปัญหาการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

3.2 สภาพปัจจุบันของปัญหาการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา

3.1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

3.1.1 ประวัติวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยตั้งขึ้นตามโครงการ ของกรมอาชีวศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพ เป็นวิทยาลัยการอาชีพระดับอำเภอ ได้รับอนุมัติจัดตั้งเมื่อ วันที่ 4 กรกฎาคม 2539 โดย ฯพณฯท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายชิงชัย มงคลธรรม ซึ่งได้รับงบประมาณในการก่อสร้างเป็นเงิน 26,440,000 บาท และมีการพัฒนาเป็นลำดับดังนี้

พ.ศ. 2541 เปิดดำเนินการสอนเป็นปีแรก เปิดรับนักเรียน 2 ประเภทวิชา ในระดับ ปวช. ดังนี้

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน

พ.ศ. 2542 เปิดสาขาวิชาในระดับ ปวช. เพิ่มขึ้น 1 สาขาวิชา คือสาขาวิชาช่างไฟฟ้า เปิดรับนักเรียน ดังนี้

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2543 ได้เปิดรับนักศึกษา 1 ประเภทวิชา ในระดับ ปวส . เปิดรับนักเรียนนักศึกษา ดังนี้ ระดับ ปวช.

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2544 วิทยาลัยฯ ได้เปิดรับนักเรียนนักศึกษาในปีการศึกษา 2544 เปิดรับนักเรียน - นักศึกษา ดังนี้ ระดับ ปวช.

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2545 ได้เปิดสาขางานในระดับ ปวช . เพิ่มขึ้น 2 สาขางาน สาขางานในระดับ ปวส . เพิ่ม 1 สาขางาน เปิดรับนักเรียน - นักศึกษา ดังนี้

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน
4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 1 ห้องเรียน
5. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2546 วิทยาลัยฯ ได้เปิดรับนักเรียนนักศึกษาในปีการศึกษา 2546 เปิดรับนักเรียน - นักศึกษา ดังนี้

ระดับ ปวช.

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 1 ห้องเรียน
4. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานเทคโนโลยีสำนักงาน จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2547 ได้เปิดสาขางานในระดับ ปวส . เพิ่มขึ้น 1 สาขางาน เปิดรับนักเรียน - นักศึกษา ดังนี้

ระดับ ปวช.

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 2 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน
4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 2 ห้องเรียน
5. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานเทคโนโลยีสำนักงาน จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2548 วิทยาลัยฯ ได้เปิดรับนักเรียนนักศึกษาในปีการศึกษา 2548 เปิดรับนักเรียน - นักศึกษา ดังนี้
ระดับ ปวช.

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ จำนวน 2 ห้องเรียน
3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง จำนวน 1 ห้องเรียน
4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 2 ห้องเรียน
5. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ห้องเรียน

ระดับ ปวส.

1. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานเทคโนโลยีสำนักงาน จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี จำนวน 1 ห้องเรียน

พ.ศ. 2552 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้
สาขาวิชาช่างกลโรงงาน

พ.ศ. 2553 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้
สาขาวิชาการโรงแรม

พ.ศ. 2555 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) ดังนี้
สาขาวิชาช่างกลโรงงาน

3.1.2 ขนาดและที่ตั้ง

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตั้งอยู่เลขที่ 231 หมู่ 3 ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด บนเนื้อที่ 200 ไร่ บริเวณโนนหนองคู อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเกษตรวิสัยไปทางทิศตะวันตกประมาณ 4 กม. ทิศตะวันออกจดที่สาธารณประโยชน์ ทิศตะวันตกจดถนน รพช . เกษตรวิสัย – ดงครั้งใหญ่ ทิศเหนือจดที่ดินเอกชน ทิศใต้จดที่สาธารณประโยชน์

3.1.3 สภาพชุมชน เศรษฐกิจ สังคม

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตั้งอยู่เลขที่ 231 หมู่ที่ 3 ตำบลเมืองบัว อำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้วางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 โดย ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายชิงชัย มงคลธรรม และเริ่มดำเนินการเปิดการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 นับถึงปีการศึกษา 2556 รวมระยะเวลา 16 ปี มีเนื้อที่ 200 ไร่ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน นักศึกษา ชุมชนและสังคม ในพื้นที่บริการเขตอำเภอเกษตรวิสัย และอำเภอใกล้เคียง ปัจจุบัน วิทยาลัยฯ เปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง นักศึกษารวมทั้งสิ้น 584 คน และมีอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 62 คน

ในปีการศึกษา 2560 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาไว้จำนวน 7 มาตรฐาน 35 ตัวบ่งชี้ การกิจของสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในมีความชัดเจนและสัมพันธ์เชื่อมโยงเกี่ยวกับการทำงานปกติเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในทุกขั้นตอน สถานศึกษาได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. จัดทำมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของสถานศึกษา
2. กำหนดคุณภาพแต่ละมาตรฐานอย่างเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา
3. จัดทำข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาระบบสารสนเทศ
4. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 3 ปี หรือ 5 ปี
5. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และยุทธศาสตร์สถานศึกษา
6. กำกับติดตามให้มีการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น
7. ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินตนเองตามประเภทวิชา (Self-Assessment Report: SAR) และการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) เสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง
8. นำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามาปรับปรุงพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.1.4 วิสัยทัศน์

ภูมิทัศน์น่าอยู่คู่การบริการ มีคุณภาพตามมาตรฐานงานอาชีพ สร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม ก้าวนำเทคโนโลยี สู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.5 พันธกิจ

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล
2. ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม
3. จัดการเรียน การสอนแบบหลากหลาย เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกับชุมชน และสถานประกอบการ
4. ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์และงานวิจัย
5. ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านทรัพยากรของสถานศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.6 เป้าประสงค์ของสถานศึกษา

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบวิชาชีพได้ทั้งภาครัฐ เอกชน และอาชีพอิสระ มีความเชื่อมั่นในวิชาชีพ สร้างงานสร้างรายได้มีความรู้ เพียงพอสำหรับใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

3.1.7 ปรัชญา

ระเบียบวินัยดี มีน้ำใจ ใฝ่คุณธรรม นำทักษะวิชาชีพ

3.1.8 อัตลักษณ์

ทักษะดี มีจิตอาสา

3.1.9 เอกลักษณ์

บริการชุมชน

3.1.10 หลักสูตรการเรียน การสอน

เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ดังนี้ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง ประเภทพาณิชยกรรม เปิดสอน สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เปิดสอนสาขาวิชาการโรงแรม วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ปวช. พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) และปวส. พ.ศ.2546 ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ในรูปแบบการจัดทำโครงการ โครงการเสริมการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์วิทยบริการและห้องสมุด ห้องอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยได้สอนนักศึกษาได้ฝึกการเขียนโครงการ โดยใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมาเขียน

แผนงานโครงการ มีการวางแผนการดำเนินงานและลงมือปฏิบัติจริง ตามหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โครงการ Fix it center โครงการร่วมด้วยช่วยประชาชนตามเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ เป็นต้น นอกจากนี้มีการส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษารู้จักประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

3.1.11 สภาพการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายใน (ตามเป้าหมาย แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา)

สถานศึกษาได้ตระหนักถึงประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินการแต่งตั้งกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยบูรณาการจากเอกสาร “มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” มีการจัดทำแผนกลยุทธ์งานประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของวิทยาลัย บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการมีคณะกรรมการตรวจประเมินระดับแผนกวิชา/ระดับฝ่าย และจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา(SAR) พร้อมเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในต่อสาธารณชน

3.1.12 จุดเด่น-จุดที่ต้องพัฒนา

จุดเด่น

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.00 ขึ้นไป

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการ หน่วยงาน ชุมชน ที่มีต่อ

คุณภาพ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.8 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพอิสระ หรือ

ศึกษาต่อภายใน 1 ปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.9 ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการ หน่วยงาน หรือสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ 2.1 ระดับคุณภาพในการใช้และพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะรายวิชาที่สอดคล้อง

กับความต้องการของสถานประกอบการหรือประชาคมอาเซียน

ตัวบ่งชี้ 2.2 ระดับคุณภาพในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา

ตัวบ่งชี้ 2.3 ระดับคุณภาพในการจัดทำการเรียนการสอนรายวิชา

ตัวบ่งชี้ 2.4 ระดับคุณภาพในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

ตัวบ่งชี้ 2.5 ระดับคุณภาพในการฝึกงาน

- ตัวบ่งชี้ 3.1 ระดับคุณภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือวิทยาลัย
- ตัวบ่งชี้ 3.2 ระดับคุณภาพในการจัดทำแผนการบริหารจัดการสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ 3.3 ระดับคุณภาพในการพัฒนาสถานศึกษาตามอัตลักษณ์
- ตัวบ่งชี้ 3.4 ระดับคุณภาพในการบริหารงานและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ 3.5 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ 3.6 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ตัวบ่งชี้ 3.7 ระดับคุณภาพในการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์สถานศึกษา
- และตัวบ่งชี้ 3.8 การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ
- ตัวบ่งชี้ 3.12 ระดับคุณภาพในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ
- ตัวบ่งชี้ 4.1 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการการบริการวิชาการและวิชาชีพ
- ตัวบ่งชี้ 5.1 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการโครงการ สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยของผู้เรียน
- ตัวบ่งชี้ 5.2 ระดับคุณภาพในการบริหารจัดการนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยของผู้เรียน
- ตัวบ่งชี้ 6.1 ระดับคุณภาพในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
- ตัวบ่งชี้ 6.2 ระดับคุณภาพในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ตัวบ่งชี้ 6.3 ระดับคุณภาพในการส่งเสริมด้านการศึกษาและนันทนาการ
- ตัวบ่งชี้ 6.4 ระดับคุณภาพในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวบ่งชี้ 7.1 ระดับคุณภาพในระบบการประกันคุณภาพภายในจุดที่ต้องพัฒนา
- ตัวบ่งชี้ 7.2 ระดับคุณภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐานอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555
- จุดที่ต้องพัฒนา**
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตั้งแต่ค่าเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไป
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตั้งแต่ค่าเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไปในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเทียบกับแรกเข้า

3.1.13 แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา

1. จัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอบรมทางด้านวิชาการ เช่น การติว V-Net ให้กับนักเรียน นักศึกษา ปวช. 3 และ ปวส. 2 เพื่อให้ผู้เรียน ผ่านการทดสอบ V-Net
2. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตั้งแต่ค่าเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไปในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ
3. กำหนดแผนงาน โครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา
4. จัดหาเทคโนโลยีรองรับการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า ของนักเรียน นักศึกษา

3.1.14 สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือ

1. ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ ครูภัณฑ์การศึกษา
2. ความช่วยเหลือด้านงบประมาณค่าสาธารณูปโภค
3. ความช่วยเหลืองบประมาณในการสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม
4. ความช่วยเหลืองบประมาณในด้านวัสดุ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี

3.2 สภาพปัจจุบันของปัญหาการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาควรมีเป้าหมายหลักเพื่อเติมเต็มศักยภาพของนักเรียนให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดตามเส้นทางที่นักเรียนแต่ละคนได้เลือกเอง ทั้งนี้ ระบบการศึกษาจะสามารถพัฒนาพลังความสามารถของนักเรียนให้เติบโตได้จน ‘สุดความสามารถ’ ของแต่ละคนตามความถนัดและความต้องการของตนได้นั้น ระบบต้องสามารถเสนอทางเลือกที่มีคุณภาพให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย จนนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง เช่น หากนักเรียนต้องการเรียนสายอาชีพเพื่อทำงานสายอาชีพในอนาคตก็มีระบบอาชีวศึกษาที่ดีมีคุณภาพรองรับ เป็นต้น

หันมาดูระบบการศึกษาไทย เรายังมีปัญหาด้านคุณภาพอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายอาชีวศึกษาที่ยังไม่สามารถเป็นทางเลือกที่แท้จริงให้กับนักเรียนที่สนใจเรียนต่อในสายอาชีพ เช่นนี้แล้ว การพัฒนาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษา จึงเป็นหนึ่งในนโยบายที่จำเป็นและเร่งด่วนบนเส้นทางของการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเติมเต็มศักยภาพของนักเรียน

ปัจจุบันภาครัฐประเมินว่า สังคมเศรษฐกิจไทยมีความต้องการกำลังแรงงานสายอาชีวะปีละประมาณ 4 แสนคน แต่มีนักเรียนในระบบประมาณ 2.8 แสนคนเท่านั้น ทั้งนี้จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีวะยังลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนนักเรียนอาชีวะระดับ ปวช. ต่อนักเรียนมัธยมปลายสายสามัญ ลดลงจาก 40:60 ในปี 2551 เหลือ 35:65 ในปี 2555 พุดง่าย ๆ

ว่าในหมู่นักเรียน 100 คน มีเด็กเลือกเรียนมัธยมปลายสายสามัญ 65 คน เรียนอาชีวะ 35 คน และถ้าดูรายละเอียดลึกลงไปอีก ในจำนวนนักเรียนอาชีวะ 35 คน เป็นนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรมเพียง 16 คนเท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นสายพาณิชยกรรม 16 คน และสายอื่น เช่น เกษตรกรรม อีก 3 คน

เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานอาชีวะจำนวนมากในตลาดแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งเป้าหมายว่าจะเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวะต่อสายสามัญจาก 35:65 เป็น 45:55 ในปีการศึกษา 2557 และเป็น 51:49 ในปีการศึกษา 2558

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อผลิตภาพ ปกป้อง จันวิทย์ และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ศึกษาาร่วมกัน ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทยหลายประการ ดังนี้

3.2.1 การขาดแคลนงบประมาณในระบบอาชีวศึกษา

ระบบอาชีวศึกษาได้รับงบประมาณต่อหัวต่ำกว่าสายสามัญ (เปรียบเทียบระหว่าง ปวช. กับมัธยมศึกษาตอนปลาย) งบประมาณต่อหัวนักเรียน ปวช.อยู่ที่ 25,042 บาท ต่ำกว่างบประมาณต่อหัวนักเรียนมัธยมปลายที่ 28,261 บาท ทั้งที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาน่าจะมีต้นทุนการจัดการศึกษาสูงกว่า เพราะอาชีวศึกษาต้องลงทุนเครื่องจักรและวัสดุสำหรับการฝึก

นอกจากนั้น การลงทุนด้านครุภัณฑ์ของระบบอาชีวศึกษายังถือว่าค่อนข้างต่ำ จนเป็นเหตุให้การเรียนการสอนไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา งบครุภัณฑ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำมาโดยตลอด และไม่ได้เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของงบประมาณทั้งหมดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ยกเว้นในปี 2553 ที่มีการสนับสนุนโดยงบไทยเข้มแข็ง (ซึ่งอีกด้านหนึ่งก็มีข่าวการทุจริตฉาวโฉ่เกิดขึ้น) โดยงบครุภัณฑ์การศึกษาเฉลี่ยรวม 10 ปีแล้วคิดเป็นเพียงร้อยละ 7.3 ของงบประมาณทั้งหมด แต่หากไม่นับรวมปี 2553 ซึ่งมีความพิเศษ จะคิดเป็นร้อยละ 5 เท่านั้น (ปกป้อง จันวิทย์, 2558 : เว็บไซต์)

3.2.2 เงินอุดหนุนรายบุคคลไม่เพียงพอ

เงินอุดหนุนรายบุคคลของระบบอาชีวศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้ เพราะมูลค่าเงินอุดหนุนไม่ได้ถูกปรับขึ้นนับตั้งแต่ปี 2551 ซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนการจัดการศึกษาที่น่าจะสูงขึ้น โดยเฉพาะหากคาดหวังว่าวิทยาลัยจะใช้วัสดุฝึกที่ทันสมัย นอกจากนั้น เงินอุดหนุนรายบุคคลยังถูกคำนวณตามต้นทุนเฉลี่ยของประเภทวิชาเพียงอย่างเดียว เช่น วิทยาลัยได้รับเงินอุดหนุน 6,500 บาทต่อหัวนักเรียนในประเภทวิชาอุตสาหกรรม แต่ต้นทุนค่าวัสดุฝึกสำหรับต่างสาขาวิชามีความแตกต่างกัน เช่น ต้นทุนวัสดุฝึกสาขาช่างเชื่อมโลหะสูงกว่าสาขาวิชาอื่นในประเภทอุตสาหกรรม หากวิทยาลัยมีจำนวนนักเรียนเรียนช่างเชื่อมโลหะมาก ก็อาจขาดแคลนงบประมาณได้ หรืออาจจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพเพียงพอ

เหตุผลสำคัญอีกประการคือ วิทยาลัยต้องใช้เงินอุดหนุนไปจ้างบุคลากรเพิ่มเติม เพื่อเติมเต็มปัญหา การขาดแคลนบุคลากร จึงทำให้เหลือเงินสำหรับการจัดการศึกษาน้อยลง โดยในปี 2555 วิทยาลัย อาชีวะต้องใช้เงินอุดหนุนไปจ้างบุคลากรเพิ่ม 14,527 คน แบ่งเป็นครูอัตราจ้าง 6,562 คน และ ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่ทั่วไป 7,965 คน หากสมมติว่าบุคลากรเหล่านี้ได้ค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ 8,000- 9,000 บาท วิทยาลัยก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงถึง 1,394- 1568 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 51-57 ของ เงินอุดหนุนรายบุคคลทั้งหมดที่สถานศึกษาได้รับเลยทีเดียว (ปกป้อง จันวิทย์, 2558 : เว็บไซต์)

3.2.3 การขาดแคลนครูในระบบอาชีวศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาประสบปัญหาการขาดแคลนครูเป็นอย่างมาก ดังเห็นได้ว่า บบุคลากรต่อหัวของอาชีวศึกษาระดับ ปวช. อยู่ที่ 6,753 บาท ต่ำกว่าบต่อหัวสายสามัญ ซึ่งอยู่ที่ 20,460 บาท ทั้งที่ครูอาชีวะและครูสายสามัญมีรายได้เท่าๆ กัน

ที่ผ่านมา การจัดสรรข้าราชการครูระหว่าง สอศ. และ สพฐ. มีทิศทางตรงกันข้ามกับ นโยบายการเพิ่มจำนวนนักเรียนอาชีวะ โดยในช่วงปี 2548-2555 จำนวนข้าราชการครูสังกัด สอศ. ลดลงถึงร้อยละ 9.7 และปัจจุบัน สัดส่วนนักเรียนต่อข้าราชการครูอาชีวศึกษาอยู่ที่ 44:1 ในขณะที่ สพฐ. มีจำนวนข้าราชการครูเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 และปัจจุบันมีสัดส่วนนักเรียนต่อข้าราชการครูอยู่ที่ 22:1

ในปี 2555 สอศ. มีครูทั้งหมด 26,541 คน แต่มีข้าราชการครูเพียง 15,109 คน หรือคิด เป็นร้อยละ 57 ของครูทั้งหมดเท่านั้น สอศ. ต้องจ้างเพิ่มครูที่ไม่ใช่ข้าราชการเพิ่มอีก 3,284 คน และ วิทยาลัยต้องใช้งบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวจ้างครูอัตราจ้างเพิ่มอีก 7,902 คน อย่างไรก็ตาม ครู อัตราจ้างเหล่านี้ได้เงินเดือนค่อนข้างต่ำและไม่มีความมั่นคงทางอาชีพเหมือนข้าราชการครู ซึ่งย่อมบั่น ทอนกำลังใจในการทำงานสอน

ปัญหาทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาของระบบอาชีวศึกษาด้วยการตั้ง เป้าเพิ่มจำนวนนักเรียนอาชีวะเพียงลำพังยังไม่ใช่ทางออกในตัวเอง หากเราต้องการยกระดับคุณภาพ ของระบบอาชีวะให้เป็นทางเลือกที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนได้จริงก็จำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณ ต้อง เพิ่มการลงทุนครุภัณฑ์ทางการศึกษา ต้องเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัว และต้องเพิ่มจำนวนครูด้วย นอกจากนั้น การร่วมมือกับสถานประกอบการทางธุรกิจเพื่อจัดการศึกษาร่วมกันก็เป็นทางเลือกที่ น่าสนใจ เพราะนักเรียนอาชีวะจะได้มีโอกาสเรียนรู้ในสถานประกอบการจริง ซึ่งมีเครื่องมือเครื่องมือ ทันสมัยและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในโลกการผลิตจริง (ปกป้อง จันวิทย์, 2558 : เว็บไซต์)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ได้ดำเนินการสำรวจจำนวนครูอาชีวศึกษาทั้งหมดที่ใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน และสำหรับการศึกษาทุกระดับ (จากสถานศึกษา 426 แห่ง) โดยใช้เกณฑ์ที่ ก.ศ.ศ. กำหนด (จำนวนครู:จำนวนนักเรียน = 1:30) สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในภาพรวม สถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐขาดแคลนครูจำนวน 17,846 คน เนื่องจากจำนวนครูตามเกณฑ์ควรต้องมีจำนวนทั้งสิ้น 33,423 คน และปัจจุบันมีครูเพียง 15,577 คน ในขณะที่จำนวนครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีทั้งสิ้น 11,560 คน และข้อมูลเฉลี่ยของแต่ละสถานศึกษามีอัตราส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนเท่ากับ 1:27 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ศ.ศ. กำหนดไว้ จึงถือว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนไม่มีปัญหาการขาดแคลนครู

นอกจากนี้ สถานภาพของครูบางส่วนยังเป็นครูอัตราจ้าง ซึ่งไม่มีความแน่นอนในการประกอบวิชาชีพ (ต่างกับข้าราชการ) ทำให้มีการเคลื่อนย้ายจากสถานศึกษาไปสู่สถานประกอบการตลอดเวลา เพราะไม่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ

ดังนั้น จึงควรดำเนินการแก้ไขโดยริบด่วนในประเด็นที่สำคัญคือ

1. สอศ. ต้องดำเนินการขออัตรากำลังที่ขาดแคลนอยู่ในปัจจุบัน (โดยเป็นอัตราข้าราชการ)
2. รักษาอัตรากำลังที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยขออัตราผู้เกษียณอายุคืนในปีงบประมาณถัดไป
3. เร่งและขยายการดำเนินการในโครงการอบรมครูในสถานประกอบการ เพื่อเสริม

และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3.2.3.1 การผลิตครู

การผลิตครูอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางด้านอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก สิ่งสำคัญอยู่ที่กระบวนการผลิต หากการผลิตครูอาชีวศึกษามีขั้นตอนและแนวทางที่ชัดเจนก็จะสามารถสรรหาบุคคลเพื่อเป็นครูอาชีวศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องการ ส่วนหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตครูอาชีวศึกษาปัจจุบันก็คือ การมีสถาบันการศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหลายแห่งผลิตครูอาชีวศึกษา โดยระยะเวลาในการศึกษามีทั้ง 4 ปี และ 5 ปี

นอกจากนั้นครูสภายังใช้มาตรฐานวิชาชีพเดียวกันสำหรับครูที่สอนชั้นพื้นฐานและครูอาชีวศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างๆ มีความต้องการครูอาชีวศึกษาสาขาวิชาชีพต่างๆ เป็นอย่างมาก แต่ไม่ได้ครูอาชีวศึกษาที่มีคุณสมบัติต่างๆ ตามที่ต้องการ ในปัจจุบันผู้ที่เข้าเป็นครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. แล้วเข้าสู่อุปการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยไม่มีประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ ทำให้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและบรรยากาศของการทำงานที่เพียงพอ

การมีประสบการณ์ในสถานประกอบการ คือผ่านการปฏิบัติงานจริง มีความสำคัญอย่างมากต่อการสอน เพราะจะส่งผลสำคัญให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีขั้นตอนที่ชัดเจน ครูอาชีวศึกษาจะต้องมีความเชี่ยวชาญทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติพร้อมกันไปซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงควรจัดให้มีนโยบายยกคุณภาพการผลิตครูอาชีวศึกษาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ให้มีกระบวนการคัดกรองคนดี คนเก่ง มาเป็นครู โดยคัดเลือกจากผู้จบการศึกษาด้วยค่า GPA สูง กำหนดให้ทุนการศึกษา โดยมีข้อกำหนดในสัญญาให้ทุนการศึกษา ว่าต้องเข้ารับราชการเป็นครูในสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ที่อยู่ เพื่อลดปัญหาค่าใช้จ่ายส่วนตัว และค่าใช้จ่ายของทางราชการในการสร้างบ้านพัก
2. สอศ.ทำสัญญากับมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูอาชีวศึกษา แล้วให้ทุนแก่นักศึกษาครูอาชีวศึกษาผ่านมหาวิทยาลัยดังกล่าว โดยมหาวิทยาลัยนั้นควรต้องตั้งอยู่ใกล้กับที่อยู่ของผู้ได้รับทุนการศึกษามากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ
3. กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาดตกลงกับมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูอาชีวศึกษาให้ใช้หลักสูตรการผลิตครูอาชีวศึกษาที่มีระยะเวลา 5 ปี
4. กำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาให้เพียงพอและเหมาะสมกับการดำรงชีพ

3.2.3.2 การบริหารงานบุคคล

ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กรมีความสำคัญมากที่สุดต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าของการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น ในส่วนของการบริหารงานบุคคลจึงควรดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาสั่งให้ สอศ. มอบอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลให้แก่สถานศึกษาในกำกับ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551
2. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายยกระดับมาตรฐานครูวิชาชีพหรือครูอาชีวศึกษา โดยมอบหมายให้ สอศ.จัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษา ร่วมกับคุรุสภา และมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูอาชีวศึกษา
3. กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานที่มีระดับและอำนาจหน้าที่เหมือนกับคุรุสภา แต่รับผิดชอบการบริหารงานบุคคลของการศึกษาสายวิชาชีพ (อาชีวศึกษา) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ ของคุรุสภาให้สอดคล้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.2.3.3 การพัฒนาครู

การพัฒนาครูอาชีวศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นไม่น้อยกว่าการผลิต การพัฒนาจะช่วยเพิ่มสมรรถนะครูในด้านการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าสามารถผลิตครูอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามที่ต้องการแล้ว การพัฒนาครูอาชีวศึกษาก็เป็นเรื่องสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน โดย สอศ. ควรจัดทำแผนพัฒนาครู โดยมีกรอบการดำเนินการคือ

1. นำทักษะด้านต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษามาเป็นเป้าหมายของแผน ฯ
2. จัดทำแผนการพัฒนาครูตามห้วงเวลาการเจริญเติบโตในสายอาชีพของครูอาชีวศึกษา โดยจัดให้มีหลักสูตรการอบรมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
3. จัดให้มีการประเมินผลการอบรมที่เหมาะสม และให้มีผลต่อการขึ้นเงินเดือนประจำปีของครู
4. จัดให้มีกระบวนการติดตามว่าครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมตามแผนที่กล่าวถึงไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาอย่างไร

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนด้านกำลังคนและงบประมาณให้แก่สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (สสอ.) และชมรมครู เพื่อ (1) ฝึกอบรมและพัฒนาครูบุคลากรการอาชีวศึกษาและครูในสถานประกอบการ (2) วิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ (3) ผลิตและบริการเครื่องจักรกลและเทคโนโลยี (4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

รัฐบาลปัจจุบันมีความพยายามอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งในส่วนของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การอาชีวศึกษา การส่งเสริมการอาชีวศึกษาเฉพาะทาง การส่งเสริมการศึกษาทวิภาคี และยกระดับการอาชีวศึกษาสู่สากล โดยมีเป้าหมายและสนับสนุนให้มีผู้เรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

แต่สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาทุกระดับคือ ครูผู้สอน สถานภาพครูอาชีวศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยนและให้การสนับสนุนอย่างเร่งด่วน ทั้งในเรื่องของแนวทางการผลิต การพัฒนา และมาตรฐานวิชาชีพครู (วุฒิชัย กปิลกาญจน์, 2561 : เว็บไซต์)

3.2.4 ปัญหานักศึกษาออกกลางคัน

ปัญหานักเรียน นักศึกษาอาชีวะออกกลางคัน นับเป็น อีกหนึ่งโจทย์สำคัญ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำเป็นต้องเร่งแก้ไขเพื่อลดจำนวนการออกกลางคันของนักศึกษาอาชีวะให้น้อยลงหรือหมดไปโดยเร็ว

สาเหตุหลักของการออกกลางคัน คือ มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ขาดเรียนบ่อย ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาชู้สาว-ตั้งครรภ์ ยาเสพติด เล่นการพนัน ดิตเกมส์ คบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง ได้เรียนสาขาที่ไม่ถนัด และครอบครัวมีปัญหาพ่อแม่หย่าร้าง ครอบครัวยากจน ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ฯลฯ ซึ่งขณะนี้ สอศ.ได้กำชับให้สถานศึกษา ทุกแห่งมีระบบดูแลช่วยเหลือให้นักศึกษา และให้จำแนกเด็กเป็นกลุ่มๆ เพื่อเข้าไปดูแลช่วยเหลือเด็กแต่ละกลุ่มแต่ละคน และให้ดำเนิน "โครงการลดปัญหาการออกกลางคัน" โดยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาออกไปเยี่ยมบ้าน เพื่อดูสภาพความเป็นอยู่ของเด็กพร้อมให้รายงานพฤติกรรมและผลการเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ และ การไปพูดคุยกับผู้ปกครองก็ให้เสมือนญาติสนิท ใช้หลักเสมอภาค ภารดรภาค ไม่ว่าผู้ปกครองจะมีสถานะทางเศรษฐกิจเช่นไร การพูดคุยให้ยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สอศ.ตั้งเป้าว่าภายในเทอมนี้เด็กทุกคนจะต้องได้รับการเยี่ยมบ้าน และในปีการศึกษา 2557 นี้ สอศ.จะพยายามไม่ให้นักศึกษาออกกลางคันเกิน 5% (ชนาพร เคลือบคล้าย, 2557 : เว็บไซด์)

ปัญหาสำหรับเด็กที่เรียนอาชีวะนั้นก็จริง ๆ เพราะด้วยวัยวุฒิที่ยังไม่สูงนักของเด็กที่เรียนจบ ม.3 แล้วศึกษาต่อในระดับ ปวช. ที่บางส่วนต้องออกไปใช้ชีวิตข้างนอกบ้าน การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในขณะที่ยังไม่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตเพียงพอ ซึ่งต่างจากเด็กที่เรียนมัธยมปลายที่ส่วนใหญ่มักจะอยู่กับครอบครัวและบรรยากาศในโรงเรียนสายสามัญที่ค่อย ๆ ให้เด็กปรับตัวมีวุฒิภาวะสูงขึ้น คนละแบบกับสถาบันอาชีวะ ทำให้เด็กอาชีวะหลายต่อหลายคนไม่สามารถปรับตัวได้และเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาโดยเฉพาะปัญหาเรื่องการ 'ออกกลางคัน' ที่ทำให้เด็กเหล่านั้นต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก

จากการสำรวจเมื่อปี 2556 โดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมกับสวนดุสิตโพลล์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทำการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นนักเรียนในสังกัดอาชีวศึกษา จำนวน 1,018 คน เรื่อง 'เด็กอาชีวะออกกลางคัน' จากการสอบถามเด็กอาชีวะในระดับชั้น ปวช. และ ปวส. พบว่าเด็กอาชีวะส่วนใหญ่ร้อยละ 73.38 เคยมีเพื่อนที่เรียนมาด้วยกันออกกลางคันระหว่างเรียน สาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาส่วนตัว ร้อยละ 88.53 เช่น ไม่อยากเรียน ต้องทำงาน มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน สุขภาพไม่ดี ดิตแฟนและท้องระหว่างเรียน สาเหตุรองลงมา คือมีปัญหาครอบครัว ร้อยละ 85.27 เช่นฐานะที่บ้านยากจนต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่หย่าร้าง เลิกกัน และมีปัญหาเรื่องการเรียน ร้อยละ 80.84 เช่น เรียนยาก รู้สึกไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียน เนื้อหาที่เรียนไม่ตรงตามที่ต้องการ เป็นต้น (TCU, 2560 : เว็บไซด์)

บทที่ 4

ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย กรณีศึกษา วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์และพูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง อีกทั้งทำให้ทราบปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยที่เกิดขึ้นอยู่จริงในปัจจุบัน เพื่อที่จะทำให้สามารถรับรู้และรับฟังเสียงสะท้อน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักศึกษา และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เริ่มต้นโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกถึงปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย โดยแบบสัมภาษณ์นี้เป็นคำถามปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้ตามความเข้าใจ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 25 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ กำหนดแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มและบริบทของการสัมภาษณ์จริงในแต่ละกรณี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลเอาไว้ 5 กลุ่ม คือ 1.) ผู้บริหาร 3 คน 2.) ครู 7 คน 3.) เจ้าหน้าที่ 3 คน 4.) นักศึกษา 7 คน 5.) ผู้ปกครอง 5 คน

หลังจากผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและได้ทำการสรุปประมวลผล ปัญหาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ตามแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ด้าน มีดังนี้

4.1 ปัญหาการบริหารการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า

การบริหารการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการบริหารขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาทุกแห่งพึงมี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา อาทิเช่น ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีความพร้อมและมีวุฒิภาวะเหมาะสมกับวัยหรือไม่ ด้านครู มีครูผู้สอนเพียงพอหรือไม่ ครูมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพหรือไม่ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาหรือไม่ ด้านหลักสูตร มีหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเพียงพอหรือไม่ ด้านงบประมาณ มีการจัดสรรเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ ปัญหาที่กล่าวมานี้ เป็นปัญหาพื้นฐานที่ทางผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบท

ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาในด้านความพร้อมและปัญหาในด้านวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.1.1 ปัญหาผู้เรียนมีความพร้อมและมีวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย

ประภัสสร ภูสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เหมาะสม เพราะเป็นวัยที่กำลังอยากเรียนรู้ มีความสนใจเนื้อหาที่เรียนเพื่อจะได้นำความรู้ออกไปใช้ในสถานประกอบการ

อรวรรณ นิเนตร กล่าวว่า (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เหมาะสมเพราะว่าวัยนี้จะต้องได้รับการเรียนรู้ และการศึกษาเรียนเพื่อที่จะไปใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า และได้เก็บเกร็ดความรู้ที่ได้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ไปใช้ได้เหมาะสมในด้านวุฒิภาวะ ไม่น่าจะมีปัญหาสำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาหรืออย่างไร

ม้วน ไชยพิมพ์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านความพร้อมของนักเรียนนั้นนักเรียนทุกคนมีความพร้อมที่จะศึกษาหาความรู้ พร้อมรับการฝึกทักษะความสามารถ ในด้านวุฒิภาวะนักเรียนมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย อาจมีปัญหาในส่วนของการปรับตัวบ้างเล็กน้อยในช่วงแรก

จักร ทานคำ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เหมาะสม มีวุฒิภาวะหรืออายุของผู้เรียนยังน้อยเมื่อเรียนบางวิชา และสนใจเรียนรู้เป็นอย่างมาก

4.1.1.2 ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ แต่มีปัญหาด้านวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย

ม้วน ไชยพิมพ์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านความพร้อมของนักเรียนนั้นนักเรียนทุกคนมีความพร้อมที่จะศึกษาหาความรู้ พร้อมรับการฝึกทักษะความสามารถ ในด้านวุฒิภาวะนักเรียนมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย อาจมีปัญหาในส่วนของการปรับตัวบ้างเล็กน้อยในช่วงแรก

พัชรภรณ์ กาญจนศร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วุฒิภาวะเหมาะสมกับเนื้อหาในการเรียนดี แต่ความพร้อมของผู้เรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร

4.1.1.3 ผู้เรียนอ่อนวิชาคำนวณ

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนมีวุฒิภาวะเหมาะสมในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แต่ผู้เรียนส่วนมากในวิชาพื้นฐาน ผู้เรียนค่อนข้างจะอ่อนวิชาคำนวณวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน แต่ผู้เรียนส่วนมากในแผนกช่างไม่ค่อยถนัดและค่อนข้างจะอ่อนวิชาคำนวณ (วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์) แต่วิชาในภาคสนามผู้เรียนมีความพร้อมสูงมีความสนใจที่จะเรียนมาก

4.1.1.4 ผู้เรียนมีปัญหาด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย

ศราวุธ ขระณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า นักเรียนมีความพร้อมในด้านการเรียนรู้ แต่จะมีปัญหาในด้านวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ความอดทน ความรับผิดชอบในการทำงาน เพราะยังรักสนุก มีความต้องการที่จะทำตามคิดตัวเองเป็นหลัก

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านความพร้อมผู้เรียนมีปัญหา เพราะในเรื่องของค่าเทอมที่นักเรียนบางคนไม่สามารถจ่ายค่าเทอมได้ตามวันและเวลาที่วิทยาลัยกำหนดขึ้น ส่วนด้านวุฒิภาวะนั้นอาจจะมีความปัญหาในช่วงแรกเพราะยังไม่มีประสบการณ์การทำงานที่ยังอยากรู้ อยากรอง ติดเพื่อน อาจจะทำให้ความใส่ใจในการเรียนไม่เต็มที่

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านความพร้อมผู้เรียนมีปัญหาเรื่อง ค่าใช้จ่ายในช่วงเริ่มเข้าศึกษา เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จากโรงเรียนเดิม ผู้ปกครองและตัวนักเรียนเองต้องปรับตัวในส่วนนี้ ส่วนด้านวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้ นักเรียนจะมีปัญหาในการปรับตัวค่อนข้างมาก เพราะเปลี่ยนสถานศึกษาใหม่ เจอเพื่อนใหม่ เจอสิ่งเร้าต่าง ๆ ทำให้เบี่ยงเบนความสนใจทางการเรียนไป

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อปัญหาในด้านความพร้อมและปัญหาในด้านวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีความพร้อมและมีวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย รองลงมาคือผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ แต่มีปัญหาด้านวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย ผู้เรียนอ่อนวิชาคำนวณ ผู้เรียนมีปัญหาด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ตามลำดับ

4.1.2 ปัญหาในเรื่องครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.2.1 มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

ศราวุธ ขระณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เพียงพอ เพราะครูแต่ละคนมีทักษะในวิชาชีพ มีความรู้ที่จะนำมาสอนให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี

นิตชาล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะครูมีความรู้ความสามารถที่จะจัดการเรียนการสอนได้

4.1.2.2 มีครูไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาเพราะในบางสาขาครูยังไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน เนื่องมีการเรียนการสอนทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส.

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่พอเพียง ในแผนกวิชาการโรงแรม เนื่องจากเป็นแผนกที่มีการเปิดการสอนทั้ง ปวช. และ ปวส. แต่มีครูประจำแผนก 2 ท่าน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ราบรื่นด้วย

4.1.2.3 ปัญหาครูจบไม่ตรงสาขาที่สอน

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ทางวิทยาลัยได้เพิ่มคุณครูผู้สอนเพราะรู้สึกว่ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนยังไม่มีครูสอนในรายวิชานั้น ๆ เลยได้ครูแผนกอื่นหรือจบหลักสูตรอื่นมาสอนแทนเลยให้ความรู้ความเข้าใจไม่เต็มที่

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยยังมีปัญหาในเรื่องบุคลากรที่ไม่วุฒิการศึกษาจบไม่ตรงตามสาขางาน เช่น รายวิชาสังคมศึกษา ที่เป็นครู พละ หรือภาษาไทยเป็นผู้สอน และจำนวนของบุคลากรในบางสาขางานที่ยังไม่เพียงพอ ผู้สอนแต่ละคนต้องสอนหลายวิชา ความชำนาญจึงอาจจะไม่เท่ากับผู้สอนประจำวิชาโดยตรง

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ทางวิทยาลัยมีปัญหาในเรื่อง ครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และครูผู้สอนจบไม่ตรงตามสาขาวิชาที่สอน และครูแต่ละคนต้องรับภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้สอนได้ไม่เต็มที่

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ยังขาดบุคลากรครูที่มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่สอน (ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก) และบุคลากรในบางแผนกยังไม่เพียงพอ ทำให้ครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา และต้องรับผิดชอบงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอน

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อปัญหาในเรื่องครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือมีครูไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน และปัญหาครูจบไม่ตรงสาขาที่สอน ตามลำดับ

4.1.3 ปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามฐานวิชาชีพครู ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.3.1 ครูผู้สอนไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มี เนื่องจากครูในบางสาขายังไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู แต่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่ได้รับมอบหมาย

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา ครูในแผนกวิชาการโรงแรมยังไม่มีมาตรฐานวิชาชีพครู เพราะไม่เรียนเกี่ยวกับวิชาชีพครูโดยตรงแต่ครูก็มีการพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐาน

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทางวิทยาลัยมีปัญหาในส่วนของครูผู้สอนบางท่านไม่ได้จบการศึกษาสายวิชาชีพครูโดยตรง (ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู) แต่ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ ด้วยการไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพครู

4.1.3.2 ครูผู้สอนไม่มีปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามมาตรฐานวิชาชีพ

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ปัญหาในด้านครูลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ไม่ได้มีปัญหาหรืออย่างไร เพราะว่าคุณครูทุกคนที่สอนผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกคน

4.1.3.3 มีปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามฐานวิชาชีพครู

ขจรศักดิ์ ภาพสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะเนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์ และจัดการเรียนไม่เพียงพอ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่ได้มาตรฐานตามหลักสูตร และยังมีครูที่ไม่ได้จบตรงสาขางาน จึงทำให้การสอนไม่ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครุนั้น วิทยาลัยมีปัญหาเพราะในสายงานอาชีพครูบางคนไม่ได้จบวิชาชีพครู จึงอาจจะไม่ได้ตามเกณฑ์ของวิชาชีพ แต่สามารถสอนได้เพราะนำความรู้ที่ครูสำเร็จการศึกษาโดยตรง มาสอนกับสาขางานที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนกวิชาบัญชี ก็จะเป็นครูที่จบการบัญชี และผู้สอนก็จะศึกษาเพิ่มเติมในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีบ้างเล็กน้อย เพราะครูในสายอาชีพศึกษามากไม่ค่อยมีใบประกอบวิชาชีพครู และจบสายอาชีพเฉพาะมา จะทำให้เข้าใจและการจัดการเรียนการสอน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามวิชาชีพครุนั่นเอง

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามฐานวิชาชีพครู ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหา ครูผู้สอนไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ปัญหารองลงมาคือ ครูผู้สอนไม่มีปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามฐานวิชาชีพครู ตามลำดับ

4.1.4 ผู้บริหารการศึกษามีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถและปัญหาด้านคุณลักษณะในการบริหารการศึกษา ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 1 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.4.1 ผู้บริหารไม่มีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถ และปัญหาด้านคุณลักษณะในการบริหารการศึกษา

ศิริพร ดวงไพฑูริ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เนื่องจากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการในสถานศึกษามาเป็นระยะเวลาพอสมควร

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีประสบการณ์ในการบริหารและมีความรู้ความสามารถในการหลักสูตรการเรียนการสอน

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับทุกแผนกวิชา

ฉินวัฒน์ วงษ์พระจันทร์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาเพราะผู้บริหารแต่ละคนใจดี เป็นกันเองมีการสอบถามถึงปัญหาในการเรียนตลอด ใส่ใจทั้งการเรียนและกิจกรรมของนักเรียนนักศึกษาตลอด

ปฏิภาณ เสาวะดาน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานบริหารสถานศึกษาและหลักสูตร

ประภัสสร ภูสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานในสถาบันการศึกษามากหลายสิบปี

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ท่านผู้บริหารการศึกษาได้อย่างมีความพร้อม และความสามารถได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพในการบริหารวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยอย่างดีและมีคุณภาพ

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหาร ให้วิทยาลัยมีประสิทธิภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษา และยังพัฒนาวิทยาลัยให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อที่จะได้ทัดเทียมกับวิทยาลัยขนาดใหญ่

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ท่านผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการวิทยาลัย ให้มีความเจริญก้าวหน้า เท่าเทียมกับวิทยาลัยอื่น ๆ และท่านเป็นผู้มีลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่ดี น่าเป็นแบบอย่าง

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะบริหารจัดการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ให้มีความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทัดเทียมกับวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนนักศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ของทางวิทยาลัย

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้บริหารการศึกษามีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถ และปัญหาด้านคุณลักษณะในการบริหารการศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ไม่มีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถ และปัญหาด้านคุณลักษณะในการบริหารการศึกษา

4.1.5 ผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหาในด้านการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถาบันศึกษา ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.5.1 ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดการศึกษา

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ให้ความในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดีทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้ปกครองและชุมชนส่วนให้การสนับสนุนดี มีการประชาสัมพันธ์สมาคมศิษย์เก่าผู้ปกครองและชุมชนเพื่อแจ้งข่าวสารตลอด

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า บางครอบครัวไม่มีปัญหาในการสนับสนุน แต่บางครอบครัวไม่สนับสนุน เพราะกลัวว่าจะมีปัญหาเรื่องชู้สาวก่อนที่จะเรียนจบ เพราะอยู่ในวัยที่มีความเสี่ยง

นิศาชล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะทางวิทยาลัยมีประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ มีการสื่อสาร 2 ทาง และได้รับความร่วมมือ และได้รับการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

เจริญจันทร์ การัตน์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาอย่างไรเลย เพราะว่าผู้ปกครองและชุมชนให้ความสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างดีและได้ไว้วางใจส่งลูกหลานมาเรียนที่วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย แห่งนี้จบออกไปอย่างมีคุณภาพ

บุญยงค์ แดนเมืองแพน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะผู้ปกครองยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ถ้าสถานศึกษาร้องขอ

รัตนภรณ์ เยี่ยมนอก (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนทั้งในด้านการให้ความรู้ทำให้นักเรียน นักศึกษาได้ฝึกทักษะเพื่อที่จะได้เกิดความชำนาญ และด้านกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดขึ้นนั้นก็ทำให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดี

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างดี เห็นได้จากการเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานต่าง ๆ ของทางวิทยาลัย การขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนใส่ใจและเห็นความสำคัญในด้านการศึกษาของบุตรหลานในชุมชนเป็นอย่างดี

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้ปกครองส่วนใหญ่สนับสนุนการศึกษา และให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาสถานศึกษาหากได้รับการขอร้องหรือทางวิทยาลัยขอไปให้ความช่วยเหลือ

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา แต่ยังขาดการเข้าถึงชุมชน ในส่วนของการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ

4.1.5.2 ผู้ปกครองมีปัญหาในการให้ความร่วมมือเนื่องจากบริบทของแต่ละครอบครัว

จักร หานคำ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาบ้าง เพราะผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัว อาจไม่มีเวลาในการร่วมมือสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหาในด้านการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถาบันศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย และชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีปัญหาในการให้ความร่วมมือเนื่องจากบริบทของแต่ละครอบครัว

4.1.6 ปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลายหลากเพียงพอและมีประสิทธิภาพมีการสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.6.1 มีปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเพียงเล็กน้อย

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาบ้างแต่เป็นส่วนน้อย เพราะในสาขา/แผนก ยังมีสื่อการเรียนการสอนที่น้อยและมีความสอดคล้องน้อยกับสาขา

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เอกสารและสื่อการเรียนการสอนมีไม่หลากหลายและมีน้อยไม่ครบทุกรายวิชาจึงทำให้นักเรียนมีความรู้ไม่มากพอ และการเรียนการสอนไม่เต็มที่

ประภัสสร ภูสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาเล็กน้อย เพราะในบางแผนกวิชาไม่ค่อยมีหนังสือที่ตรงกับวิชาที่สอน เช่น แผนกการโรงแรม เป็นต้น

4.1.6.2 มีปัญหาเรื่องสื่อการเรียนไม่หลากหลาย ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ

จจรศักดิ์ ภาพสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะในวิทยาลัยมีทั้งหมด 7 สาขา/แผนก ทำให้การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนยังไม่ทั่วถึง

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะงบประมาณมีจำนวนจำกัด ทำให้การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึกไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน

ชินวัฒน์ วงษ์พระจันทร์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เอกสารและนวัตกรรมล้ำหน้าไปมาก ทางสถานศึกษายังขาดเทคโนโลยี จึงทำให้ประสิทธิภาพการสอนลดลง

4.1.6.3 ไม่มีปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาในด้านหลักสูตรที่เรียนก็เข้าใจดี หลักสูตรได้เตรียมความพร้อมและสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายเพียงพอและมีประสิทธิภาพทำให้นักศึกษา ที่พร้อมจะเรียนแล้วก็จะได้พัฒนานักศึกษา ได้อย่างดีขึ้นไป

ศิริพร ดวงไพฑูริ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้ปกครองเชื่อมั่นในสถาบันที่จะจัดหลักสูตร และจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อนักเรียนนักศึกษา

อุดร บัทรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะผู้ปกครองมั่นใจในหลักสูตรและการเรียนการสอนของทางวิทยาลัยที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาที่ เรียนจบไปมีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาตนเองได้

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านหลักสูตรนั้น ทางวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรมาตรฐานวิชาชีพ และยังพยายามหาสื่อการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถของทางวิทยาลัยเพื่อที่จะให้ผู้เรียนนั้นมีความรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร ทางวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรทุกประการ เท่าเทียมกับวิทยาลัยอื่น ๆ และทางวิทยาลัยได้ส่งเสริมให้นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทันสมัยมาให้บริการการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้เพิ่มมากขึ้น

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะความสามารถที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เพียงพอและมีประสิทธิภาพมีการสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย รองลงมาคือ มีปัญหาเรื่องสื่อการเรียนไม่หลากหลาย ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และมีปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเพียงเล็กน้อยตามลำดับ

4.1.7 ปัญหาด้านงบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1.7.1 มีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์

ขจรศักดิ์ กาศสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะวิทยาลัยสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก งบประมาณที่จัดสรรก็จำกัดปัญหา มีปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ ในการสอน อีกทั้งครั้งอาคารสถานที่ไม่มีความพร้อมไม่เต็มที่ เพราะยังมีบางสาขา/แผนกต้องใช้อาคารเรียนชั่วคราว

ศิริพร ดวงไพรัช (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณไม่มากพอที่จะจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ให้ครบทุกรายวิชา ทุกสาขางาน เพราะงบจัดสรรในแต่ละปีการศึกษาต้องเฉลี่ยให้ได้ทุกแผนก หรืออาจจะต้องเรียงลำดับความสำคัญแต่ละแผนก

ประภัสสร ภูสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ทางวิทยาลัยมีปัญหาทางด้านงบประมาณ ในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ เนื่องจากงบประมาณในแต่ละปีไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อได้ ครบตรงตามความต้องการของแต่ละแผนกจึงต้องจัดสรรตามความจำเป็นเร่งด่วนก่อน

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เนื่องจากทางวิทยาลัยการอาชีพมีหลายแผนก การจัดสรรงบประมาณด้านพัสดุ ครุภัณฑ์ อาจยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ทางวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดสรรตามความจำเป็นเร่งด่วนก่อน และจัดสรรให้ตามลำดับต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

4.1.7.2 มีปัญหาเรื่องพัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอ อาคารเรียนไม่เอื้อต่อการเรียน

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เนื่องจากวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยยังขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นอาคารเรียนชั่วคราวทำให้เกิดสิ่งรบกวนซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะอุปกรณ์ในภาคปฏิบัติมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน อาคารสถานที่ไม่ค่อยเหมาะสม ไม่เพียงพอทำให้นักเรียนไม่ได้รับความสะดวกในการเรียน

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นอาคารเรียนชั่วคราวทำให้เกิดสิ่งรบกวนซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน พักผ่อน ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอนในบางสาขายังมีไม่เพียงพอ

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ถ้าพัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดแคลน อาจส่งผลให้จัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ สภาพแวดล้อมก็เช่นกัน ถ้าไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อาจทำให้นักเรียนนักศึกษาไม่อยากจะเรียน

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อปัญหาด้านงบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ รองลงมาคือ มีปัญหาเรื่องพัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอ อาคารเรียนไม่เอื้อต่อการเรียน สรุปคือ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอต่อผู้เรียน อาคารเรียนยังเป็นอาคารชั่วคราว ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน

4.2 ปัญหาด้านด้านกระบวนการ

ปัญหาการบริหารการศึกษาด้านกระบวนการของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาด้านการบริหารและปัญหาด้านบริหารงานอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพหรือไม่ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างเป็นระบบหรือไม่ และปัญหาด้านการจัดกิจกรรม การบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็ม

ศักยภาพหรือไม่ ปัญหาที่กล่าวมานี้ เป็นปัญหาระดับกระบวนการที่ทางผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการให้เหมาะสม เพื่อให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง ซึ่งจากการศึกษาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

4.2.1 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการบริหารงานและจัดดำเนินการบริหารงานอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.2.1.1 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหา การบริหารงานไม่เป็นระบบทำให้งานล่าช้า ขาดการติดต่อประสานงาน

เจริญจันทร์ การรัตน์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาแต่เพียงเล็กน้อย เนื่องจากในการบริหารจัดการยังความความคล่องตัว ไม่มีเจ้าหน้าที่ธุรการคอยประสานงานระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน ทำให้ในการครั้งการสั่งในงานมีความล่าช้าและไม่ทันถ่วงที

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีระบบ เพราะชอบสั่งงาน เร่งงานตามความต้องการ ซึ่งบางครั้งนักเรียนติดเรียนและทำกิจกรรมให้กับทางโรงเรียน

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา การบริหารงานภายในใช้ระบบราชการ มีระบบระเบียบขั้นตอน จากบนลงล่าง ทำให้การสั่งการมีความล่าช้าทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานลดลง

4.2.1.2 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในการบริหารงานมีการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ

อุตร บัตรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะการบริหารงานและจัดดำเนินการบริหารงานอย่างมีระบบและประสิทธิภาพดี

ม้วน ไชยพิมพา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ไม่มีปัญหาในด้านการบริหารอย่างไร และจัดดำเนินการบริหารงานเป็นอย่างดีและมีระบบมีคุณภาพและสัทธิภาพต่อวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยนี้ เป็นอย่างดี

นิศาชล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดการและบริหารงานอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยจะเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และยังบริหารงานในแต่ละฝ่ายได้อย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่งานได้ชัดเจนและตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีการบริหารงานและจัดการด้านบริหารงานอย่างมีระบบ มีการบริหารบุคคลให้ตรงกับสายงาน เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการจัดการเรียนให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีการบริหารจัดการงานอย่างมีระบบ ประสิทธิภาพ มีการแบ่งส่วนงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน และบุคลากร

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการบริหารงานและจัดด้านการบริหารงานอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในการบริหารงานมีการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ รองลงมาคือ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาการบริหารงานไม่เป็นระบบทำให้งานล่าช้า ขาดการติดต่อประสานงาน

4.2.2 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร อย่างเป็นระบบ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.2.2.1 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ไม่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการปรับการเรียนการสอนหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ศราวุธ ขระณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ถือว่าวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้จัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับหลักสูตร ที่สอนให้เด็กเข้าใจในการเรียนและเด็กที่เรียนมีประสิทธิภาพในตัวเองมากขึ้น

4.2.2.2 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีกิจกรรมมากเกินไปทำให้เรียนไม่ครบตามหลักสูตร

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะบางครั้งการจัดกิจกรรมที่มากกระทบการเรียนทำให้เรียนไม่ทันล่าช้าเนื้อหาไม่ครบตามหลักสูตร

4.2.2.3 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหาวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรนั้นจะมีปัญหาบ้างเล็กน้อย เนื่องจากอาจเป็นเพราะ วัสดุ-ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ หรืออาจจะมีควมก้าวหน้ทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน ดังนั้นวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องให้เนื้อหาสาระของหลักสูตรทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหาในส่วนของพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ไม่เพียงพอในบางสาขาวิชา จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่เรามี เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับการเรียนการสอน

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รองลงมาคือ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหาวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ และวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีกิจกรรมมากเกินไปทำให้เรียนไม่ครบตามหลักสูตร ตามลำดับ

4.2.3 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการจัดการกิจกรรมและบริหารส่งเสริมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.2.3.1 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ไม่มีปัญหาในการบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง

ศราวุธ ษะณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เนื่องจากว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการปรับกิจกรรมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของอาชีวศึกษาในระดับชาติ

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างดี

นิตาชล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้จัดให้เด็กมีกิจกรรมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กเป็นอย่างดี และสอนให้เด็กกล้าแสดงออกในทางที่ดีและเด็กมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

อุตร บัตรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะเห็นนักเรียน นักศึกษาสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยเป็นอย่างดี

บุญยงค์ แดนเมืองแพน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะกิจกรรมและการบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดี

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ทุกกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นนอกจากจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้แล้ว ทักษะ และเกิดความชำนาญแล้ว ยังสอดแทรกเรื่องค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความกตัญญู หน้าที่พลเมือง เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงไม่มีปัญหากับผู้เรียน

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดกิจกรรม การบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้นักเรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำงานเป็นหมู่คณะ การรู้จักการเป็นผู้ให้ การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดกิจกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยม 12 ประการ ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงาน

4.2.3.2 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีกิจกรรมมากเกินไปทำให้จัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่

ปฏิภาณ เสาวะदान (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะกิจกรรมเยอะเกินไป ทำให้นักเรียน นักศึกษา เรียนไม่เต็มที่

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการจัดการกิจกรรมและบริหารส่งเสริมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในการบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีกิจกรรมมากเกินไปทำให้จัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่

4.3 ปัญหาด้านผลผลิตที่พึงประสงค์

ปัญหาการบริหารการศึกษา ด้านผลผลิตที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ผู้วิจัยเน้นศึกษาปัญหาของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนเป็นผลผลิตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา โดยได้ศึกษาปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน และปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต ปัญหาด้านทักษะกระบวนการทำงานและปัญหาด้านความสามารถในการจัดการปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยและบุคลิกภาพที่ดี ปัญหาการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีปัญหาในด้านการร่วมพัฒนาสังคม ซึ่งจากการศึกษาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

4.3.1 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านความรู้พื้นฐาน และมีปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.3.1.1 นักเรียน นักศึกษา มีพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาไม่เท่ากัน

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาเป็นบางส่วน ซึ่งเป็นผลพวงมาจาก ความรู้พื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานการเรียนการสอนไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนจะมีทักษะความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่ค่อนข้างต่ำ แต่ผู้เรียนก็มีความกระตือรือร้นในการเรียนในสาขาที่ตัวเองเลือกเรียน

4.3.1.2 นำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และมีทักษะในการทำงานได้ดี

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาปรับใช้ในการฝึกงานได้เป็นอย่างดี และยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน มีความสนใจ กระตือรือร้นดี และสามารถนำเอาวิชาความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อุดร บัตริวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในความรู้พื้นฐาน และมีความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการเป็นอย่างดีในการดำรงชีวิต

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน ความสามารถและทักษะ เพราะทางวิทยาลัยได้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่มีการ ปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อนำไปใช้จริงในการดำรงชีวิต

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านความรู้พื้นฐานเนื่องจากหลักสูตรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คุณภาพผู้เรียนได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเพราะเมื่อผู้เรียนมีทักษะในการทำงานแล้วก็จะมีการวางแผนการทำงานเป็นกระบวนการ มีการวางแผนชีวิต การทำงานที่เหมาะสม และการอยู่รอดในสังคม

4.3.1.3 นักเรียน นักศึกษา มาจากต่างครอบครัว การอบรมสั่งสอนอาจต่างกัน

ศิริพร ดวงไพฑูริ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะนักเรียนมาจากต่างครอบครัว การอบรมสั่งสอนอาจแตกต่างกัน ทักษะการใช้ชีวิตก็แตกต่างกันไปด้วย

4.3.1.4 นักเรียน นักศึกษา ที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปรับตัวไม่ได้

ปรีชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านความรู้พื้นฐาน และปัญหาความสามารถ นั้นอาจมีบ้างเล็กน้อย เพราะเริ่มแรกนักเรียนอาจยังปรับตัวไม่ได้ แต่ด้วยหลักสูตรของทางวิทยาลัยจะช่วยปรับความรู้พื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนให้ทัดเทียมกัน สามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้รับไปปรับใช้ให้การทำงาน

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้เรียนมีปัญหาในด้านความรู้พื้นฐาน และมีปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการทำงาน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และมีทักษะในการทำงานได้ดี รองลงมาคือ นักศึกษา ที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปรับตัวไม่ได้ นักเรียนนักศึกษา มีพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาไม่เท่ากัน นักเรียนนักศึกษา มาจากต่างครอบครัว การอบรมสั่งสอนอาจต่างกัน ตามลำดับ

4.3.2 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านทักษะกระบวนการการทำงานและมีปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.3.2.1 นักเรียน นักศึกษา ขาดทักษะกระบวนการทำงาน และจัดระบบการทำงาน

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีบ้างแต่เป็นส่วนน้อย ผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการทำงาน การวางแผน การให้ความสำคัญลำดับก่อน หลัง ทำให้มีผู้เรียนบางส่วนขาดส่งงาน และส่งงานล่าช้าบ้าง

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ปัญหาในด้านทักษะในการทำงานแน่นอนเพราะทุกคนจะต้องมีปัญหาในช่วงระยะแรกหรือในช่วงปรับตัวนั่นเอง ถ้าทุกอย่างเข้าที่เข้าทางแล้ว ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไรจะจัดการปัญหาได้ด้วยตัวเองเป็นอย่างดี

4.3.2.2 นักเรียน นักศึกษา นำความรู้ความสามารถที่ได้มาปรับใช้ได้จริงให้เข้ากับกระบวนการทำงานได้

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาเล็กน้อยเพราะถึงจะเรียนรู้พื้นฐานมาแต่ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการทำงาน และระบบการทำงานในสถานประกอบการ

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา มาปรับใช้ในการวางแผนกระบวนการทำงาน และระบบการทำงานในสถานประกอบการได้จริง

นิตาชล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะนักเรียนสามารถวางแผนการทำงาน การทำงานเป็นทีม และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

บุญหลาย ไชยราช (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านทักษะกระบวนการนั้นผู้เรียนไม่มีปัญหา เนื่องจากผู้เรียนได้มีการศึกษาความรู้เบื้องต้นและฝึกทักษะในการเรียน การสอนเป็นอย่างดี มีการฝึกขั้นตอนการทำงานที่เป็นกระบวนการ เรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาทั้งหมดทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเป็นการทดสอบความสามารถของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนผ่านการเรียนในวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยแล้ว นักเรียนจะมีทักษะในการทำงาน มีความสามารถในด้านสายงานที่เรียน นำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนและนอกห้องเรียนไปปรับใช้ในการทำงานจริงในอนาคตได้

4.3.3.3 นักเรียน นักศึกษา มีการศึกษานำความรู้เบื้องต้นและฝึกทักษะมาอย่างดี

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านทักษะกระบวนการทำงานผู้เรียนไม่มีปัญหา เพราะผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ทักษะกระบวนการทำงานเบื้องต้น การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการทำงานมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรที่นักเรียนเลือกเรียน

4.3.3.4 นักเรียน นักศึกษา ขาดความสนใจ ไม่มีการจัดลำดับก่อนหลัง

อุตร บัทรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะนักเรียนไม่มีระเบียบวินัยต้องให้ครูอบรมสั่งสอนทักษะการทำงานและความสามารถในการจัดการ

ฉินวัฒน์ วงษ์พระจันทร์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะนักเรียนยังมีปัญหาในการจัดระเบียบให้กับตนเอง ขาดความรับผิดชอบ แต่สามารถพัฒนาไปในทางที่ดีได้

เจริญจันทร์ การัตน์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะการทำงานในช่วงโม่งเรียน หรือการทำงานที่บ้าน และงานที่ได้รับมอบหมายยังขาดความสนใจ และไม่มีการจัดการลำดับก่อนหลังด้วย

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อมีปัญหาในด้านทักษะกระบวนการการทำงานและมีปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้มาปรับใช้ได้จริงให้เข้ากับกระบวนการทำงานได้ รองลงมา คือ ผู้เรียนมีการศึกษานำความรู้เบื้องต้นและฝึกทักษะมาอย่างดี ผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการทำงาน และจัดระบบการทำงาน ผู้เรียนขาดความสนใจ ไม่มีการจัดลำดับก่อนหลัง ตามลำดับ

4.3.3 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.3.3.1 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมที่ดีต่อวิทยาลัยฯ

ขจรศักดิ์ กาศสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมที่ดีต่อวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ครู และพี่น้องทั้งร่วมสถาบันและสถาบันอื่น แต่ยังมีบางส่วนที่มีปัญหาด้านค่านิยม ในเรื่องของวัตถุนิยม

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ในวิชาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและยังมีครูที่ปรึกษาคอยถามถึงปัญหาและคอยให้คำแนะนำให้กับนักเรียน

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีทั้งผู้เรียนที่มีปัญหาและไม่ มีปัญหาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพราะนอกจากที่วิทยาลัยได้มีการจัดการเรียน การสอน และการจัดกิจกรรมที่สอดแทรกในเรื่องเหล่านี้แล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหาคือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่อาจจะชักจูงให้ผู้เรียนทำตาม โดยผู้เรียนใช้อารมณ์เป็นหลักในการตัดสินใจ มากกว่าการใช้เหตุผลและความถูกต้อง

อุดร บัตรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะพ่อแม่ได้ปลูกฝังเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี ให้กับนักเรียนอยู่แล้ว

4.3.3.2 การจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ภายในรายวิชา

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะทางวิทยาลัยมีการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งมีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ในวิชาเรียนอื่น ๆ ด้วย

4.3.3.3 ปัญหาด้านค่านิยมในการดำรงชีวิตเนื่องสื่อสังคมออนไลน์มีผลในการด้านค่านิยมของนักเรียน นักศึกษา

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี คุณธรรม สามารถปรับตัวกับสังคมภายนอกได้ แต่ยังมีบางส่วนที่มีปัญหาด้านค่านิยมในการดำรงชีวิตเนื่องสื่อสังคมออนไลน์มีผลในการด้านค่านิยมของนักเรียน นักศึกษามากขึ้น

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก อาจมีทั้งนักเรียนที่มีปัญหา และไม่มีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม เพราะในปัจจุบันมีสื่อที่หลากหลาย มีโซเชียลมีเดียจำนวนมากซึ่งทางวิทยาลัยไม่สามารถควบคุมในจุดนี้ได้ ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมในการเลียนแบบทั้งดีและไม่ดี ทางวิทยาลัยจึงต้องอาศัยผู้ปกครองดูแลในส่วนนี้ด้วย

4.3.3.4 ผู้เรียนอยู่ในช่วงของวัยรุ่น มีความอยากรู้อยากลอง สิ่งใหม่ ๆ ที่ทั้งเป็นสิ่งดี และไม่ดี

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนมีทั้งส่วนที่มีปัญหาและไม่มีปัญหา ในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในช่วงของวัยรุ่น มีความอยากรู้อยากลอง สิ่งใหม่ ๆ ที่ทั้งเป็นสิ่งดี และไม่ดี ทางวิทยาลัยได้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ แสดงความสามารถในทางที่ถูกต้อง ปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปฏิบัติให้เป็นนิสัย

4.3.3.5 คุณธรรม จริยธรรม ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล

รัตนภรณ์ เยี่ยมนอก (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลแต่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

บุญยงค์ แดนเมืองแพน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหา เพราะนักเรียน มาจากต่างครอบครัว อาจถูกสั่งสอนมาคนละแบบ คุณครูควรแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องนี้

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้เรียนมีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนของวิทยาลัย การอาชีพเกษตรวิสัยเป็นผู้มีเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมที่ดีต่อวิทยาลัยฯ รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ภายในรายวิชา ปัญหาด้าน ค่านิยมในการดำรงชีวิตเนื่องจาก สื่อสังคมออนไลน์มีผลในการด้านค่านิยมของนักเรียน นักศึกษา ผู้เรียนอยู่ในช่วงของวัยรุ่น มีความอยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ ๆ ที่ทั้งเป็นสิ่งดีและไม่ดี คุณธรรม จริยธรรม ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล ตามลำดับ

4.3.4 ผู้เรียนมีปัญหาเรื่องสุขภาพพลานามัยและบุคลิกที่ดี ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.3.4.1 ผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพเป็นตามวัย

4.3.4.2 นักเรียน นักศึกษา ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง

ศราวุธ ษะณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาด้านบุคลิกภาพที่ดี เพราะนักเรียนบางคนเป็นคนขี้อาย จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการทำงาน

จักร ทานคำ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ ที่ไม่มีความมั่นใจในตนเอง เรื่องสุขภาพพลานามัยไม่มีปัญหา

4.3.4.3 นักเรียน นักศึกษา ได้รับการอบรมปรับปรุงบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมในการทำงาน

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาเรื่องสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพเพราะได้รับการฝึกด้านบุคลิกภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการฝึกงานและการทำงานในอนาคต

อุตร บัทรวิเศษ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงดี แต่บุคลิกภาพอาจต้องให้ครูช่วยแนะนำ

ศิริพร ดวงไพฑูริ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีเป็นส่วนมาก แต่ก็ยังมีส่วนน้อยที่มีปัญหาในเรื่องด้านสุขภาพ แต่ทางวิทยาลัยก็ได้ช่วยดูแลผู้ที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพเป็นระยะ

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านสุขภาพนั้นผู้เรียนไม่มีปัญหาเนื่องจากอยู่ในวัยที่กำลังมีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างเต็มที่และทางวิทยาลัยมีการตรวจสุขภาพร่างกายให้ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดีในการเรียน และการดำรงชีวิต

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในด้านปัญหาสุขภาพพลานามัยนั้นจะไม่มีปัญหาเพราะนักเรียนอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโต มีสุขภาพแข็งแรง พร้อมสำหรับการเรียนรู้ เมื่อร่างกายพร้อมบุคลิกภาพที่ดีจะตามมา

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยที่กำลังเจริญเติบโต จึงไม่มีปัญหาในเรื่องสุขภาพ และทางวิทยาลัยส่งเสริมให้มีการตรวจสุขภาพผู้เรียนประจำทุกปี ในส่วนของบุคลิกภาพมีปัญหาบ้าง แต่สามารถแก้ไขได้โดยได้รับการแนะนำจากครูผู้สอน

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้เรียนมีปัญหาเรื่องสุขภาพพลานามัยและบุคลิกที่ดี ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้รับการอบรมปรับปรุงบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมในการทำงาน รองลงมา คือผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ตามลำดับ

4.3.5 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและปัญหาในด้านการร่วมพัฒนาสังคม ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.3.5.1 จัดกิจกรรมทางสังคมให้ผู้เรียน เพื่อฝึกประสบการณ์จริงในการดำรงชีวิต

อนุชิต พูลชัย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เนื่องวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดกิจกรรมระหว่างครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ประกอบการ ผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงหน่วยงานทั้งราชการและเอกชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้เรียน ได้เห็นถึงการใช้วิชาความรู้ในแต่ละสาขาในการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนจึงมีความสุขในการเรียนและการปฏิบัติงานเนื่องจากได้ประสบการณ์การฝึกงาน การทำกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าเรียนในตำราอย่างเดียว

ม้วน ไชยพิมพา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะในสังคมนักเรียน นักศึกษา เป็นสังคมที่ดี แต่ปัญหาจะมีเฉพาะบุคคลตามลักษณะสภาพของครอบครัว

4.3.5.2 นักเรียน นักศึกษา สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี มีความสุขในการเรียน การฝึกงาน

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา นักเรียนนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี มีความสุขในการเรียน การฝึกงาน สามารถนำความรู้ที่ได้การเรียนรู้มาพัฒนาสามารถในการปฏิบัติงานภาคปฏิบัติได้เป็นผลที่น่าพอใจ

ศราวุธ ขระณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหาในด้านการดำรงชีวิตในสังคม เพราะสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้เป็นอย่างดี มีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่และพร้อมที่จะปรับตัวในการพัฒนาตัวเอง

เบญจรงค์ พันสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เนื่องวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดกิจกรรมทางสังคมให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ชุมชน รวมถึงหน่วยงานทั้งราชการและเอกชน เพื่อฝึกประสบการณ์จริงในการดำรงชีวิตในสังคมในอนาคต

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ผู้เรียนนั้นมีความสุขดีในการดำรงชีวิตประจำวันและชีวิตในสังคมไม่มีผู้เรียนคนไหน มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือการดำรงชีวิตในสังคม ผู้เรียนทุกคนพร้อมที่จะร่วมการพัฒนาสังคม

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ด้วยการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะความสามารถในการทำงานแล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ในการทำงานจริงในอนาคต เป็นกำลังของสังคมและประเทศชาติต่อไป

4.3.5.3 ปรับปรุงการควบคุมวุฒิภาวะทางความคิด และอารมณ์ของนักเรียน นักศึกษา

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนนั้นอาจจะมีปัญหาในการดำรงชีวิตแต่เมื่อมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม และมีการควบคุมวุฒิภาวะทางความคิดและอารมณ์ได้นั้นก็จะทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าได้อีกด้วย

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อผู้เรียนมีปัญหาในด้านการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและปัญหาในด้านการร่วมพัฒนาสังคม ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี มีความสุขในการเรียน การฝึกงาน รองลงมาคือ ควรจัดกิจกรรมทางสังคมให้ผู้เรียน เพื่อฝึกประสบการณ์จริงในการดำรงชีวิต ควรปรับปรุงการควบคุมวุฒิภาวะทางความคิด และอารมณ์ของนักเรียน นักศึกษาตามลำดับ

4.4 ข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

ข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อเสนอแนะต่อปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย และข้อเสนอแนะที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดการศึกษาแบบใดมากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาข้อเสนอแนะที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

4.4.1 ข้อเสนอแนะต่อปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 6 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.4.1.1 จัดจ้างเจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อลดภาระงานด้านเอกสาร

เจริญจันทร์ การรัตน์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจ้างพนักงานจ้างในตำแหน่งทำหน้าทำงานธุรการการเงิน สนับสนุนงานเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4.4.1.2 เพิ่มงบประมาณในด้านการจัดการเรียนการสอน

ขจรศักดิ์ กาฬสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วัสดุฝึก และงบประมาณในการซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วัสดุฝึก ที่ทันสมัยและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

เบญจรงค์ พื้นสะอาด (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วัสดุฝึก และงบประมาณในการซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้

ประภัสสร ภูสุวรรณ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ควรบริหารจัดการงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของแต่ละแผนก บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริหารบุคคลให้ตรงกับงาน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง

4.4.1.3 ออกกฎระเบียบในการจอตรดร เข้า-ออก ให้ของนักเรียน นักศึกษา

ศราวุธ วรรณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ควรมีกฎระเบียบให้มากกว่านี้ ในด้านการจอตรดรของนักเรียน ควรมีเวลาเข้า ออกเป็นเวลาจะได้เป็นระเบียบ

จารุณี พรมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้มีการจัดระเบียบการใช้รถ การเข้า - ออก ของนักเรียนนักศึกษาให้เข้มงวดขึ้น

4.4.1.4 ปรับปรุงห้องสมุดในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

อรุวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้วิทยาลัยหรือผู้บริหาร ควรปรับปรุงห้องสมุดใหม่เพื่อที่จะให้เด็กนักเรียนหรือนักศึกษาเข้าไปหาความรู้ ในเวลาว่างหรือใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4.4.1.5 จัดการอบรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ศิริพร ดวงไพรัช (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในการบริหารการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ควรจัดโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและต่อยอดขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในสาขางาน เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้ทันยุคสมัย จัดสรรและอำนวยความสะดวกด้าน ครุภัณฑ์ให้ครบถ้วนตามรายวิชาในหลักสูตร อาคารสถานที่ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จะส่งเสริมให้มีโครงการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เพิ่มมากขึ้นและทำอย่างต่อเนื่อง ผลักดันให้ได้รับงบประมาณจากต้นสังกัด เพื่อนำมาพัฒนาวิทยาลัย จัดสรรให้แต่ละแผนกเพื่อนำไปจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

นิตชาล ศิลาไสล (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า เมื่อจัดการแข่งทักษะทางด้านวิชาการ ควรนำข้อสรุปตรงจุดนั้นกลับมาพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น

4.4.1.6 ลดกิจกรรมลง เนื่องจากเวลาเรียนไม่เพียงพอ

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ผู้บริหารจัดการด้านการเรียนให้มากขึ้น งานและภาระอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การสอนควรลดลง หรือให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำ เพื่อให้ครูมีเวลาสอนมากขึ้น

ปฏิภาณ เสาวะदान (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า กิจกรรมเยอะเกินไป ควรลดกิจกรรมลง เพราะจะทำให้เวลาเรียนไม่เพียงพอ เพราะกิจกรรมเยอะเกินไป

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อข้อเสนอแนะต่อปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยควรเพิ่มงบประมาณในด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ลดกิจกรรมลง เนื่องจากเวลาเรียนไม่เพียงพอ จัดการอบรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงห้องสมุดในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ออกกฎระเบียบในการจอดรถ เข้า-ออก ให้ของนักเรียน นักศึกษา จัดจ้างเจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อลดภาระงานด้านเอกสาร ตามลำดับ

4.4.2 ข้อเสนอแนะที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จัดการศึกษาแบบใดมากที่สุด ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดกลุ่มและแบ่งเป็น 7 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.4.2.1 จัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในการเรียนภาคปฏิบัติให้นักเรียนได้ไปเรียนในสถานประกอบการจริง

เจริญจันทร์ การ์ตัน (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้จัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในการเรียนภาคปฏิบัติให้นักเรียนได้ไปเรียนในสถานประกอบการจริง เจอสถานการณ์จริง เพราะจะได้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงในการทำงานในอนาคต

ปฏิภาณ เสาวदान (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้จัดการศึกษาที่นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อเมื่อจบการศึกษาแล้วนักเรียนนักศึกษาสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

อุดม ประชานันท์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ สรรหานวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้ทัดเทียมกับวิทยาลัยขนาดใหญ่อื่น ๆ ผู้เรียนจบไปต้องมียางทำ และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดโดยการเรียนต่อในสาขาที่ผู้เรียนสนใจ ต่อไป

ฉินวัฒน์ วงษ์พระจันทร์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า แบบสนุกสนานในการเรียน เพื่อให้นักเรียนไม่เคร่งเครียด

4.4.2.2 ควรลดกิจกรรมลง เพิ่มเวลาสอนให้มากขึ้น

ศราวุธ ขระณีย์ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ลดกิจกรรมลง เพราะครูผู้สอนจะได้มีเวลาทุ่มเทให้การสอนมากขึ้น มีเวลาดูแลนักศึกษาได้มากขึ้น

ปัญญา ลตผักแว่น (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ครูลดกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิชาเรียนลง เพราะมีผลกระทบต่อการเรียน

อรวรรณ นิเนตร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า แบบมุ่งการสอนให้มาก เพราะไม่ค่อยมีเวลาสอนที่เต็มชั่วโมง แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแบบทวิภาค

4.4.2.3 เพิ่มสาขาที่เรียนให้มากกว่านี้

จารุณี พรหมดี (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้สาขาที่หลากหลายมากกว่านี้ เช่น การขาย การตลาด

พัชรภรณ์ กาญจนศร (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้สาขาที่หลากหลายมากกว่านี้

4.4.2.4 อยากให้ครูภายในแผนมากกว่านี้

วงศ์กร ชินโย (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้มีครูในแต่ละเพิ่มขึ้น เพราะครูมีน้อยในบางครั้งการเรียนในห้องเรียนมีการสั่งงานเพิ่มเติม อยากจะขอปรึกษาครูในช่วงเวลาที่ไม่เรียน แต่ครูติตสอน ไม่ค่อยได้ปรึกษาครูในชั้นงานมีได้รับมอบหมาย

4.4.2.5 จัดการเรียนการสอนด้านภาษาโดยจัดให้มีครูต่างชาติมาสอน

รัตนภรณ์ เขี่ยมนอก (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดการศึกษาแบบมีคุณครูชาวต่างชาติมาสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกจากภาษาอังกฤษ

4.4.2.6 ปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้เกิดความชำนาญ

ประสิทธิ์ พ้องเสียง (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้วิทยาลัยจัดการศึกษาแบบเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีกระบวนการ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้มีทักษะและเกิดความชำนาญในการทำงาน เมื่อถึงเวลาออกฝึกประสบการณ์จะได้เกิดข้อผิดพลาดน้อยสุด และอยากให้ผู้ฝึกฝังจิตสำนึก ให้มีความเคารพ มีวุฒิทางอารมณ์ที่ดี ชี้แนะแนวทางให้รู้ ผิด ชอบ ชั่ว ดี เพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

4.4.2.7 ควรinovation ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ปรัชญา ตะภา (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละแผนก เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จักร ทานคำ (2560 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า อยากให้ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จัดการศึกษาตามความสนใจของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันต่อไป

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อข้อเสนอแนะที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จัดการศึกษาแบบใดมากที่สุด ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยควรจัดการศึกษาแบบบูรณาการในการเรียนภาคปฏิบัติให้นักเรียนได้ไปเรียนในสถานประกอบการจริง รองลงมาคือ ควรลดกิจกรรมลงเพิ่มเวลาสอนให้มากขึ้น ปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้เกิดความชำนาญ เพิ่มสาขาที่เรียนให้มากกว่านี้ จัดการเรียนการสอนด้านภาษาโดยจัดให้มีครูต่างชาติมาสอน ควรinovation ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยากให้ครูภายในแผนมากกว่านี้ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลจากการศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษา แบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ

5.1.1 ปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปัจจัยนำเข้า สามารถสรุปเป็นหัวข้อการศึกษาปัญหาได้ ดังนี้

5.1.1.1 ปัญหาในด้านความพร้อมและปัญหาในด้านวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยส่วนใหญ่ มีความพร้อมและมีวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย แต่ยังมีผู้เรียนที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ แต่มีปัญหาด้านวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย ผู้เรียนอ่อนวิชาคำนวณ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และผู้เรียนมีปัญหาด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย เพราะผู้เรียนขาดความใส่ใจในการเรียน ติดเพื่อน ยังปรับตัวไม่ได้

5.1.1.2 ปัญหาในเรื่องครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย โดยรวมมีครูผู้สอนเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน แต่ยังมีบางสาขาวิชาที่ยังขาดบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาตรงตามสาขาที่สอน และทำการสอนหลายวิชา อาจทำให้ความชำนาญไม่เท่าผู้สอนที่จบมาโดยตรง

5.1.1.3 ปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์ตามฐานวิชาชีพครู ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหาครูผู้สอนไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูเพราะบางสาขาวิชาเป็นวิชาเอกเฉพาะ อย่างเช่น สาขาวิชาการโรงแรม เป็นสาขาที่ขาดแคลนบุคลากร แต่ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพครู

5.1.1.4 ผู้บริหารการศึกษามีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถและปัญหาด้านคุณลักษณะในการบริหารการศึกษา ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการบริหารจัดการการศึกษาที่ดี มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาเป็นเวลานาน เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และใส่ใจการเรียน กิจกรรมของผู้เรียนด้วยดีมาโดยตลอด

5.1.1.5 ผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหาในด้านการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถาบันศึกษา ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองและชุมชน ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยจัดขึ้น แต่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองติดภารกิจต่าง ๆ จึงไม่สามารถให้ความร่วมมือและสนับสนุนได้

5.1.1.6 ปัญหาในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลายเพียงพอ มีประสิทธิภาพมีการสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในด้านหลักสูตร เพราะทางวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรมาตรฐานวิชาชีพ และยังส่งเสริมในด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และหลากหลาย แต่เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนบางอย่างมีมูลค่าสูง ทำให้ยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อ ส่งผลให้บางสาขาวิชาไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอต่อผู้เรียน

5.1.1.7 ปัญหาด้านงบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

การผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ประสบปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ จึงต้องสร้างเป็นอาคารเรียนชั่วคราวเพื่อใช้ในการเรียนการสอนไปพรากก่อน แต่ทางวิทยาลัยได้พยายามจัดสรร

งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดสรรให้แผนกสาขาวิชาที่มีความจำเป็นก่อน และพิจารณาจัดสรรไปตามลำดับ เพื่อไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาปัญหาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยประสบปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีมีไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา ส่งผลให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ในบางรายวิชา และอีกปัญหาที่พบคือ ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ยังขาดแคลนบุคลากรครูในบางสาขาวิชา เนื่องจากบุคลากรครูที่มีอยู่ปัจจุบันสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ทำให้ความชำนาญอาจไม่เท่ากับผู้ที่เรียนจบมาโดยตรง ในด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์ มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจมีปัญหาบ้างในเรื่องของค่าใช้จ่ายในช่วงเริ่มการศึกษา อาทิเช่น ค่าเทอมที่ไม่สามารถจ่ายได้ทันกำหนดเวลา ปัญหาในการปรับตัวกับสถานศึกษาใหม่ ด้านบุคลากรครู มีคณะครูที่มีความรู้ความสามารถมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แต่ครูบางท่านสอนไม่ตรงตามสาขาที่จบมา เนื่องจากมีครูไม่เพียงพอ ทำให้ครูผู้สอนหนึ่งคนต้องรับภาระสอนหลายวิชา ความชำนาญอาจจะไม่เท่ากับครูผู้สอนประจำวิชาโดยตรง ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ให้มีความเจริญก้าวหน้า เทียบเท่ากับวิทยาลัยอื่น ๆ และเป็นผู้บริหารการศึกษาที่ดี นำเป็นแบบอย่างด้านผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าเรียน เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และยังส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปใช้ในการช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ได้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรทุกประการเทียบเท่าวิทยาลัยอื่น ๆ และทางวิทยาลัยได้ส่งเสริมให้นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทันสมัย มาใช้ในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถที่นำไปใช้ได้จริงในการทำงาน แต่เนื่องจากสื่อการเรียนที่ทันสมัยบางอย่างราคาค่อนข้างสูง ทำให้ทางวิทยาลัยไม่สามารถจัดซื้อได้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และครูผู้สอน ด้านอาคารสถานที่บางอาคารเรียนเป็นอาคารชั่วคราวทำให้เกิดสิ่งรบกวน ไม่เอื้อต่อการเรียน ด้านพัสดุ ครุภัณฑ์ ในบางแผนกวิชา ยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อ ทางวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนก่อน และจะพยายามจัดสรรให้ครบทุกแผนกวิชา

5.1.2 ปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านกระบวนการ สามารถสรุปเป็นหัวข้อการศึกษาปัญหาได้ ดังนี้

5.1.2.1 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการบริหารงานและจัดดำเนินการบริหารงานอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ไม่มีปัญหาการบริหารงาน และจัดการด้านบริหารงาน เพราะทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่าย อย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน และบุคลากรภายในวิทยาลัย เนื่องจากการทำงานราชการทำตามลำดับขั้นตอน อาจทำให้งาน บางอย่างล่าช้าไปบ้าง อย่างเช่น งานพัสดุ งานการเงิน เป็นต้น

5.1.2.2 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับ หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาด้านการเรียน การสอนที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร เพราะวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรวิชาชีพ มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ แต่ยังมีปัญหาวัสดุ ครุภัณฑ์ไม่ เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนบ้างในบางสาขาวิชา และปัญหากิจกรรมภายใน วิทยาลัยมีมากเกินไป ทำให้จัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่

5.1.2.3 วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการจัดการกิจกรรมและบริหาร ส่งเสริมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยไม่มีปัญหาในการบริหาร ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง สอดแทรกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความกตัญญู หน้าที่พลเมือง เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้เมื่ออยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แต่เนื่องจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาจใช้เวลาในส่วนของวิชาเรียนปกติบ้าง จึง ส่งผลกระทบต่อในส่วนของเวลาเรียนทำให้ผู้เรียนอาจเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

จากการศึกษาปัญหาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านกระบวนการ พบว่ามีการบริหารจัดการด้านการบริหารอย่างมีระบบ มีการบริหารบุคคลให้ตรงกับสายงานเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และได้รับ ประโยชน์สูงสุด แต่เนื่องจากระบบราชการต้องทำงานเป็นขั้นเป็นตอน การทำงานบางอย่างอาจล่าช้า เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ทางวิทยาลัย การอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาเล็กน้อย เนื่องจากวัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอหรืออาจมีความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจและตลาดแรงงาน ดังนั้นทางวิทยาลัยจึงมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เนื้อหา สารของหลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความเป็นจริง ด้านการจัดการกิจกรรมและบริหาร ส่งเสริมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้มีการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกิดทักษะความสามารถ ความชำนาญ และยัง

สอดแทรกเรื่องค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องความกตัญญู หน้าที่พลเมือง ให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5.1.3 ปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิตที่พึงประสงค์ สามารถสรุปเป็นหัวข้อการศึกษาปัญหา ได้ดังนี้

5.1.3.1 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านความรู้พื้นฐาน และมีปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีทักษะการทำงานที่ดี แต่มีเพียงส่วนน้อยที่ยังมีปัญหาการปรับตัว การได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน และปัญหาความรู้พื้นฐานในระดับมัธยมต้นที่ไม่เท่ากัน ส่งผลให้ผู้เรียนกลุ่มนี้เรียนรู้ได้ช้ากว่าผู้เรียนคนอื่น ๆ ซึ่งครูผู้สอนต้องใส่ใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ

5.1.3.2 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านทักษะกระบวนการการทำงานและมีปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการ ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านทักษะกระบวนการการทำงานและมีปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ได้จริงให้เข้ากับกระบวนการทำงานได้ และมีผู้เรียนบางส่วนที่ยังขาดทักษะกระบวนการทำงาน ยังไม่สามารถจัดระบบการทำงานได้ ขาดความเอาใจใส่ในงานของตนเอง

5.1.3.3 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมที่ดีต่อวิทยาลัยฯ ซึ่งทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ภายใต้อาชีพต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังในเรื่องนี้มาโดยตลอด แต่ปัญหาเรื่องนี้นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล ที่รู้ผิดชอบชั่วดีแต่ยังขาดสติในการยังคิดยังทำ เพราะผู้เรียนยังอยู่ในช่วงวัยที่กำลังอยากรู้อยากลอง ติดเพื่อนติตโตโซเชียล

5.1.3.4 ผู้เรียนมีปัญหาเรื่องสุขภาพพลานามัยและบุคลิกที่ดี ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมในการเรียนการทำงาน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้เรียน โดยมีการตรวจสุขภาพประจำปี แต่ยังมีผู้เรียนบางส่วนที่ยังขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ต้องได้รับการปรับปรุง

5.1.3.5 ผู้เรียนมีปัญหาในด้านการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและปัญหาในด้านการร่วมพัฒนาสังคม ซึ่งผลจากการการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านการดำรงชีวิตในสังคม และปัญหาในด้านการพัฒนาสังคม ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี มีความสุขในการเรียน การทำงาน โดยทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้จัดกิจกรรมทางสังคมให้ผู้เรียน เพื่อฝึก ประสบการณ์จริงในการดำรงชีวิต และปรับปรุงการควบคุมความคิด อารมณ์ของผู้เรียน

จากการศึกษาปัญหาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิตที่พึงประสงค์ ผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน เนื่องจากหลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงไม่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต เพราะเมื่อผู้เรียนมีทักษะในการทำงานแล้วก็จะมีการวางแผนการดำรงชีวิตเป็นกระบวนการ มีการวางแผนชีวิต เพื่ออยู่รอดในสังคม ด้านทักษะกระบวนการการทำงานและปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการของผู้เรียน ผู้เรียนบางส่วนยังขาดทักษะกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการวางแผนลำดับความสำคัญ ก่อน-หลัง เนื่องจากผู้เรียนมีปัญหาในการปรับตัวในช่วงแรก เมื่อผ่านการฝึกฝนเรียนรู้แล้วนักเรียนจะเริ่มเกิดทักษะที่จะสามารถจัดการการเรียนของตนเองได้ดีขึ้น ด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทางวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ สอดแทรก เรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังในผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม สิ่งหนึ่งที่มี ปัญหาคือความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่อาจชักจูงให้ผู้เรียนคล้อยตาม โดย ทำให้ผู้เรียนใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลและความถูกต้อง ผู้ปกครองต้องช่วยสอดส่องดูแลในจุดนี้ด้วย ด้านสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพของผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการส่งเสริมการ ตรวจสุขภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโต การดูแลสุขภาพและ บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ก็พร้อมที่จะเรียนรู้ต่อไป ด้านการ ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและด้านการร่วมพัฒนาสังคม วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีการ จัดกิจกรรมระหว่างครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ประกอบการ ผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงหน่วยงานราชการและ เอกชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้เรียน และการปฏิบัติงานที่ได้รับประสบการณ์การฝึกงาน การทำกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาสังคมให้มีความ เจริญก้าวหน้าได้อีกด้วย

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัย “ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด” มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 2 เรื่อง ที่เป็นปัญหาการบริหารการศึกษาในการวิจัย ดังนี้

ปัญหาการบริหารด้านงบประมาณ

ปัญหาการบริหารด้านงบประมาณ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านงบประมาณ ในเรื่องการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ จึงต้องสร้างเป็นอาคารเรียนชั่วคราวเพื่อใช้ในการเรียนการสอนไปพรังก่อน แต่ทางวิทยาลัยได้พยายามจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดสรรให้แผนกสาขาวิชาที่มีความจำเป็นก่อน และพิจารณาจัดสรรไปตามลำดับ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา รัตนภรณ์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษากรณีเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษาไทยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับกลาง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาระดับต้น ๆ ของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดมีไม่เพียงพอในการบริหารจัดการศึกษา ทางสถานศึกษาจึงจำเป็นต้อง บริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาอย่างรอบคอบ และประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ และสถานศึกษาต้องหาผู้สนับสนุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก อาทิเช่น การขอรับการสนับสนุนจากชุมชน ศิษย์เก่า ห้างร้านต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีจิตอันเป็นกุศลที่จะสนับสนุนการศึกษา โดยการทำเป็นผ้าป่าสามัคคี เพื่อนำเงินที่ได้ไปบริหารจัดการศึกษา เพิ่มเติมจากงบประมาณส่วนกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม รักชุมคง (2533 : บทคัดย่อ) การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาระดับและลำดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ลำดับปัญหาสูงสุดในการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก คือ งานบริหารด้านบุคลากร รองลงมาได้แก่ งานบริหารด้านอาคารสถานที่ งานบริหารด้านธุรการและการเงิน งานบริหารด้านวิชาการ งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานบริหารด้านกิจการนักเรียน จะเห็นได้ว่าระดับปัญหาสูงสุดของการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็กคือปัญหาทางด้านงานบริหารด้านบุคลากร เมื่อเทียบกับการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นเด็กโตมีปัญหาคือ

ปัญหาทางด้านงบประมาณในเรื่องการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่

ปัญหาบริหารงานด้านบุคลากร

ปัญหาบริหารงานด้านบุคลากร วิทยาลัยการอาชีพเกษตร อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหารองลงมาจากด้านงบประมาณ คือ ปัญหาด้านบุคลากร มีปัญหาครูผู้สอนไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูเพราะบางสาขาวิชาเป็นวิชาเอกเฉพาะ อย่างเช่น สาขาการโรงแรม เป็นสาขาที่ขาดแคลนบุคลากรแต่ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพครู และปัญหาครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ดัง ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า บางสาขาวิชาเป็นวิชาเฉพาะ ต้องเป็นผู้สอนที่จบสาขานั้นโดยตรงจึงจะมีประสบการณ์และความชำนาญมากกว่าผู้ที่จบสาขาอื่น ทางวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องบรรจุครูให้ตรงตามสาขาที่ขาดแคลน เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม รักชุมคง (2533 : บทคัดย่อ) การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาระดับและลำดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ภายใต้องค์ประกอบของงานบริหารโรงเรียน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ลำดับปัญหาสูงสุดในการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็ก คือ งานบริหารด้านบุคลากร รองลงมาได้แก่ งานบริหารด้านอาคารสถานที่ งานบริหารด้านธุรการและการเงิน งานบริหารด้านวิชาการ งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานบริหารด้านกิจการนักเรียน ตามลำดับ ควรบรรจุแต่งตั้งผู้จบวิชาเอกอนุบาลศึกษาให้สอนชั้นเด็กเล็ก ครบทุกโรงเรียนและควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก สามารถเอื้ออำนวยและส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้านและควรเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้ปกครอง เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติต่อไป ซึ่งให้เห็นว่าการบรรจุครูให้ตรงตามวิชาเอกนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาเด็กเล็ก หรือระดับอาชีวศึกษา

จากสภาพปัจจุบันของปัญหาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา พบว่าสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดแคลนครูในระบบอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาที่วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ พบว่าทางวิทยาลัยฯ ยังขาดแคลนบุคลากรครู นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีครูผู้สอนที่จบไม่ตรงสาขา

วิชาที่สอน และยังมีใบประกอบวิชาชีพครู เป็นปัญหาที่ทางผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญ และแก้ปัญหาให้ตรงจุด เพื่อจะได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เพื่อประโยชน์สูงสุดกับตัวนักเรียนนักศึกษา และสถานศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในเชิงการบริหารจัดการศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในเชิงการบริหารจัดการศึกษา

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

5.3.1.1 จากข้อค้นพบของการวิจัย ซึ่งพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยควรปรับปรุงการบริหารงานด้านงบประมาณ สนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ การผลิตสื่อ การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน หรือการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตามความเหมาะสม นอกจากจะแก้ปัญหาโดยการของงบประมาณเพิ่มเติมจากทางราชการแล้ว วิทยาลัยฯ ก็ควรวางโครงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ใช้เงินและวัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด

5.3.1.2 จากข้อค้นพบของการวิจัย ซึ่งพบว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย มีปัญหาขาดแคลนบุคลากรครูที่เป็นวิชาเอกเฉพาะ วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยควรบริหารจัดการสรรอัตรากำลังครูผู้สอนในสาขาที่ขาดแคลนเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขปัญหาครูสอนไม่ตรงเอก และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน

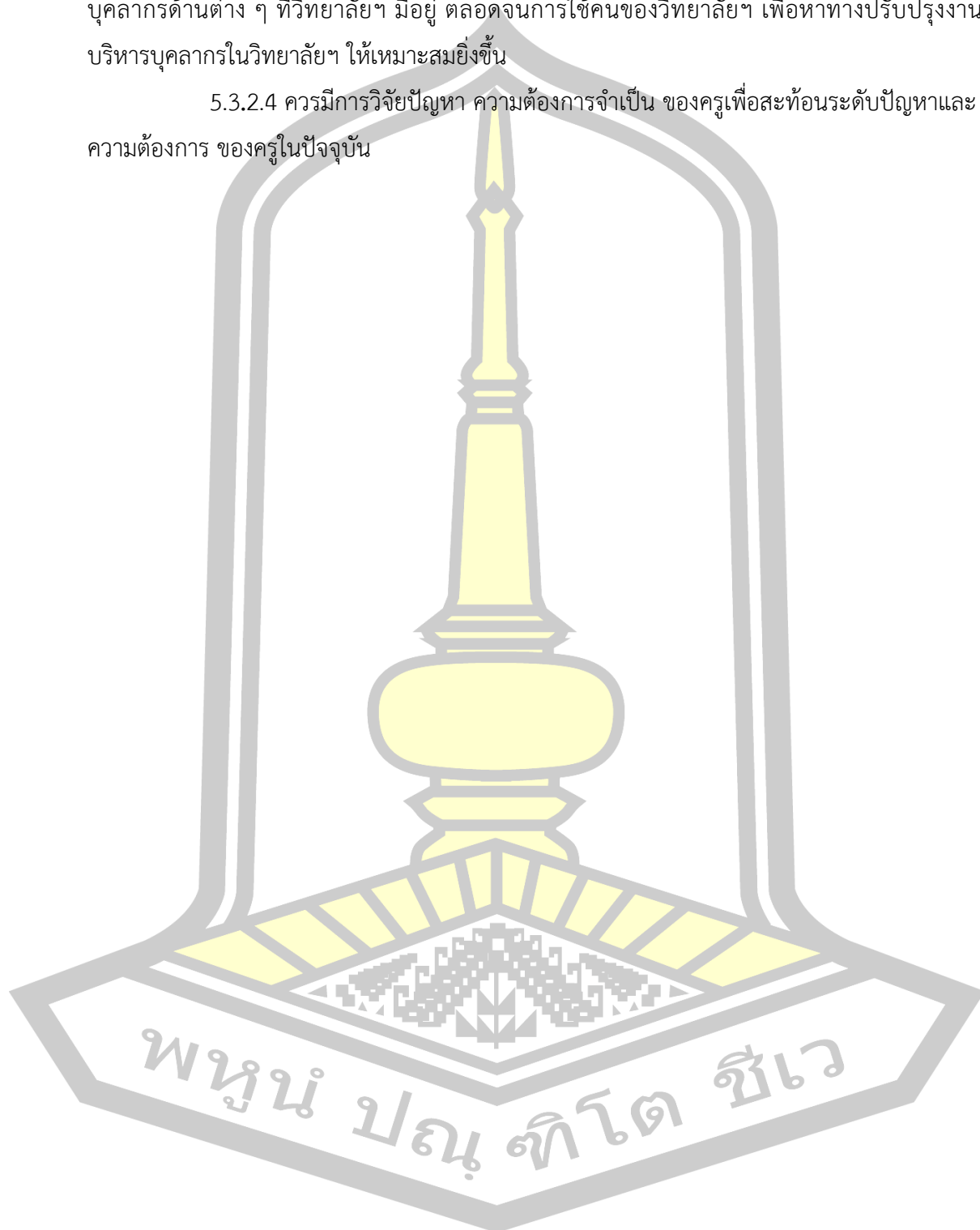
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

5.3.2.2 ควรทำการวิจัยหาบทบาทและความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในการเข้าร่วมรับผิดชอบงานการศึกษาในวิทยาลัยฯ เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสัมพันธ์กับวิทยาลัยฯ ได้อย่างถูกต้อง

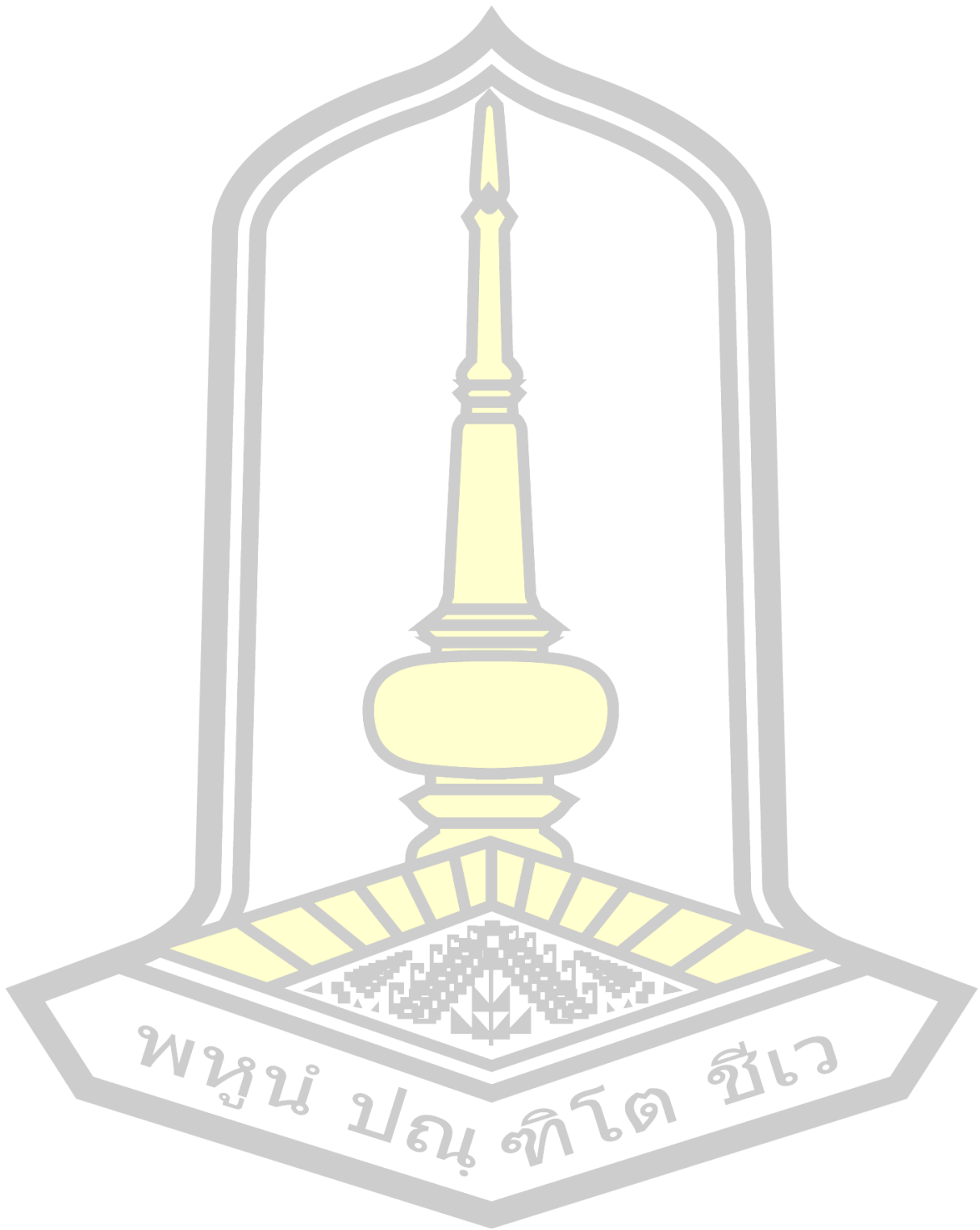
5.3.2.3 ควรทำการวิจัยหาปริมาณความต้องการกำลังคนด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยฯ บุคลากรด้านต่าง ๆ ที่วิทยาลัยฯ มีอยู่ ตลอดจนการใช้คนของวิทยาลัยฯ เพื่อหาทางปรับปรุงงานบริหารบุคลากรในวิทยาลัยฯ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5.3.2.4 ควรมีการวิจัยปัญหา ความต้องการจำเป็น ของครูเพื่อสะท้อนระดับปัญหาและความต้องการ ของครูในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

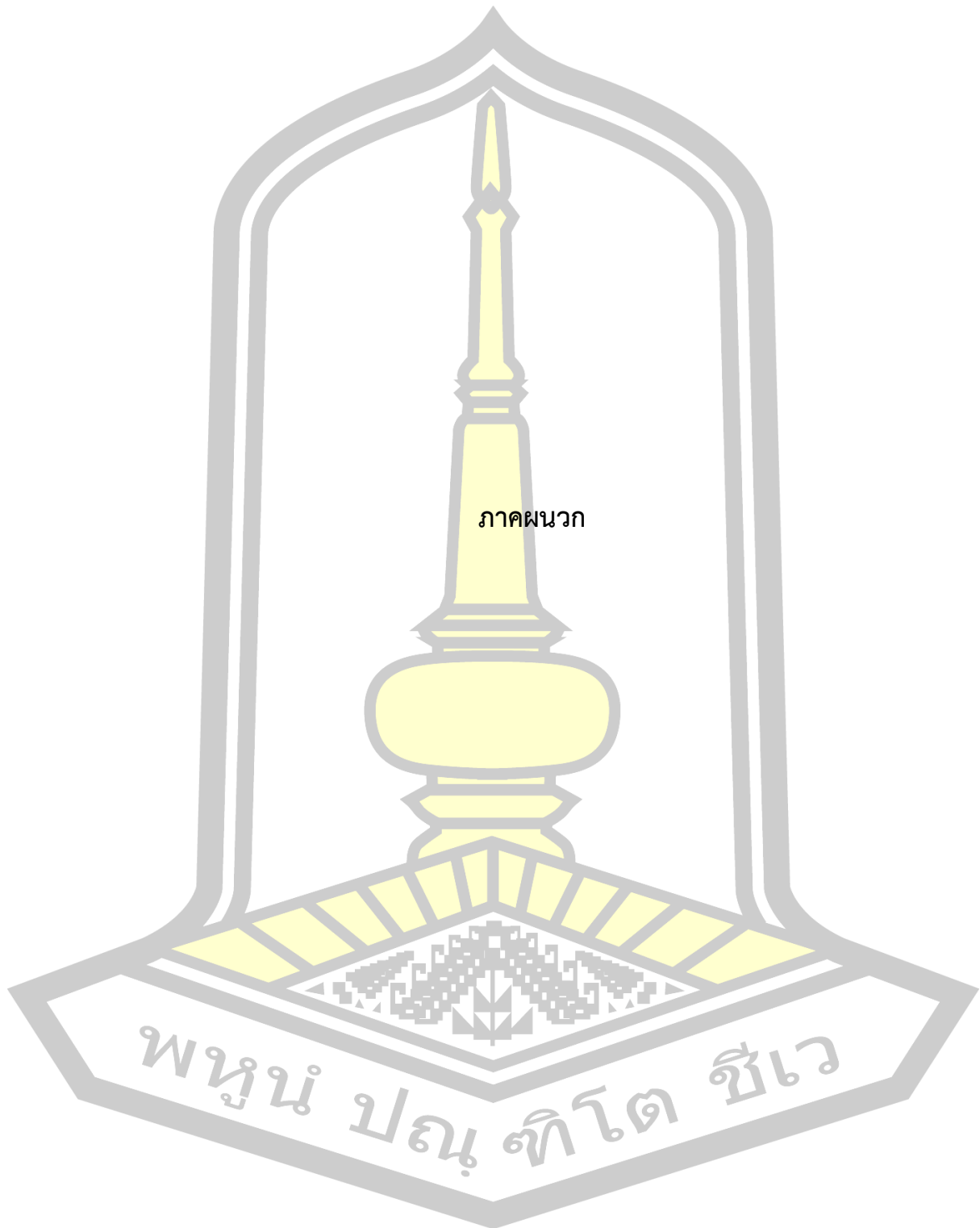
บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทจำกัด ก.พล (1996).
- กรรณิกา พันธ์อำพล. (2535). *การบริหารกิจการนักเรียน*. ยะลา: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพัฒนา.
- เกษม รักชุมคง. (2533). *การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็กของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คเชนทร์ กลางโคตร. (2552). *สภาพและปัญหาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชนาพร เคลือบคล้าย. (2557). *โจทย์ใหญ่ที่ทำหาย สอศ. 'ปัญหานักศึกษาอาชีวะออกกลางคัน'*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561. จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37624&Key=hotnews>.
- ชีวรรณ เจริญสุข. (2558). *SYSTEM THEORY*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561. จาก <https://maymayny.wordpress.com/2014/10/26/system-theory/>.
- ชูชัย สมितिไกร. (2547). *การสรรหา การคัดเลือกและการประเมินผลงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: แอค ทีพีพรินท์.
- ธงชัย ช่อพลุกษา. (2535). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- นพพงษ์ บุญจิตรวาดุล. (2534). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิพิธการพิมพ์.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2523). *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

- นิเวช อินสุวอ. (2550). *สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ปกป้อง จันวิทย์. (2558). *อ่าน ปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทย*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561. จาก <http://pokpong.org/writing/vocational-education/>.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- พนัส หันนาคินทร์. (2526). *การบริหารบุคลากรในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). *ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไฮเดียนส์ไตร์.
- ภิญโญ สาธร. (2517). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ สาธร. (2523). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- มนูญ ชัยสูงเนิน. (2549). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมธี ปลันธนานนท์. (2545). *การบริหารงานบุคคลในวงการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2546). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์จี กราฟฟิค.
- วัลลิกา โสดาทิพย์. (2551). *สภาพปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกุล และสุพิชญา ธีระกุล. (2520). *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ชนิษฐ์การพิมพ์.
- วุฒิชัย กปิลกาญจน์. (2561). *ครูอาชีวศึกษา การผลิต การพัฒนา และมาตรฐานครูวิชาชีพ*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561. จาก https://www.matichon.co.th/education/news_880527
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2548). *การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย: กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย*. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.

- สนอง สุวรรณวงศ์. (2538). *การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ*. สงขลา: ภาควิชาพื้นฐาน การศึกษา คณะครุศาสตร์.
- สนานจิตร สุนทรทรัพย์. (2545). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. เอกสาร ประกอบการสอนวิชา 416701 การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2548). *พัฒนาคน พัฒนางาน การบริหารบุคคลสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้ากรุ๊ป.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2513). *การบริหาร*. ธนบุรี: โรงพิมพ์พัฒนาการพิมพ์.
- สมยศ มีศิลป์. (2550). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สายสุตา กิจประยูร. (2544). *การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน คาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกัญญา รัตนาภรณ์. (2547). *การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกรณีเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา เลานันทน์. (2546). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ธารณาการพิมพ์.
- สุพิชญา ธีรกุล. (2521). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. สมุทรปราการ: ขนิษฐการพิมพ์.
- สุรพันธ์ ยนต์ทอง. (2526). *การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- สุวัฒน์ มุทเมธา. (2524). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2543). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสนาะ ตีเยาว์ และคนอื่น ๆ. (2521). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.
- อรรวรรณ เครือใหม่. (2555). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครลำปาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อ้อด สมพะमित. (2551). *การศึกษาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อุทัย ธรรมเตโช. (2527). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- อุทัย ธรรมเตโช. (2531). *หลักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

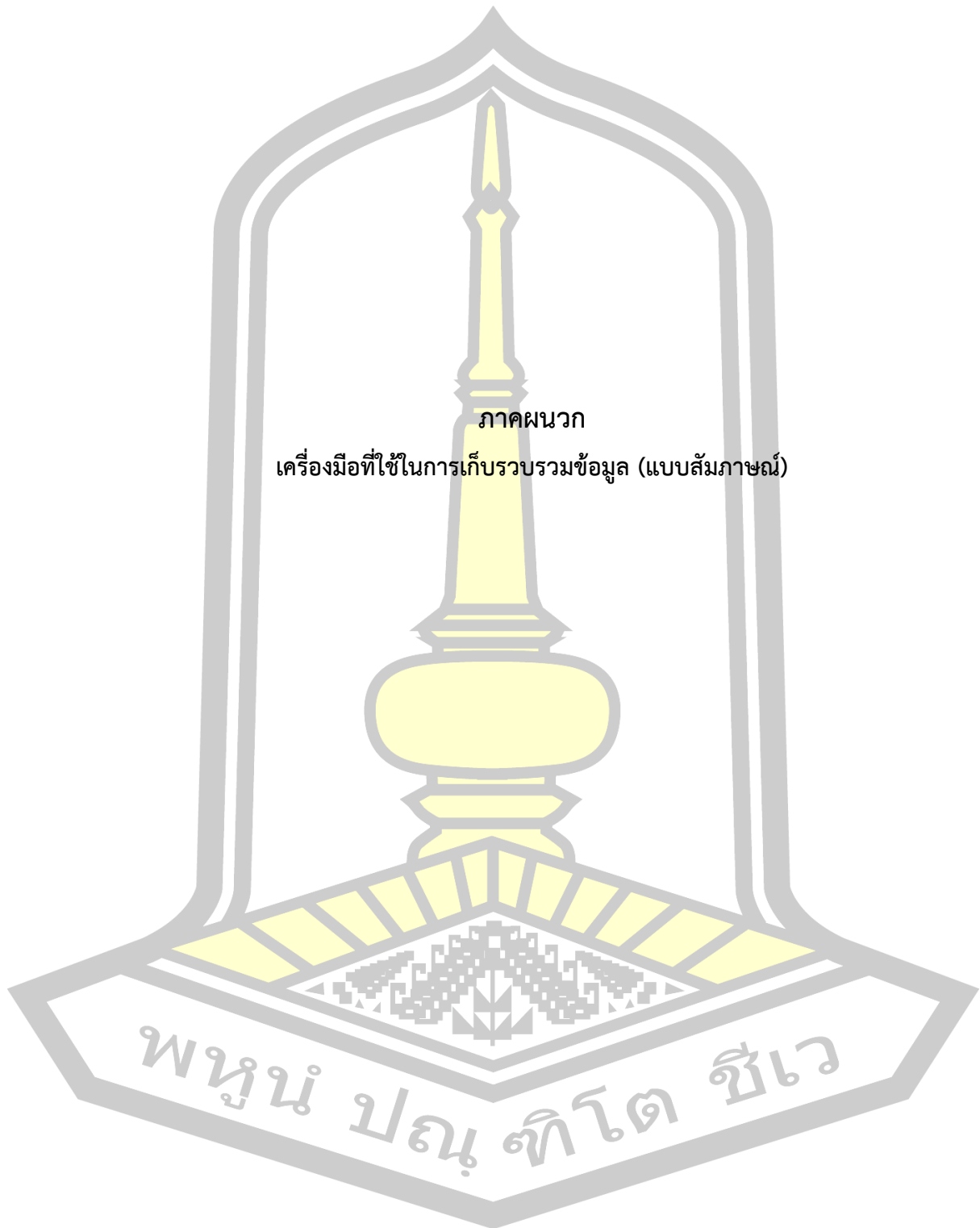
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *สาระจากการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจด้านการศึกษาในประเทศไทย การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ขั้วฟ้า.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *โรงเรียนในอนาคตกับภารกิจผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: เอกสารการประชุมวิชาการ บริหารสัมพันธ์ครั้งที่ 26.
- Campbell, Roald F., and Gregg, R. T. (1957). *Administrative Behavior in Education*. Boston: Harper & Row, publishing.
- Campbell, Roald F., E. a. (1971). *Introduction to Educational Administration*. Boston: Allyn And Bacon.
- Castetter, W. B. (2000). *The Personnel Function in Education Administration*. New york: Mc Graw-hill Book.
- Elsbree, W. S. (1967). *Elementary School Administration and Supervision*. New York: American Book Company.
- Faber, C. F. and G. F. C. (1970). *Elementary School Administration*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Fisk Robert S. (1957). "The Task of Educational Administration" in R.S. Campbell. New York: Harper and Row.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New york: McGraw-Hill.
- Isakson, H. L. (1976). "Planning for Total Pupil Personnel Services" in school Executive's Guide. New york: Mac Graw-Hill Book.
- Kimbrough, R. B. and M. Y. N. (1988). *Education and Administration : An Introduction*. New york.
- Miller, T. K. and J. S. P. (1977). *The Future of Student Affairs*. San Francisco: Jossey-Boss.
- Ramseyer, John A., and others. (1955). *Factors Affecting Educational Administration, CPEA Series*. Columbus. Ohio: Ohio State University.
- TCIJ. (2560). *ใครๆก็เชียร์ 'สายอาชีวะ' แต่ทำไมเด็กไม่เลือกเรียน*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561. จาก <https://www.tcijthai.com/news/2017/4/scoop/6918>.
- Williams, J. D. (1980). *PUBLIC ADMINISTRATION: The people's Business*. Boston: Little, Brown and company.

ภาคผนวก

พหุ ประดิษฐ์ ชัยเว

ภาคผนวก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสัมภาษณ์)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์

เพื่อการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด นายทศพล จิตอารีรัตน์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คำตอบของท่านทุกข้อ ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ และการนำเสนอผลการศึกษา จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นออกเป็น 3 ประเด็นคำถาม ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ และตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแนะนำในเรื่องปัญหาของการบริการศึกษา วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอแสดงความนับถือและขอบพระคุณท่านที่ให้สัมภาษณ์มา ณ โอกาสนี้

นายทศพล จิตอารีรัตน์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวคำถามสัมภาษณ์

เพื่อการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย

วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นคำถามปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้ตามความเข้าใจ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 25 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ กำหนดแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ อาจปรับเปลี่ยนคำถามและการเรียงลำดับของคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้เหมาะกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มและบริบทของการสัมภาษณ์จริงในแต่ละกรณี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลเอาไว้ ดังนี้

1) ผู้บริหาร	3	คน
2) ครู	7	คน
3) เจ้าหน้าที่	3	คน
4) นักเรียนนักศึกษา	7	คน
5) ผู้ปกครอง	5	คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

อายุ.....

สถานภาพ.....

อาชีพ.....

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในเรื่องปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย
อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า

1. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาในด้านความพร้อมและปัญหาในด้านวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้
เหมาะสมกับวัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า มีปัญหาในเรื่องครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ครูมีปัญหาเรื่องลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า ผู้บริหารการศึกษามีปัญหาในด้านความรู้ความสามารถและปัญหาด้าน
คุณลักษณะในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหาในด้านการสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

6. ท่านคิดว่า มีปัญหาในด้านหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หลากหลายเพียงพอและมีประสิทธิภาพมีการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

7. ท่านคิดว่า มีปัญหาด้านงบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

สัมภาษณ์ด้านกระบวนการ

1. ท่านคิดว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการบริหารงานและจัดดำเนินการบริหารงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

2. ท่านคิดว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักสูตรอย่างเป็นระบบหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัยมีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมและบริหารส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

สัมภาษณ์ด้านผลผลิตที่พึงประสงค์

1. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน และมีปัญหาด้านความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิตหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านทักษะกระบวนการทำงานและมีปัญหาในด้านความสามารถในการจัดการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

พูน บณ ศิโรต ชีเว

3. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาในด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาเรื่องสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพที่ดีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่า ผู้เรียนมีปัญหาในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีปัญหาในการร่วมพัฒนาสังคมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1) ท่านมีข้อเสนอแนะต่อปัญหาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไรบ้าง

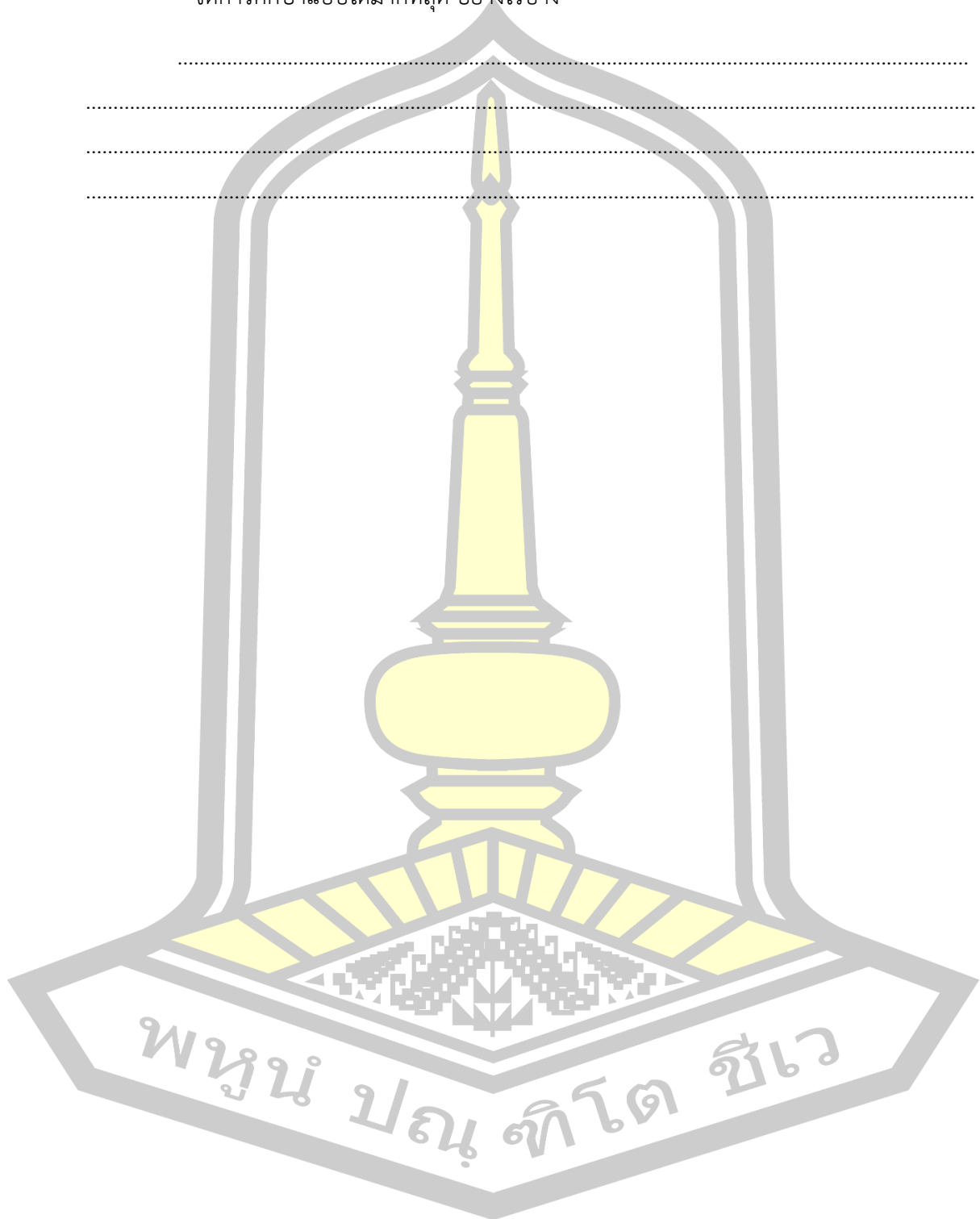
.....

.....

.....

.....

2) ท่านอยากให้วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
จัดการศึกษาแบบใดมากที่สุด อย่างไรบ้าง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายทศพล จิตอารีรัตน์
วันเกิด	วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 474 หมู่ 9 ตำบลโอล์ อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูพิเศษสอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย บ้านเลขที่ 231 หมู่ 3 ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเขียว บ้านเลขที่ 201 ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2547 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูเขียว บ้านเลขที่ 201 ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2554 ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (พลังงาน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว